ioanid romanescu

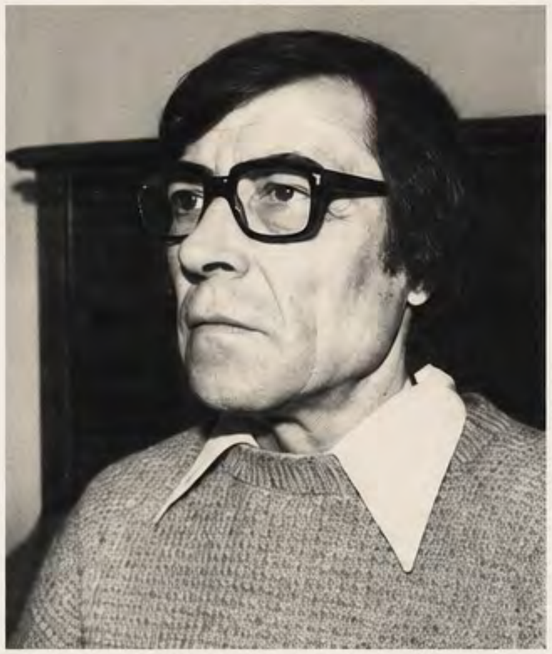

EDITURA MINERVA
ISBN 973-21-0393-0

EDITURA PRINCEPS
ISBN 973-96146-4-7

1406

LEI 1000

editura minerva

„Ioanid Romanescu este un poet puternic şi cu personalitate."

NICOLAE MANOLESCU

„Dacă aş fi obligat să devin poet contemporan, singurul rol care mi-ar transforma constrîngerile în bucurie ar fi acela de a mă substitui lui Ioanid Romanescu."

MARIAN POPA

Ioanid Romanescu e un autor remarcabil, clar şi personal, foarte loial faţă de ideea că prin vocea creatorului se exprimă vocea universalului întreg.

EUGEN SIMION

1406

fondată în 1895 bpt serie nouă

ioanid romanescu

dilatarea timpului

ioanid romanescu

CLUBUL CĂRȚII DIGITALE

Ilustrația copertei : reproducere după Salvador Dali
(Persistența memorici — detaliu)

ioanid romanescu

dilatarea timpului

PREFAȚĂ DE COSTIN TUCHILĂ
TABEL CRONOLOGIC DE PASSIONARIA STOICESCU

BIBLIOTECA PENTRU TOȚI ● 1993
EDITURA MINERVA ● BUCURE

EDITURA PRINCEPS

IAŞI - 1993

Drepturile asupra acestei ediţii aparţin
Editurii PRINCEPS — Iaşi

ISBN : 973-21-0393-0 — Editura MINERVA
ISBN : 973-96146-4-7 — Editura PRINCEPS

PREFAȚĂ

SINGURĂTATEA SENSULUI

Apariția lui Ioanid Romanescu în colecția „Biblioteca pentru toți" vine, îndrăznesc să afirm, exact la momentul potrivit. Cele peste douăzeci de volume de versuri publicate într-un sfert de veac permit o evaluare globală a desfășurării sale lirice. Antologiile precedente : *Nordul obiectelor* (1979), *Demonul* (1982) și *A doua zi* (cea mai succintă — prin natura faptelor — a apărut în seria „Cele mai frumoase poezii", 1985) reținem cam aceleași titluri, semn că peste ani criteriile selecției, dublate de autocenzură, s-au menținut riguros. Din primele cărți : *Singurătatea în doi* (1966), *Presiunea luminii* (1968), *Aberații cromatice* (1969), *Poeme* (1971), *Favoare* (1972), *Baia de nori* (1973), *Poet al uriașilor* (1973), *Lavă* (1974), poetul a inclus puține texte, numai pe acelea într-adevăr relevante din unghiul transformărilor interne ale liricii sale. Ele creează o imagine, semnificativă de altfel, dar la care, pentru a alcătui un portret verosimil al acestui autor ajuns la deplină împlinire artistică — una dintre vocile importante ale poeziei române contemporane — e necesar să adăugăm neîntîrziat poemele ample publicate începînd cu 1978 : *Antares, Demonul, Resurecția, Orpheus, Zamolxis, Dilatarea*

timpului și *Prințul*. Piese de rezistență, nu doar cantitativ, dacă nu schimbă fundamental o imagine deja formată, ele evidențiază soluția — finalitatea la care a ajuns autorul.

Poezia lui Ioanid Romanescu este expresia unui temperament tumultuos, capabil să absoarbă și să reverse o energie copleșitoare. Vitalist, îmbrățișînd, cel puțin la început, morala energiei pînă la un energetism poetic afișat cu insolență, Ioanid Romanescu pare a-și fi făcut un adevărat cult din a se situa de-a curmezișul literaturii „frumoase", calofile, transparente cu suavitate. Poezia lui nu e „frumoasă" în accepția consacrată. Aceasta și pentru că imaginile nu sînt numeroase, limbajul fiind mai degrabă noțional, fără a respinge, deci, abstracțiunea și mai ales reușind să se elibereze aproape întotdeauna de locurile comune ale metaforei. Impresia nu e, fapt salutar, de ariditate. Negînd în subtext excesul de frumusețe, Ioanid Romanescu nu rămîne însă mai puțin excesiv. Acolo unde prefăcătoria, invenția — simulacrul — lipsește, se revarsă un fluviu de reprezentări ale energiei individuale. Iar aceasta din urmă include, în dinamicul ei subtext, o polemică. Lupta începe cu fiecare cuvînt. Un permanent asediu stăpînește discursul liric, devenit scenă pe care „fumegă" descalificări, sentimente „ireverențioase", luări de poziție vehemente, patimi descătușate, invective, ironie amară și benignă autoironie, forță și iubire „în forță", revizuiri fervente, plîns nervos, hohot ludic sau clamoare extinsă la nivel cosmic („marele plîns" e o asemenea interogare „scrîșnită" a universului); în sfîrșit, semnele unei înlănțuiri treptate a presupusului echilibru de care existența, ca mod de cunoaștere lirică, are atîta nevoie.

Exagerările temperamentale, dînd consistență acestui discurs fumegos, se întîlnesc cu un plan de riscuri „meta-

fizice" asumate cu luciditate. Întregul cortegiu de așa-zise excese își are originea în revizuirea relației stabilite între *poet* și *poezie*. În funcție de ea se desfășoară spațiul vital. Printr-un surplus de sinceritate (acea impresie de luptă, de asediu inclusiv asupra propriei persoane), relația contextualizează figura reversibilității universale, adaptată la un plan al abstracțiunilor colțuroase, pline în mod neașteptat de o naturalețe primitivă. Pentru autorul *Paradisului*, poetul este născut de poezia sa, el există ca o favoare și în egală măsură consecință a acesteia. Riscul e dinainte asumat, ca ipostază a predestinării. Poetul este sacrificatul propriei sale poezii, dovada că ea există: *„Eu m-am născut ca o anticipație / a poeziei mele, / eu sînt primul om al poeziei mele / iar actul de a scrie nu e decît / ultima formă / a luptei sale pentru existență / / eu trăiesc numai din generozitatea / poeziei mele față de mine / / dacă pentru a-și dovedi existența / poezia mea nu a mai putut să aștepte, / înseamnă că eu sînt cel sacrificat" (Simbioză)*. Sacrificiul acesta e și un privilegiu care trebuie justificat, valorificat. „Favoarea" (*Favoare* se intitulează volumul din care am extras poezia citată) este o limită *(poezia mea nu a mai putut să aștepte)*, motiv pentru care „dovada" nu va avea niciodată forma ademenirii, a „speculației", ci se va înconjura de stări incendiare.

Generozitatea poeziei care își creează performerul s-ar presupune a fi, ca figură a reversibilității, o tentativă de dobîndire a echilibrului. Dar lirica lui Ioanid Romanescu nu pune problema *poeziei*, ci pe aceea a *poetului*. Fronda este vizibilă și într-o asemenea atitudine, e un corolar al dramei personale, devenind modalitate de expresie. Ea semnalizează, între altele, tăria de caracter a celui care se consideră — într-o manieră ce se cuvine admirată — cen-

trul universului. Cîntecul *există* pentru *a fi etern : Oricît ai merge prin suferința / care mutilează pînă și statuile, / oricît te-ai tîrî pe urme de limax, / oricît ai aștepta în propria umbră, / nu înceta să crezi în ideea / că te-ai născut pentru a fi etern / / oricîtă ură s-ar năpusti asupra-ți, / oricîtă noapte, oricîtă uitare, / nu înceta să crezi — pentru că mai puternic / decît tine nimic nu există / / astfel, cîntec al meu, irigă / sufletul dornic să se oglindească / în sine însuși, iluminează-l"*.

Problema personală este la Ioanid Romanescu problema întregului univers. Din această tensiune adîncă se nasc, radical și frenetic la început, mai nuanțat, pînă la interiorizare și o uriașă dorință de meditație în jurul unor simboluri (îndeosebi în volumele de după 1980), principalele motive, figuri și accente ale liricii sale.

Poetul rămîne prin urmare singurul sacrificat autentic. Ființă hiperlucidă, el vorbește cu vanitate și umilință, amestecate într-o proporție inutil de reconstituit. Trufia și, concomitent, capacitatea de a se umili, amîndouă proprii spiritului egotist și stimulatoare pentru poezie, creează un veritabil *dublu regim*, decelabil la mai multe niveluri. Dezinteresul pentru frumusețea tehnică a versului, ca și pentru decor, se traduce prin frecventa luare în răspăr. Poezia aceasta dinamitează pentru a reformula, cu lăcomie de uriaș, revărsînd totul în spații cosmice, dar în același timp cu o necomună rigoare de a justifica. Eul profund este el însuși supus acestui tratament. Dublul regim înseamnă așadar : pe de o parte o închidere „aprigă", o sechestrare a lumii în persoana proprie, văzută cu ochii celui care „cîntă pe brînci" ; pe de alta, izbucnirea, năvala în exterior. Interioritate/exterioritate, iată o relație care tinde să fie anulată de poezia lui Ioanid Romanescu. Ceea ce se zămislește înăuntrul ființei este exact ceea ce se vede,

Asemenea atitudine, existențială și deopotrivă estetică, negînd „meșteșugul" și eliminînd în bună măsură tehnicile mijlocitoare, pune problema *sincerității*. Unii o consideră de altfel principala problemă a poeziei contemporane. Chiar mai mult : „Dacă poezia a existat vreodată, a fost în măsura în care ea a fost sinceră, găsind forma de atac simultan asupra afectivității și intelectului. În aceste condiții, nu există propriu-zis o sinceritate, ci *o formă a sincerității*, prin care sinceritatea — o atitudine existențială — devine un mod al esteticului"[1]. Discuția asupra sincerității ca atitudine estetică se susține mai ales din unghiul realizării stilistice : stilul lui Ioanid Romanescu inculcă poeziei motivul sincerității. Demonică în esență, angelică în efect, această literatură se opune cu vehemență iconoclastă oricărei tentative de ermetism, oricărei revelații posibile, așteptate dincolo de conformația textului. Fîntînile subterane ale reveriei s-au transfomat în pilaștri ai unei bolți care nu e decît un uriaș gol. Un abis „întors". Pămîntul curge „în sus", pare că se scurge în univers odată cu figura biblică a înălțării sufletului la cer (*„i-ați întîlnit pe toți din neamul nostru / care-au plecat în cer, înseninîndu-l, / pe-acei țărani enormi și melancolici / prin care curge-n univers pămîntul ?" — Drumul).* Indeobște, în poezia sa există un „prag de sus" pînă la care se merge cu pieptul gol, enorm în singurătate și atît de adîncit în disperare. Imaginile „visului" au parcă materialitate, cîntecul devine modalitate de absorbție spectaculoasă în acest „abis inversat" : *„Absol — punînd gura pe gura / trompetei heruvimice — / de propriul cîntec / fu absorbit în înălțime" (Resurecția).*

---

[1] Marian Popa, *Un trandafir sălbatic*, prefață la volumul *Nordul obiectelor*, Editura Junimea, Iași, 1979.

Există în poezia lui Ioanid Romanescu o întreagă recuzită de „asemănări", reflectări ce trimit mai mult sau mai puțin evident la ideea de reversibilitate. Nu ne vom aștepta desigur la întruchipări concrete : imaginile acestui poet sînt fulgurante, dinamitează orice încercare de stabilitate. Contemplația este exclusă. În general, poemele de dragoste din volumul *Baia de nori* (1973) impresionează, pe lîngă viziunea enormului — adevărată structură internă a literaturii scrise de Ioanid Romanescu — și printr-o suverană vizualizare a comunicării, a trecerii formelor de la un partener la altul sau a interiorizării demiurgice a întregului univers. În acest fel se poate interpreta și metafora „băii de nori" : întîlnirea prin reversibilitate, cu violență, cu barbarie chiar, a cerului. Falsa concretețe a unor imagini, supuse sau nu acestei „retorici" a reversibilității, cu sigur efect cutremurător, adîncește drama ființei, sporește, prin incontrolabil, suferința. Aceste imagini proiectează la nivel cosmic o singurătate devenită ea însăși formă de agresiune. Solitudine cosmică, plîns înăbușit de liniștea, orgolioasă desigur, la care se reduce un posibil conflict generat de o — și ea doar posibilă — conștiință a alterității, hipertrofiată ca majoritatea reprezentărilor poetului : *„Un eu aparte, hipertrofiat, / un celălalt eu care mă spionează / și un al treilea : proiecția în timp / / s-ar crede / că-ntre orgoliile lor / există o continuă provocare / / însă totul de fapt se petrece / într-o asemenea liniște / încît mă simt mai singur decît un Dumnezeu" (Concordie).* O formă similară de a pune problema citim în *Ioanizii*, cu aceste versuri definitorii : *„După ce ni s-a luat cu forța, / am distrus ce ni se lăsase din milă / încît am rămas doar nume și orgolii / / proliferînd, nu am întemeiat familii / ci singurătăți, / cursul vieții schimbîndu-se / nu am încercat să fim alții / / un arhetip — / în*

cîmp deschis / îngheață pe noi lumina stelară, / privirea noastră-i vîntul / care aleargă peste morminte".

Poezia se naște din destăinuiri dramatice. Aceasta, a *singurătății*, nu este la Ioanid Romanescu mai puțin răscolitoare. Sînt poeți la care solitudinea anonimizează, acoperă sensibilitatea cu cenușiul prozaic al absenței ; dimpotrivă, la autorul *Aberațiilor cromatice*, singurătatea este forma perfectă prin care întregul univers îi pătrunde, fascinant și zguduitor, în suflet. În strînsă legătură cu ea se cer așezate și alte — nu puține — motive, ca și atitudinea stilistică a poetului în aproape toate cărțile sale. Regimul oniric, de exemplu, e proclamat fără a fi și întrebuințat. Dacă e recunoscută valoarea visului, devenit *energie* (nu numai pentru că volumul din 1977 se intitulează *Energia visului)*, iar cunoașterea „onirică" e admisă ca etapă superioară în existența ființei „sacrificate", visul rămîne, totuși, doar *numit*, mai puțin trăit. El ar putea divaga printr-un exces de frumusețe de la predispoziția demoniacă — uriașa traversare imaginară a timpului și spațiului, cu o forță care nu poate fi altceva decît fumegoasa însingurare luciferică. Înțelepciunea lui se vede condensată într-un imens orgoliu. Totul devine surpare, distrugere, sub ochii dilatați, demonici *(„lumea e paradisul, / de infernul din mine ochii mei fumegă")* ai acestui spirit furibund : *„Eu distrug pînă și lucrurile mele durabile, / pentru că am o altă idee despre perfecțiune" (Demonul, XX).*

Această „altă idee despre perfecțiune" proiectează un anume prag de sensibilitate, vizibil pînă la detaliul tematic. Absența e cu atît mai justificată : iubita nu există în poezia lui Ioanid Romanescu. Conținută de spiritul „furios" al poetului, purtată de universul care se revarsă în sinele devastat de sentimentul urieșeniei, iubita este suma tuturor semnelor singurătății. Narcisismul nu îi este străin acestei sensibi-

lităţi. Mitul lui Narcis şi mai ales *figura narcisiacă*, în oricare din ipostazele ei, nu sînt altceva decît un mit al singurătăţii. Adulaţia propriei imagini contemplate implică un consum remarcabil de singurătate. O suprafaţă speculativă propice gîndirii narcisiace devine acum ochiul iubitei, ochiul imaginat printr-un exerciţiu subînţeles de autoconvingere. Privirea în exterior ajunge, mediată de oglinda ochiului, privire în interior. O accepţie desăvîrşit erotică aflăm în poezia lui Ioanid Romanescu, accentul narcisiac fiind în acelaşi timp agentul anulării instantanee: *„ea a pătruns pînă dincolo de / pînza tăcerii la care lucram / şi începînd să-mi semene / m-am trezit privind în lăuntru-mi / prin ochii ei / / pînza tăcerii la care lucram / a dispărut" (Guvernator al visului).*

Nimic dispus să relativizeze — şi, în altă ordine, nici un indiciu de senzualitate în poezia lui Ioanid Romanescu, nici o sugestie de moliciune sau tremur inefabil. Planul senzorial e cu desăvîrşire ignorat. Boala „erotică" este, pentru un asemenea temperament, aşteptarea, o aşteptare greu clasificabilă, în care stropul de eter creşte pînă la dimensiunile îngrozitoare ale oglinzii universale, „monstru" mustrător al extravaganţelor sensibile.

Totul, se poate observa, se înscrie în registrul dictat de viziunea hiperbolizată a relaţiilor dintre temperamentul egotist şi obiecte, ceea ce am putea numi *o poetică* şi, consecutiv, *o stilistică a enormului*. Ea explică atît contactul de tip exploziv cu universul sensibil, impulsul aneantizator, cît şi revărsarea de energie. Poetul simte enorm şi pare a se găsi întotdeauna în imposibilitate parţială de a ne comunica asemenea experienţă. Cuvîntul nu ajunge trufaş-umilei revărsări. Consecinţa acestui fapt este familiarizarea completă a ochiului şi a sufletului. În acest spaţiu în care *„visul / e cea mai puternică energie"* — şi

cea mai la îndemînă — poetul este un uriaș a cărui singurătate face legătura între abis și cer.

Poetica enormului cuprinde atît „declarațiile retorice", explozia cu consecințe imediate în plan problematic, cum e această dezmierdare cu ton de invectivă drăgăstoasă, sfîrșind neașteptat într-o imagine tragică : *„nu mi-a fost greu să-mi aduc aminte / și de cuvintele Mamei cînd mă dezmiardă / «mă elefantule mă încă o dată / elefantule» / / vorbeam în continuare — îmi crescuse / o trompă de cuvinte — [...]"* *(Era decembrie însă pentru mine)*, cît și planul imaginației figurative, deștul de sumară și aridă. Poetul *e scris* de poezia sa și lucrul acesta e spus cu forța unei „mașini complicate" care „huruie" *(„nu scriu poezii : poezia* mă scrie, / *în angrenajele ei sînt una din roți")*. Peste tot o presiune și o simultaneitate de energii : *culoare* — dar culoare neidentificată, simțită doar ca fiind violentă, *sunet* — de asemenea greu măsurabil, însă perceput în sălbăticia lui, *mișcare* — traversare continuă, trecere metaforică pe o ușă prea strîmtă *(„sînt energii ce nu încap pe nici o ușă, / căci visul se naște indiferent de mărimea ușii / / dezlănțuite sînt energiile visului / și orice opreliște nu face decît să-l sporească — pentru că nu există o mai mare forță / decît coborîrea în realitate a visului")*, izbire de valuri, devastare, trombă a „vîntului măturător", gestul demonic aprinzînd galaxii, ca în aceste versuri superbe : *„se părea că o singură șoaptă / ridica toate pînzele cerului / și astrele erau diamante / (...) / pe uriașul corp al unui demon"*, Demonul hohotind sub bolta care nu-l mai poate cuprinde, cădere în gol, un gol imens și abstract. Deși în mișcare, aici totul este definitiv, irevocabil. Spiritul metamorfotic, proteismul și cultivarea aparențelor sînt străine poeziei lui Ioanid Romanescu. „Golul" nu este proliferant, înțelegînd prin proliferare sur-

priză, noutate, pentru că realitatea este admisă și cunoscută de acest autor în spiritul ei global, cu lăcomie de uriaș. Este și sensul „succesiunii de gol în univers", expresie relevantă nu numai tematic. Nu o alternanță de „goluri" și „plinuri" propune poetul, ci o inepuizabilă reluare. Spațiul gol nu se *încarcă* niciodată, nimic nu este alternativ sau ierarhizat. „Golul" există în chip absolut și ceea ce-i conferă acest atribut este repetabilitatea, în limbajul autorului, *succesiunea.* Poet al realului enormizat prin percepție simultană și frenetică, Ioanid Romanescu e un temperament opus aproape la modul didactic tipului speculativ, degajat-proteic, capabil de nesfîrșită suplețe. Cu toate că folosește o figură tipic barocă (a reversibilității universale) și în ciuda faptului că ideea de *vîrtej* și *combinație* formală, dramatică însă prin capacitatea de a copleși, nu-i rămîne străină, el trăiește la antipodul simțirii baroce. Energia lui are încordarea, încrîncenarea „nebună" a monolitului. Aspectul demonic este și în acest fel asigurat.

„Poet al uriașilor", cum se autointitulează, autorul *Nordului obiectelor* este poetul uriașei devastări. Reformulare exterioară a vieții lăuntrice, ea reprezintă o trăire de un tragism absolut. În vehemența iconoclastă de la început, în trimiterile mitologice din volume recente, răsare, sfîșietoare, vocea unui remarcabil poet tragic.

Impresionează la Ioanid Romanescu „trăirea" spontană a „enormului", lipsa totală de disimulare. De aceea, retorica sa pare de o naturalețe veșnic scormonitoare, ceea ce contribuie la consolidarea impresiei stilistice a sincerității. Gesticulația explozivă își „bombardează" cititorul oricum, de la titlu *(Vă rog să revizuiți statutul meu de poet!; Trăiască poezia și marii visători!; Primăvara cu genunchii mari; Prin marele pustiu din Orient; Marele*

Plins; Mașina de tocat; Cîntecul buldozerului; Noapte gurmandă etc.), la sentimentul exteriorizat și la imagine. *„Între titlu și poemul propriu-zis / uneori curge o epocă"*, altfel spus, între corpul semnificativ al textului și titlul său, distanța așteptării prilejuiește un spațiu „gol", vidul semnificației ce trebuie umplut cu energie, cu forța vitală a erupției. Cuvintele „buimăcite", „de-a hoarța", lăcomia imaginilor deformate, replicile nervoase și aspra exaltare a sincerității, în care invectiva e o formă de tandrețe *(Halabuș)*, ori viziunile terifiante sugerează în fond aceeași vocație a enormului. Iată, de pildă, gestul mitologic din *Lupoaica*: poetul își închipuie a fi crescut la piept „lupoaica" albă, mare, cu părul căzut, simbol al ridicării barbare la cer, al sanctificării săvîrșite primitiv *(„cu limbă roșie lupoaica / mai linge Luna fără rost")*. Cea mai fină mișcare dă naștere unui cutremur în spațiul de-acum „familiar". Ochiul dilatat al poetului se plimbă imaginar pe această cupolă-abis. Exclamațiile lui fac să se audă „colosul plîngînd": *„O, frunte boreală / sub care doarme / un uriaș / biiguind!"* În rostirea lui nesfîrșită, prologul poate fi și epilog: *„Bătrîn, de mult retras din lumile pubère, / am dus în cer pe umeri sicriul Mamei mele / / am fost la Demiurgos, am ascultat apoi / cum nori de îngeri cîntă pentru voi / / și am vorbit în șoaptă cu mine pînă cînd / a început o ploaie de lacrimi pe pămînt / / păsări se nasc lovind ferestrele opace — / dar vai, Cuvîntul, Noaptea, Imensa Carapace!"* Mărturisirea aceasta, cu care se deschide poemul *Demonul*, sfîșietoare și incredibil de cadențată pentru un poet care neagă „strîmta" retorică, dă perfecta măsură a talentului lui Ioanid Romanescu.

O formă a exploziei este și plînsul, hohot colosal. Murmurul delicat al sensibilității rănite se transformă într-o răpăială disonantă. Lacrima enormă șterge ca un închipuit

diluviu prezențele suave ale materiei. Plînsul este un mod de a identifica izbînda, căci Ioanid Romanescu e un învingător în golul ce se deschide în jurul ființei sale, pietrificate de egotism. Atît de mare pare să fie trufia acestui temperament liric și atît de nestăpînită umilința pe care o absoarbe, încît imaginea finală este aceea a uriașului care, din cauza înălțimii, are permanent senzația singurătății absolute.

Dar aceste puternice articulații imaginare zămislite de exacerbarea singurătății sînt dublate de o stare doar aparent mai liniștită, în fapt nu mai puțin dramatică. Totul se petrece tîrziu, mult prea tîrziu. *Acta est fabula!* exclamă poetul. Însăși structura de uriaș se mișcă deasupra unei mase compacte de forme întîrziate. Fericirea e de neatins în lumea colosală „de sus", beatitudinea „priveliștii" înalte se refuză spiritului — și cauza e, desigur, starea de așteptare la care se vede supus cel ce ajunge prea tîrziu. „Tîrziul" închide, reduce la o geometrie circulară. E o modalitate de a supune ființa enormă, mai bine zis încercarea, pînă la urmă neizbutită, de a constrînge înalta singurătate a poetului la umilința supraviețuirii. Dar cine se crede „stăpînitor al unei coroane dinăuntru" va consimți doar la o sumară supunere. „Tîrziul" este o cenzură afectivă, tentativa de îngrădire a omniprezenței și a forței, pe care o fixează cuvîntul — repudiatul cuvînt: *„pentru că dincolo de cuvinte iubesc totul / împotriva mea numai acestea se pot întoarce" (Presiunea luminii).* Drama de tip „cultural" pe care o trăiește această natură dezlănțuită este tocmai lipsa de adecvare temporală a cuvîntului (expresiei) la aprigă lăcomie de a cuceri prin enormizare universul. Cuvîntul apare întotdeauna mai tîrziu, ratînd starea explozivă. Este momentul de criză al acestei poezii, impactul practic pe care îl trăiește sinceritatea revărsată

a versurilor lui Ioanid Romanescu. Condamnarea la singurătate are astfel un contur mult mai evident, în chip pragmatic evident: tot ceea ce ține de înregistrarea în plan expresiv a conștiinței de sine se întîmplă „mai tîrziu". Întemeierea semnificativă vine mereu după săvîrșirea sălbatică a „trăirii". O parabolă a acestei idei întîlnim în *A doua zi*: *„M-am născut în octombrie patru / dar figurez în acte născut a doua zi / am așteptat scrisoare de la tine / dar a venit abia a doua zi..."*. Repetabilitatea gestului („tîrziu!" este în bună măsură și un gest retoric) devine proiecție absurdă a expansiunii vitale: *„a doua oară nu mai vin pe lume / însă a doua oară voi trăi"*.

Instrumentul care semnalizează tîrziul este *trompeta*. De la deschiderea strălucitoare de spații imaginare sau reale, de la sugestia infinitului sau de la solaritatea „vestitorului", timbrul trompetei ajunge să acopere simbolul imposibilității și încercarea speranței de a depăși starea de „tîrziu". Vocația victoriei, care răvășește sensibilitatea lui Ioanid Romanescu, este, și ea, o înfăptuire a „prea-tîrziului", starea celui ce nu mai are nimic de pierdut: a veșnicului uriaș rătăcitor. O viziune cutremurătoare, cu toate atributele marii poezii, întîlnim în *Victoria*: *„Cînd nimic nu mai ai de pierdut / cînd nu ai de cine pe cine să aperi / și singur rămîi pe cîmpul de luptă / și scuipi fără gînduri pe scut / / și se coboară cerul într-atît / că Luna-și cată morții cu mii de felinare / și tu nu pleci de-acolo nicăieri — / respiri pîn' se oprește vîntul / și corbii te mănîncă din picioare"*.

Tîrziul lui Ioanid Romanescu corespunde într-o măsură *departelui* eminescian, în sensul că are o funcție similară: îndepărtarea lăuntrică — aceea care, ca și depărtarea lăuntrică, identifică sufletul uman cu „totalitatea", în spirit ro-

mantic. Tîrziul, ca și depărtarea, are o „neîntrecută putere transgresivă" (v. Edgar Papu, *Poezia lui Eminescu)*, străbătînd cu ușurință spații vaste, înălțînd și coborînd, închizînd și devastînd pînă la risipire. Semnul heraldic al victoriei — izbîndă hohotind într-un plîns uriaș, bocet al „prea-tîrziului" — este *trandafirul sălbatic*, simbol complex : vremelnicie, moarte, reînviere, vanitate, victorie (Ad. de Vries, *Dictionary of Symbols and Imagery).*

Aluzii, fragmente sau chiar ample tălmăciri mitologice, viziuni integratoare, circumscriind un mit sau altul în orizontul valorilor lirice, transcrieri subiective ale spiritualității mitice (în legătură directă cu o figură consacrată) se fac resimțite în întreaga poezie a lui Ioanid Romanescu. Mai rar la început, sau doar ca pretext pentru a da coerență *golului (Walhalla)*, fructificînd sugestia lumilor paralele : imaginația asigură un model de organizare a realității, conferindu-i șansa reluării, a repetabilității. În volume mai recente, reconstrucția mitologică e făcută pe spații ample, de la poeme de largă respirație, înălțate pe forța expresiei esențializate și apelînd desigur la demonismul *ochiului* încărcat cu puteri magice *(„Nu sînt cuvinte să dezvălui / suferința de a vedea peste tot / și-n timpurile toate" — Demonul*, care, împreună cu *Antares* și *Resurecția*, alcătuiește volumul *Magie*, 1982), la cărți întregi : *Orpheus* (1986), *Zamolxis* (1988), ultima încheiată cu o poezie în limba latină *(Novissima verba).* Apoi, într-un alt mod, în *Școala de poezie* (1989), *Dilatarea timpului, Urania* și *Prințul.* În timp ce în primele referința este clară, *Școala de poezie* și celelalte — inedite la ora redactării prefeței — au numai o aură mitică. În apărarea poeziei, dincolo de care, scrie Ioanid Romanescu, „nu există nimic", el ridică acum un fel — și acesta direct, sincer — de *seninătate en-*

ciclopedică. Vizibilă fără ostentație în teoretizări, ea devine substratul unei poezii care, de la vitalismul de altădată, a păstrat în versurile din ultimii ani dorința acerbă și vanitatea de a cuprinde timp, spațiu, principii universale, de a judeca mersul aștrilor — și mai ales orgoliul de a îmbrățișa cu voluptate neantul: *„Uriaș îmi apare totul — pînă și / inexistentul — / iar această formă a demenței / dorința de a recompune / lumea sau paradisul / mă neantizează" (Natalis, Dilatarea timpului)*.

Sondarea miturilor, cu un orizont de așteptare în care conviețuiesc rigori algebrice, efuziuni muzicale, exerciții în singurătate (poetul cîntă la pian, vioară, trompetă și alte instrumente), dătătoare de transparență, inițieri aproape secrete, și o intuiție ce poate transforma informația „de laborator" într-un evantai de sensuri, rămîne și o modalitate de cristalizare a poeticii proprii. Mitul lui Orfeu pe de o parte, simbolismul celest al mitului lui Zamolxis, zeul cetos retras în „adîncul prea de sus", pe de alta, conduc la aceeași „teribilă" înfăptuire. Scufundat în misterul mitologic, poetul reconstruiește universul fără să apeleze la revelație. Esența demonică îi oferă și această putere. Cadrul inițiatic pare de mult depășit. Poezia proclamă certitudini, rostește esențialul cu o siguranță trufașă, cu încrîncenare chiar. Ea nu parcurge etape, nu e cunoaștere progresivă, străbătută de capcane și îndoieli. Îndoiala e tot ce-i poate fi mai străin. Nu consacră enigme, căci, răscolind straturi insondabile, o face în perfecta cunoștință de cauză a efectului: ea *deconspiră* și *arată*. Orfeu reprezintă aici referentul cel mai exact al lumii ce se naște din tresărirea sensului. Înaintea *formei*, comunică această poezie, există *sensul*: *„Înainte de a se fi format planetele / înainte de*

a fi apărut nebuloasele / înainte de a fi fost Universul / a existat sensul" (XVII). Fanatismul „doctrinar" al acestei poezii, eretică prin apriga lăcomie de *a numi*, ilustrează *singurătatea* astrală a *sensului;* odată cu ea — încă o dată în *Orpheus*, pe urme mai vechi — solitudinea cosmică a producătorului de sens. Înaintarea lui e certitudinea absolută că „sensul e chiar scopul". Înțelepciunea supremă rezidă așadar în conservarea virtualității ; îndoiala, o spune însuși mitul orfic, înseamnă destrămare. Întrebările au, astfel, răspunsul dinainte dat.

„Lacrima care dizolvă cîntă" : una dintre puținele imagini ale acestei poezii, avînd o excepțională putere de transfigurare. Ea vestește echilibrul perfect al lumii neatinse de „viciul" formei. Poezia care îl justifică va afirma mai ales principii de cea mai pură extracție orfică. Așa sînt, exprimate cu limpezime în *Orpheus*, principiul primordialității timpului, origine a tuturor lucrurilor *(III)* și, alături de el, întruparea adevărului în Logos, „zeiescul Verb" imaterial, care reflectă unitatea lumii ; armonia esențialului, căci — după Diogenes Laertios — Musaios, cel mai cunoscut discipol al lui Orfeu, ar fi spus că „totul se naște din unul și tot în el se destramă", ceea ce semnifică multiplicarea principiului elementar, dublată de virtuala reducție a tuturor reprezentărilor la unitatea inițială *(XII)* ; eternitatea acestui echilibru *(„în perfect echilibru a toate / însuși increatul devine etern")* ; credința nestrămutată în metempsihoză, veritabilă pînză freatică a majorității fragmentelor care compun poemul (finalul e foarte sugestiv în acest sens) ; austeritatea ascetică, putînd să confere purificarea sufletului, înțeles ca principiu al binelui ; trupul, mărginită formă, strîmt spațiu de recluziune a sufletului ; noaptea, principiu cosmogonic — *„Cin-*

ta-voi / Noaptea născătoare de oameni și făpturi divine, / Origine a lumii", începe unul din imnurile orfice ; organizarea Universului prin număr, principiu propriu deopotrivă doctrinei orfice și celei pitagoreice *(XLV)* ; iluminarea prin rațiune — ori raționalizarea apolinică a misterelor, înțeleasă ca gest eroic, civilizator (*„Sînt firav pentru că am dăruit forță, / flămînd și însetat pentru că am salvat vieți, / orb pentru că drumul știindu-l / a trebuit să merg în fruntea celorlalți prin furtună / / gloria mea poate-nsemna și mutenie, / o iluzie numai a mea / / însă armonia între voi / e o lege a existenței reale"*) și, dacă mai e nevoie să o spunem, supremația cîntecului (*„lumea nu poate fi schimbată prin cîntec, / dar ea încetează unde cîntecul dispare"*).

Sînt motivele cele mai importante ale poeziei din *Orpheus*. Ale unei poezii de o tulburătoare limpezime a tonului. Nici o abatere, în aceste versuri reduse la esență, de o rară frumusețe tăioasă, nu ar întrerupe ritmul ideilor. Căci limpezime mai înseamnă aici adîncă tăcere — tăcerea primordială a adîncurilor (a originii), tulburătoarea pace în care se desăvîrșește cunoașterea. Existăm în funcție de cît cunoaștem (în *Dilatarea timpului* și în *Urania*, această idee de extracție bergsoniană e mai accentuată decît în alte texte), iar gloria sălășluiește în asumarea luciferică a singurătății cosmice, „urma luminoasă" din finalul poemului *Prințul*. În acest poem se află reformulate vocația demonică îmbrățișată de actul cunoașterii (*„Cu cît văd mai departe / cu-atît mai singur sînt"*) și mai ales impresia stabilă că tot ce e atins de verbul poetic devine *sens*, în nesfîrșita singurătate cosmică : *„Și dacă iar a morții / cumplită frumusețe / m-ar urmări — un timp — / tăcerea să mă-nvețe, / / eu — zburător în mări — / plu-*

lină pe-aceşt pămînt, / din groaza mea din ceruri / aş vrea să o mai cînt".

Dar îngerul damnat e un înger demonizat. În străfulgerarea oglinzilor de astri, el continuă să-şi proclame, trufaş, originea celestă. *„Singurătate mai înfricoşătoare decît gloria / cine altul să poarte pe umeri?"*

COSTIN TUCHILA

TABEL CRONOLOGIC

1937 4 octombrie Se naşte la Voineşti — Iaşi, din părinţii Margareta (familia Ivaşcu) şi Teodor Tudose, al doilea copil (din cei trei) : Valentin, viitorul poet Ioanid Romanescu. Fraţii săi (Manole şi Victoria) se sting repede.

1944—1951 Elev în clasele I—VII la Voineşti. Profesorul de limba română Constantin Tumurug îi descoperă talentul literar şi îi acordă atenţie specială.

1951—1955 Urmează cursurile Şcolii Normale „Vasile Lupu" din Iaşi.

1955—1957 Învăţător şi profesor suplinitor la Romaneşti — Iaşi. Citeşte intens şi scrie (poezie, proză, teatru). Studiază cărţi de şah, participă la concursuri, obţine repede categoria I şi o notă de candidat de maestru.

1957 octombrie Începe stagiul militar obligatoriu. Recalcitrant, pedepsit frecvent, e transferat prin multe unităţi şi batalioane disciplinare (Jebel,

Timișoara, Arad, Oradea, Lugoj, Sibiu, Brașov, București, Zlatna).

1959 4 august În urma unui grav accident, se stinge Teodor, tatăl. În octombrie, după încheierea stagiului militar, viitorul poet se angajează la Voinești — Iași, ca învățător și profesor suplinitor pentru disciplinele limba română și muzică. În noiembrie, prezintă Otiliei Cazimir un teanc de poezii. Entuziasmată, Otilia Cazimir ia legătura cu Mihail Sadoveanu și Demostene Botez, precum și cu unii directori de reviste și de edituri, pentru a-l sprijini pe tînărul scriitor. Dar, cum insolența poeziilor lui Ioanid Romanescu dădea multă bătaie de cap redactorilor, debutul revuistic și cel editorial s-au produs mai tîrziu. Dintre poeziile prezentate atunci Otiliei Cazimir, *Trandafirul sălbatic* (scrisă în 1959) avea să apară abia în 1978 (în volumul omonim), iar *Florile mele — flori de noapte* (scrisă în 1954) a văzut mult mai tîrziu lumina tiparului (în revista „Tomis", nr. 3/1991).

1960 aprilie Deoarece nu respecta întru totul manualele și programa școlară, își dă seama că excluderea sa din învățămînt se apropie ; cu ajutorul cîtorva prieteni, obține postul de director al Căminului Cultural din Voinești — Iași (numirea cu normă întreagă avea să vină în anul următor).

1961 Debutul revuistic în „Iașul literar", nr. 11, cu poeziile : *Vrei să umbli cu mine ?* și *Floare de lotus, albă,* sub semnătura : Ioanid Romanescu.

1962 septembrie Student al Facultății de Filologie a Universității „Al. I. Cuza" din Iași.

1964 16 iunie Logodna, în secret, la Bacău, cu profesoara de fizică Liliana-Maria Cupșa (n. 1940). Fiind de religie greco-catolică, părinții fetei contestă logodna. Poetul acceptă convertirea la catolicism și — la 15 august, în Iași — se desfășoară a doua ceremonie. Căsătoria se va consemna la Onești, pe data de 29 octombrie.

1965 februarie Angajat la revista „Ateneu" din Bacău.

1966 Debutul editorial. Apare, în colecția „Luceafărul" a Editurii pentru Literatură, volumul *Singurătatea în doi,* cu o prezentare de Otilia Cazimir.

1967 Apar primele traduceri din creația lui Ioanid Romanescu. În Belgia, la Bruxelles, revista „Courrier du Centre International d'Études Poétiques", nr. 63, se ocupă de fenomenul poetic românesc. În *Essai sur la jeune poésie roumaine,* sînt supuse atenției lucrări semnate de : Blandiana, Hagiu, Alexandru, Stănescu, Baltag, Romanescu, Sorescu și alții. Prezentarea și traducerea versurilor sînt semnate de Constantin Crișan.

1968 Apare, la Editura Tineretului, volumul *Presiunea luminii.* Poezii reprezentative (publicate și nepublicate în țară) sînt traduse în Germania. În Italia, la Napoli, revista „Breve", nr. 7—8, anunță publicarea unui studiu asupra poeziei lui Ioanid Romanescu, precum și a unor poeme (versiunea italiană aparținînd lui Ettore Capuano).

1969 Apare, la Editura pentru Literatură, volumul *Aberaţii cromatice.* Demisionează de la revista „Ateneu". În aprilie, susţine la universitatea ieşeană examenul de stat (cu lucrarea *Idei fundamentale în poezia lui Nicolae Labiş).* În Franţa, la Roisel, „Art et Poésie (Revue Internationale de Culture Française)", nr. 46, publică din creaţiile a trei poeţi români : Marin Sorescu, Ilie Constantin şi Ioanid Romanescu (prezent cu poemul *Anna Karenina,* în versiunea franceză semnată de Constantin Crişan). Revista „Neue Literatur", nr. 12, oferă spaţiu liricii române contemporane ; alături de Stănescu, Sorescu, Hagiu, Baltag, Blandiana, Alexandru, Mazilescu, Romanescu apare cu poemul *Ave Maria* (traducere de Dieter Schlesak).

1970 În *„Revue Roumaine"*, nr. 1, comentînd volumul *Aberaţii cromatice,* Dumitru Micu îl încurajează pe tînărul autor, sugerîndu-i să-şi pună cît mai bine în valoare esenţa poeziei. La 16 iunie, angajat inspector (la sectorul muzică) al Casei Judeţene de Creaţie — Iaşi.

1971 Apare, la Editura Junimea, volumul *Poeme.*

1972 Apare, la Editura Cartea Românească, volumul *Favoare* — Premiul Asociaţiei Scriitorilor din Iaşi. În mai, numit redactor (responsabil secţia poezie) la revista „Convorbiri literare" din Iaşi.

1973 Apar volumele : *Baia de nori* (la Editura Junimea) şi *Poet al uriaşilor* (la Editura Eminescu). În decembrie, prima călătorie în străinătate — în U.R.S.S.

1974 Apare, la Editura Albatros, volumul *Lavă*. La 6 martie, divorsează de Liliana-Maria ; revine la ortodoxism. La 20 iulie, se stinge Margareta, mama poetului. În Grecia, la Atena, apare *Antologhia roumanon piiton* (întocmită de Kostas Asimakopoulos) ; Ioanid Romanescu e prezent cu poemele : *Cîntec de leagăn pentru cel născut mort* și *Am văzut liniștea*.

1975 Apare, la Editura Junimea, volumul *Paradisul*. Logodna (la 15 august — în Sibiu) și căsătoria (la 25 august — în Iași) cu profesoara de limba română Marlene Krauss-Meister (n. 1950), de origine germană. În *Aranykor* (antologie în limba maghiară, întocmită de Franyó Zoltan), apare poemul *Cultivă pămîntul inimii tale*.

1976 19 mai Se naște Antilla Romanescu, fiica poetului.

1977 Apare, la Editura Junimea, volumul *Energia visului* — Premiul Asociației Scriitorilor din Iași. În decembrie, a doua călătorie în U.R.S.S.

1978 Apare, la Editura Cartea Românească, volumul *Trandafirul sălbatic*. În „România literară", nr. 49, analizînd pe larg poemul *Antares* și definindu-l „un fel de manual de yoga lirică", Nicolae Manolescu afirmă despre autor : „Ioanid Romanescu este un poet puternic și cu personalitate".

1979 Apare, la Editura Junimea, volumul antologic *Nordul obiectelor*, cu o prefață de Marian Popa. Revista „Igaz Szó", nr. 9, publică poemele : *Marele Plîns*, *Revoluția continuă* și fragmente din *Antares* (în traducerea lui Németi Rudolf).

1980 În „Revue Roumaine", nr. 1, sub semnătura lui Valentin F. Mihăescu, apare un comentariu asupra antologiei *Nordul obiectelor*. „Revue Roumaine", nr. 4, publică poemele : *Vă rog să revizuiți statutul meu de poet !, A doua zi* și *Utrenie* (traducere de Tisa Bădulescu) ; versiunile în engleză, germană și rusă sînt semnate de : Ștefan Stoenescu, Rolf Frieder Marmont și Tatiana Voronțova. În decembrie, călătorește în Polonia și Ungaria. La Piotrków Trybunalski (fosta capitală a Poloniei), revista „Tygodnik Piotrkowski", nr. 51—52, publică (sub semnătura lui Rafał Orlewski) o prezentare a creației lui Ioanid Romanescu, precum și traducerea poemului *Vă rog să revizuiți statutul meu de poet !* Volumul *Geschichte der Rumänischen Literatur* de Marian Popa cuprinde și un comentariu asupra poeziei lui Ioanid Romanescu.

1981 Apare, la Editura Junimea, volumul *Accente* — Premiul Uniunii Scriitorilor. În Polonia, la Łodz, revista „Odgłosy", nr. 2, publică (sub semnătura lui Eugenius Iwanicki) un interviu cu Ioanid Romanescu, precum și poemele : *Revoluția continuă, Cu inima, Poezia mea* și *Ave Maria* (traduse de Felix Roșca). În Italia, la Trento — Milano, „Nuova Rivista Europea", nr. 21, oferă larg spațiu creațiilor unor poeți români ; alături de Labiș, Stănescu, Alexandru, Dinescu, apare Ioanid Romanescu (prezentarea și traducerea sînt semnate de Marco Cugno). Prezent în antologia de poezie română în limba maghiară *Kutak* (întocmită de Lendvay Éva), cu poemele : *Final* și *Mamă*. La 14 august di-

vorsează de Marlene. La 1 octombrie i se desface contractul de muncă. De acum încolo, poetul nu se va mai angaja nicăieri.

1982 Apar volumele : *Magie* (la Editura Eminescu) și *Demonul* (antologie, cu o postfață de Marian Popa, în colecția „Hyperion" a Editurii Cartea Românească). Traduceri în limba engleză (în antologia *100 Years of Romanian Poetry*, întocmită de Ioana și Stavros Deligiorgis, apar poemele : *Universal* și *Iar cînd au ajuns în fața Marilor Întreprinderi)*. În Grecia, la Atena, revista „Grammata ke Tehnes", nr. 11, publică poemele *Învierea* și *Cetățean de onoare ;* prezentarea și traducerea aparțin lui Andreas Rados. În Cehoslovacia, la Bratislava, i se tipăresc versuri în revista „Slovenské pohlády", nr. 12 (traducere de Darina Petková).

1983 În India, la Delhi, revista „Latinitas", nr. 6—7, publică poemul *Șirul lui Fibonacci ;* versiunea în limba hindi e semnată de Gheorghe Anca. În Spania, la Madrid, revista de literatură „Lar", nr. 1, publică versuri ale unor poeți români reprezentativi ; alături de Stănescu, Sorescu, Blandiana, Romanescu e prezent cu poemul *Revoluția continuă* (versiunea spaniolă aparține lui Omar Lara).

1984 Apar volumele : *Flamingo* (la Editura Junimea) și *Másodnapon (A doua zi,* antologie în limba maghiară, traducere de Németi Rudolf, la Editura Kriterion). În U.R.S.S., la Moscova, revista „Inostrannaia literatura", nr. 4, publică din creațiile a șapte poeți români ; alături de Stănescu, Sorescu, Dinescu, Romanescu apare cu

poeziile : Bătrînii și *Dacă există un Dumnezeu* (prezentarea și traducerea aparțin lui Leon Berinski). În antologia *Questions at the Turn of the Milenniuni*, apare poemul : *Oricît ai merge prin suferință* (versiunea engleză e semnată de Corina Firuță). În Ungaria, la Budapesta, în revista „Uj Tükör", nr. 35, apar versuri semnate de : Geo Bogza, Ioanid Romanescu (prezent cu poemul *Dumneavoastră),* Nichita Stănescu și Gellu Naum ; traducerea aparține lui Ladányi Mihály. În Grecia, la Atena, revista „Nea Synora", nr. 760, publică poemele : *Trăiască poezia și marii visători !, Învierea, Pietà* și fragmente din *Demonul* (prezentarea și versiunile în greacă sînt semnate de Andreas Rados). Traduceri în gruzină (în *Antologia poezii române kontemporane,* întocmită de Dumitru M. Ion).

1985 Apare, în colecția „Cele mai frumoase poezii" a Editurii Albatros, volumul antologic *A doua zi,* cu o prefață de Laurențiu Ulici. În revista „Utunk", nr. 26, Bogdán László — recenzînd antologia *Másodnapon* — remarcă valoarea ideatică a poemelor, precum și competența traducătorului Németi Rudolf. În Italia, revista „Balcanica", nr. 2, comentează elogios volumul *Flamingo.*

1986 Apare, la Editura Junimea, volumul *Orpheus* — Premiul Academiei. În Italia, la Firenze, apare antologia *Nuovi Poeti Rumeni* (întocmită de Marco Cugno și Marin Mincu) ; Ioanid Romanescu e prezent cu poemele *Poezia mea* și *Vă rog să revizuiți statutul meu de poet !* În revista „Livres Roumaines", nr. 2, Maria-Ana

Tupan prezintă o sinteză a creației lirice a lui Ioanid Romanescu.

1987 În „Revue Roumaine", nr. 3, Valentin F. Mihăescu semnează un amplu comentariu despre volumul *Orpheus.*

1988 Apare, la Editura Cartea Românească, volumul *Zamolxis.* În Grecia, la Ioannina, revista „Ipirotiki Estia", nr. 438—439—440, publică o prezentare a creației lui Ioanid Romanescu și un grupaj de poeme *(Pygmalion, A doua zi, Poezia mea* și fragmente din *Antares)* în traducerea lui Andreas Rados. La 13 septembrie, în Iași, logodna cu profesoara de engleză Camelia Poienaru (n. 1962).

1989 Apare, la Editura Junimea, volumul *Școala de poezie.* La 30 martie, căsătoria cu Camelia Poienaru. În august, participă la Festivalul Internațional de Poezie „Serile de la Struga" (Iugoslavia). La 24 decembrie, în timpul Revoluției, se naște Liberto Romanescu, fiul poetului.

1990 Apare, în colecția „Cele mai frumoase poezii" a Editurii Albatros, volumul *Odele Mării Egee (poeți greci contemporani),* traducere, antologie, prefață și note în colaborare cu Andreas Rados. Călătorește în Ungaria, Cehoslovacia și Germania.

1991 Apar volumele : *Morena* (cu o prefață de Mihai Dinu Gheorghiu, la Editura Junimea) și *Dilatarea timpului* (la Editura Cartea Românească). În Germania, la Bochum, revista „Kurier", nr. 16, publică, cu o amplă prezentare biobibliografică, poemele : *Ave Maria, Utrenie,*

Vă rog să revizuiți statutul meu de poet !, *A doua zi*, precum și fragmente din *Orpheus* și din *Urania*. Traducerile sînt semnate de : Dieter Schlesak, Rolf Frieder Marmont, Marcu Milescu și Helmuth Frisch. Premiul revistei „Cronica" pe anul 1991.

1992 Apare, la Editura Princeps, volumul *Urania* — Premiul Asociației Scriitorilor din Moldova.

1993 Apare, la Editura Porto-Franco, volumul antologic *„Mississippi" (poeme de dragoste)*. Noi traduceri în Belgia, Germania, Grecia, S.U.A., Suedia.

PASSIONARIA STOICESCU

SINGURĂTATEA ÎN DOI, 1966

AVE MARIA

O dată pe an păpușile sparg vitrinele
se furișează printre salarii printre
pîini și alcool pînă la sania albă
din barba unui înțelept, apoi
se urcă pe burlane traversează
religii, se opresc în pantofi
sub perini în somnul tuturor
copiilor, producînd leziuni,
intrîndu-le-n carne dinspre iluzii

o dată pe an — atît — dincolo e
pasiunea de circumstanță, haosul
necesar de la care oamenii
învață să vorbească singuri

SINGURĂTATEA ÎN DOI

Trăiesc pe spinarea mea sar din mine
am casă la aeroport

beau aer mănînc aer sînt singur ocolit
ca stîlpii cu emblema cap de mort

nevastă-mea viața își scutură de mine covoarele
a devenit obișnuință, cu ochi pe jumătate
închiși călătoresc prin mine clătinat
compartiment cu păsări mari electrizate

doarme pămîntul cu genunchii la gură
sub trista subțire cămașă de brumă,
beau aer mănînc aer sînt singur ocolit
paznicul lumii la recolta postumă

HALABUȘ

Tîmpitule, boule, băiatul lui
Halabuș cel nebun, bîlbîitule
cretinule, tu care gîndești
întotdeauna nearticulat,
dai buzna peste oameni ziua mare
prin poduri dormi și țipi a cucuvaie
și cîinii-ți ling picioarele pe drumuri
dai prin biserici iama la pomană
de te înjură popii de toți sfinții,
Halabuș rîsul și plînsul
Halabuș, tu Halabuș
din roasele-ți pingele ale mințiii
astfel îmi apari de cîte ori prostia
strîmbă din nas în fața mea

bă spaimă, bă tristețe
bă cît ar trebui să fie oamenii de sinceri
și neinteresați de ei înșiși,
vino să te sărut pe frunte
fir-ai al dracului fericitule !

PRESIUNEA LUMINII

Cu ochii întorşi caut nordul obiectelor —
fiece atingere un trunchi prea fragil
vai mie fericitul înger
natura pietrei înseşi mă dezice

cu mult mai presus de noi şi de zei
răspunde cineva de cromatica simţurilor —
indicibilul *nu*, această coroană dinăuntru
care numai prin moarte ne diferenţiază,
ecuatorul magic pe care ochii se rotesc invèrs
dar el fiind atît de mare abia de întîlnim doar
clipa

stau în centrul meu, fiece rază o lespede
cu zgomot infernal pe care numai eu îl aud
decît tăcerea mai grea cade-n nordul obiectelor
şi nu primesc pe nimeni şi nimeni nu mă va dezlega
înainte ca eu să hotărăsc

pentru că dincolo de cuvinte iubesc totul
împotriva mea numai acestea se pot întoarce

sînt marele supus — stăpînitorul
unei coroane dinăuntru
pe care o restitui şi îmi închid ecoul —
tentacular caut nordul obiectelor
noaptea lor boreală în care supravieţuiesc

CULOAREA VAN GOGH

Îmbătrînim se cască goluri
în tot ce nu s-a întîmplat
și ceasul dinte pentru dinte
își trage nervii din păcat

îmbătrînim se face ziuă
asupra multor înapoi
pe sub cămășile de forță
își coc bătăile cu pietre
nefericiții dintre noi

SPLEEN (III)

Era numai ziua care își dezvelise dinții și încremenise
poate se numea cineva pentru cuvîntul nespus
însă de mult nu se petrecuse miracol nici moarte
nici cîntecul adevărat
sau poate doar încremenirea delira
pentru că drumurile spre Cremona se vor fi îngropat

era ziua a opta ceasul treisprezece
cînd fiecare înțelesese ce trebuia
lîngă soclul crucificatului floarea de bestie
și nimeni nu voia să semneze victoria

ŞIRUL LUI FIBONACCI

dar eu tu care eşti acolo
bat cu picioare-nghețate deschide
dar eu tu care eşti rănit
nu mă mai recunoşti azi nu mă recunoşti
eu tu cel care am murit
ascultă sînt eu mai departe acolo
crucea ta se albeşte pe spatele meu
deschide eu sînt acolo de mult
eu te aştept am venit am venit
nu vreau să aud sînt acolo acolo
ci exist ci nu eu să-mi deschid
ascultă cineva e acolo acolo
eu tu cel care am murit
fa cheile tu care sînt
alungă-mă alungă-mă e timpul
bat cu picioare-nghețate aşteaptă
crucea ta se albeşte pe spatele meu
o şirul şirul nu se rupe
de cel care întoarce capul

ALELUIA

Bate Luna cu brațul înghețat
— un sînge galben urlător —
așteptarea se umple de ură se varsă
într-un fără de formă gol

crapă rîsul mai departe
aleluia aleluia corul legilor mărunte
și împiedicat în gînduri
spinii ți se-nfing în frunte

înflorire prin alții adusă
și dată-ntreagă tremurînd,
spargi cu fierul în ninsoare
pîn' la buza de pămînt

aleluia aleluia corul legilor răsună
crapă rîsul mai departe într-o ordine mai trează
vei ajunge fruntea-n care
numai spinii luminează

VICTORIA

Cînd nimic nu mai ai de pierdut
cînd nu ai de cine pe cine să aperi
și singur rămîi pe cîmpul de luptă
și scuipi fără gînduri pe scut

şi se coboară cerul într-atît
că Luna-şi cată morţii cu mii de felinare
şi tu nu pleci de-acolo nicăieri —
respiri pîn' se opreşte vîntul
şi corbii te mănîncă din picioare

PACE

Mamă ce bine e-he e-o-he
că lipsa mea te-a-mbătrînit
încă o dată-n locul meu
şi încă nu am început să horcăi
în pacea-n care-ntr-adevăr se tace

Mamă ce bine e-he e-o-he
la timp m-ai născut pe pămînt şi în cer
mîinile mele zgreapţănă soarele — noi —
dacă mai poţi îmbătrîni o dată
naşte-mă şi-n lumea de apoi

CLOPOTELE

Bat clopotele îți încarcă auzul
un timp nu auzi decît clopotele

bat tunurile îți încarcă auzul
un timp nu auzi decît tunurile
și vezi clopotele

bate pacea de pe urmă îți încarcă auzul
un timp nu auzi decît pacea de pe urmă
și vezi tunurile
de sub un clopot

nu-ți mai rămîne decît să aștepți
să vină careva pînă nu se termină aerul
să ridice puțin clopotul
și să-ți spună
ieșt că bat clopotele

POEZIA MEA

Poezia mea e nervoasă, tot vorbind peste umăr
uită să-şi scoată bilet, e coborîtă cu forţa
însă de fiecare dată o conduc
pînă acasă prieteni anonimi

nu are glorie
din simplul motiv că nu şi-a dorit-o,
nu are religie
pentru că prea mult iubeşte viaţa,
nu face prozeliţi
pentru că niciodată nu priveşte înapoi

nu merge în vizită
nu aşteaptă pe nimeni
nu visează-n culori
nu se hlizeşte pentru a obţine ceva

are tot ce-i trebuie

PLECAT SÎNT DE MULT DIN ABDERA

Plecat sînt de mult din Abdera
copilăria staţie radar în cîmpiile foamei
nu-şi mai aduce aminte de mine —
dinspre acolo
abia o lumină în patru labe
din cînd în cînd mi-adoarme la picioare
şi tremurînd în vis mănîncă flori
fără să ştie că visu-i sînt eu

plecat sînt de mult din Abdera
copilăria stație radar în cîmpiile foamei
nu-și mai aduce aminte —
numele meu îi face gloria inutilă
și capul meu în cer i-a devenit
o groapă fără margini
prin care vîntul împrăștie cenușa

SĂRUT MÎINILE, DOAMNĂ ! LA REVEDERE, DOMNULE !

O clipă mîinile ni s-au atins involuntar
— aglomerație de seară, mașinile-s etuve —
puțin suspect și reciproc ne cerem scuze
doar spre oriunde mersul
ne dă afară ca pe niște rufe

— Infern ! (spuneți dumneavoastră)
— ...(eu nu cunosc tandrețea publică
abia schițez un zîmbet dificil
v-aș spune : sînteți frumoasă ca Franța
la prima ei republică)

oftați intraductibil — din nou ne privim
din nou prindeți bara cu mîna aceea orange
eu țin cu spatele aglomerația să respirați
și mă uit ca la Franța adolescentă :
— *Excusez-moi si je vous dérange !*

UTRENIE

Ieşi turtit de sub pîntecele nopţii
urci dealul într-o ceaţă cu salcîmi
acompaniat inutil de rugăminţile Mamei
să te laşi în sfîrşit de alcool
te amesteci cu hainele acre
ale lucrătorilor sezonieri
maşina abia gîfîie prin mlaştină
gîndeşti parabola care vei fi
ai planuri extraordinare ai
contracte neonorate şi eşti poet
şi ai orgoliu şi renunţi
din ochiul tremurînd
lacrima striveşte mîna care scrie
alături o voce răguşită se lamentează :
eu să fi avut capul dumneavoastră !

* * *

Eu sînt o barză mîncătoare de zăpadă
atît de buni voi îmi întindeţi palme ude
şi nu pot să refuz şi nici nu pot să beau
dar voi sfîrşi de fericirea că aţi ajuns a înţelege
şi cîntecul ce nu se mai aude

la răsplătirea ce mi se aduce
va trebui să fiu eu însumi răsplătire —
nici veţi afla cînd mă confund cu iarna
de lacrima-nghеţată pe gîtul meu subţire

CALUL VERDE

Plecasem — erai prea fragilă
devenisem
calul tău verde de pe perete —
și cum treceam cu umerii căzuți
adînc în uitare,
cîțiva cheflii lălăind prin ceață
brusc au oprit mica lor melodie
și unul a spus : El este însă cîntecul său
nu se poate cînta

întîmplarea asta mă supuse
unei analogii
(...o, dar eu sînt pentru toți
calul verde la care ei visează
chiar poezia mea e un cal verde
sigur
sînt un mare artist însăși opera mea
are nevoie de liniște
— lumea inclusă a acestei opere
o reprezint —
Cézanne cînta la trompetă
pentru că numai astfel putea să urle

habar nu ai tu iubito
cît de încet plîng eu la trompetă
încît mă trezesc uneori
cu tine strivită-ntre gene
încît sînt fericit că viaţa mea
e o ştiinţă de a pierde
încît sînt fericit că pot să fiu
să rămîn pentru toţi calul verde)

O SUTĂ DE PANTALONI ALBI

Ştiţi cum vine dimineaţa în oraşul
dumneavoastră, Doamnă Poezie ?
o sută de pantaloni albi rătăcesc
în fiecare noapte pe o stradă pustie

se văd numai paşii — cine să afle
că e unul, acelaşi de mult rătăcit ?
el chiar din drumul său spre veşnicie
sub plînsul stelei mari s-ar fi oprit

însă e totul numai vis oriunde
— chiar pasărea visează-n loc să cînte —
şi chiar cînd ne trezim e-acelaşi vis
şi scormonim prin vis cu aripile frînte

sînt nopţi şi zile dar acelaşi vis
ne minte şi ne tulbură-ntr-atît
— oraşul este altul, pierdut şi el în vis —
ne pune plînsul mîinile în gît

și ne trezim în vis și nu mai știm
și iar visăm și ne trezim în vis
și iar visăm și ne trezim — și àstfel
nu-i nimeni treaz vreodată-n paradis

o sută de pantaloni albi rătăcesc
— și ne trezim și nu ne-am mai trezit —
cad pumnii stelelor și vine noaptea
și e același visul, de neînlocuit

POET

Nu face parte dintre acei copii
răsfățați de guvernante și răsfățați de toți

seamănă cu un grăjdar abia mișcîndu-se
printre rosturile sale,
are surîsul celui care umblă
cu zahăr în pumni pentru cai

despre ceea ce toți știu cu exactitate
el încă nu se pronunță —
își poartă capul sub greutatea
unei decizii pe care o amînă

nu se grăbește
nu se măsoară cu nimeni
traversează continuu
un drum pe care vor veni alții

CONFESIUNEA UNUI TABLOU CELEBRU

Am rămas cu greu să fiu văzut
şi toţi care veneau priveau
şi erau foarte atenţi
şi de fapt nu-i interesa
şi de fapt vedeau altceva
de parcă ar fi privit în altă parte
şi de fapt — privindu-mă —
se studiau între ei

pînă cînd i-am rugat
să mă înlocuiască

simt şi acum respiraţia
celor care mă priveau
şi nu înţelegeau nimic
însă — privindu-mă —
se înţelegeau între ei

realitatea mea păstrează
doar copia privirii lor

acum pentru privirea lor reală
au cîte o copie a mea

PLEAVA

Totuşi cel mai greu lucru este pleava
— pentru că nimeni n-o ia în seamă ea se depune
continuu —

cel mai greu lucru de pe pămînt rămîne pleava
oricare vînt ar împrăştia-o
mult nu poate s-o ducă

pleava !
despre unele lucruri se gîndeşte prea repede
nimeni mîncînd nu-şi aduce aminte
de pleavă
dar ea îşi trăieşte hazardul din plin se depune
ploaia o mînă să astupe gura cutremurelor
vîntul o face să rodească pe acoperişuri
orice ai semăna întîi fiii ei încolţesc
iar dacă mormîntul vreunuia creşte
înseamnă că tot pleava se depune
împotriva ei nimeni nu există

CU INIMA

Poate că viaţa îmi este un şir de erori
însă ceea ce simt pentru voi
e un lux
care niciodată nu mi-a lipsit

spre voi
nu vin ca o hîrtie mototolită adusă de vînt —
spre voi
vin să beau roua de pe aripile privighetorii

sînt un pot fără cuvinte
sînt un poet fără masă de scris

eu sînt poet cu inima
spre voi mă apropiu de mine însumi

cîndva
în cer se va vedea şi urma
zborului de pasăre —

sînt cel care vă apără de prea multe cuvinte

HOLOCAUST

În cîmpiile roze unde se-nalță
spitaluri lungi pentru amor
în cîmpiile roze unde mai bate
marele vînt măturător

cu fruntea-nstelată pe care atîția
au vrut s-o izbească la praguri de sus
din cînd în cînd și azi apare
marele animal supus

hei vulturii ce și-ar înfinge
pliscul în jertfa anume să vadă
hei corbii aproape de vulturi
care și jertfa o iau drept pradă

și prada pradei lor păsări de jos
cum zboară în vacarm și nu știu ce imită
și-n corpul de mult înghețat între flori
bat pliscurile mici în dinamită

în cîmpiile roze unde se-nalță
spitaluri lungi pentru amor

în cîmpiile roze unde mai bate
marele vînt măturător

URSUL

Tîmpit de dans, cu părul încleiat și duhnind
de toate scursorile,
ursul visează la Ursula

cu gesturi de copil în alintare
cu toate labele îmbrățișează lanțul
atît de tare-ncît de n-ar fi orb
ai crede că orbirea și-ar dori-o

Preabunule Universal Stăpîn,
fericită ideea de a lăsa ursul
să doarmă cu lanțul

privește-amorul său devastator
cum de pe labe de pe bot și de pe burtă
bucăți de carne îi rămîn pe lanțul înghețat,
privește animalul iubind în forță
cu toată forța ce i s-a luat

VĂ ROG SĂ REVIZUIȚI STATUTUL MEU DE POET!

Pentru că vorbirea mea poate fi vîntul care ascute stelele
pentru că nimic din viață nu pretind să trăiesc pentru mine
pentru că pe harta sufletului vostru eu reprezint o cazemată pentru flori și candoare
pentru că altul în locul meu ar fi murit de mult
pentru că m-am născut în secolul douăzeci
pentru că nu am publicat toate poemele
pentru că deseori gîndesc în locul unuia mai bătrîn decît mine
pentru că sînt personal cu originalitatea voastră
pentru că nu apar deghizat și pentru că scena mea e în afara teatrului
pentru că martorii mei se vor naște mai tîrziu
pentru că opera mea va fi completă numai în funcție de viitorul pe care îl conține
pentru că decît să repet o moarte zgomotoasă mai bine duc o viață anonimă
pentru că nu vreau să asist încă o dată la dialogul glontelui cu inima

pentru că aparţin unui popor de visători foarte
realişti în faţa brutalităţii
pentru că ar fi posibil ca în timp ce eu ţin acest
discurs unul dintre visătorii de care spuneam
să devină poet mare
pentru că mai există politicieni care în timp ce pun
la cale războaie pe artişti îi acuză de absurd
pentru că în metropolele lumii soldaţi cu mers de
raţă şi generali pudraţi la fund mai compromit
muzica lui Wagner
pentru că astăzi Pămîntul are fii care nu vor să
mai meargă-n genunchi pe urmele părinţilor
pentru că ştiţi cu exactitate la ce m-am gîndit
spunînd acestea
vă rog să revizuiţi statutul meu de poet !

BĂTRÎNII

După-amiază — au adormit bătrînii
în parcuri pe bănci,
vîntul le mai fumează ţigările
vîntul le mai citeşte ziarele

ce să facă ei după-amiaza
în casele fiilor ? au plecat
să nu-şi tîrască papucii prin holuri
să nu incomodeze

pînă la apusul soarelui
sînt locuri în parcuri — băncile

nu seamănă cu paturile pliante din bucătării
însă bătrînii dorm

nu zgomotul ci liniștea-i trezește

spre seară
cu gesturi elegante își scutură pălăriile
— oricare anotimp ar fi
peste pălăriile lor cu boruri mari cad frunze —
și pornesc mulțumiți că din viața lor inutilă
au mai dăruit lumii cîteva ore de liniște
pentru cine știe ce vor anunța mîine ziarele

SPRE CAPUL HORN AL PATAGONIEI DIN STELE

Mă duc — iubindu-vă — în cer
spre Capul Horn al Patagoniei din stele,
iubita mea de ieri de astăzi și de mîine
săpat de voi mormîntu-mi gol rămîne

prin scîndurile casei pe masa celui singur
lătura pentru îngeri doar voi ați aruncat-o
— nici morții nu primesc mai lungă noapte —
cenușa mea de viu luminii se împarte

sălbăticit — și totuși c-o umbră de mîhnire —
mă rog de voi în cea din urmă clipă
eu cel pe care toate l-ați vrut înstrăinîndu-l :
deschideți ochii mari să-mi văd mormîntul !

mă duc — iubindu-vă — în cer
spre Capul Horn al Patagoniei din stele :
furtuna de nisip din depărtare
cenușa mea e, prada luminii viitoare

PARADISUL

Poeții cînd există e-o minune
poeții nu se nasc ei sînt născuți
poeții nici nu dorm numai visează
poeții niciodată nu-s prea mulți

poeții n-au religii și nici zei
poeții nu așteaptă pe la uși
poeții libertatea nu o sapă
și-s cei mai îngeri dintre nesupuși

poeții n-au familii au iubite
poeții bunăoară sînt cu toții
cei care lasă lumea pentru alții
poeții curg mereu de-a lungul nopții

poeții au un fel de n-ar mai fi
poeții niciodată nimic nu înconjoară
e o rușine să învingi poeții
și sacrilegiu e să-i naști a doua oară

poeții nici nu știu ce-nseamnă
a fi nemuritor sau muritor
— cît o cămașă viața lor durează —
poeții au un paradis al lor

FUM

Ţigara — eterna hrană a aşteptării
mărunta lumină la care se încălzeşte singurătatea
arderea abia văzută a cablului vieţii mele
pînă la dinamita pe care moartea mi-o puse
într-un loc secret

ţigara — indiciul drumului meu în noapte
prietenul desăvîrşit otrava mea
cîntecul mut
speranţa şi durerea speranţei deşarte

semnul că mă apropiu
semnul că mă îndepărtez
semnul răbdării de a privi cum creşte o floare
semnul de a pleca neînţeles

ţigara-mi luminează gura care plînge
şi ochiul tremurînd întredeschis

ca o ţigară ard şi eu pe buza lumii
apoi voi sta un timp la margine de drum
un capăt de ţigară peste care a nins

A DOUA ZI

M-am născut în octombrie patru
dar figurez în acte născut a doua zi
am aşteptat scrisoare de la tine

dar a venit abia a doua zi
eram sărbătorit am foarte mulți prieteni
dar ei și-au amintit abia a doua zi
pe masa doctorului am pus flori
dar am primit un zîmbet abia a doua zi
de cîte ori vorbesc sînt o fantomă
pentru că sînt văzut abia a doua zi
cu toate-am vrut să mîntui brusc
și încă mai amîn pentru a doua zi
chiar și aceste versuri le-am scris mîine
pentru că mîine e a doua zi

a doua oară nu mai vin pe lume
însă a doua oară voi trăi

DUMNEAVOASTRĂ

dumneavoastră ați trecut în fugă
dumneavoastră ați uitat — se poate —
dumneavoastră care dați din umeri
dumneavoastră care dați din coate

dumneavoastră mult nu vă lipsește
dumneavoastră aveți cîntece și flori
dumneavoastră nu erați pe-atunci
dumneavoastră sînteți uneori

dumneavoastră nu mă așteptați
dumneavoastră scrieți propoziții

dumneavoastră fiți fără de grijă
dumneavoastră pe copii uimiți-i

dumneavoastră nu vă spun prea mult
dumneavoastră știți că e albastră
dumneavoastră totuși sînteți formidabili
dumneavoastră sînteți Dumneavoastră

LUPOAICA

La pieptul meu crescu lupoaica
priviți : lupoaica este mare
lupoaica este albă — tot părul îi căzu
de-atîtea nopți în dezmierdare

cînd urlă parcă linge Luna
cînd mă privește parcă bea
cînd merge parcă mă imploră
să mă-nsoțesc din nou cu ea

de-un timp, la pîntecele ei
într-adevăr mă simt regește —
dar vai urechea mea de Midas
de pe acum se prelungește

presimt destinul singular
— măgar cu stele în copite —
și lent îmi pregătesc finalul
pînă la porți în cer izbite

cu limbă roșie lupoaica
mai linge Luna fără rost —

e-hei, nu va uita măgarul
că rege mai întîi a fost

măgarul Midas e tot rege
— de ascultare-i sînt urechile prea mari —
din tot ce a atins și-a-nnobilat
nimic nu va rămîne cînd zeii sînt măgari

MĂ BĂRBIERESC ȘI PLÎNG

De cum octombrie apare
iar scad un an din cîți mi-au mai rămas
și spun : voi duce-o viață ca și alții,
de toate neghiobiile mă las !

dar — nu știu cum — prea repede se-ntîmplă
să uit ce mi-am promis cu-nverșunare
și mă trezesc bolnav și singur, între cărți,
ca pasărea care-a uitat să zboare

mă bărbieresc și plîng — în seara asta
nu-i nici o sărbătoare pentru mine
dar voi pleca aiurea, prea nu am respectat
promisiunea clipei cuprinse de rușine

...abia plecat, mă simt un dezertor
din ceruri — nu din casa cea oarbă la noroc —
mi-s grei bocancii timpului pe umăr
și merg numai să am de unde să mă-ntorc

PRIN MARELE PUSTIU DIN ORIENT

Am devenit și eu bătrînul înțelept
nu mai regret nimic nu mai aștept

mă las purtat de ziua care vine
și tuturor le spun că-mi este bine

dorm în oricare clipă de răgaz
de parcă numai somnul mi-a rămas

din tot ce am iubit dumnezeiesc
doar numele cuiva mi-l amintesc

azi fluviul e adînc și curge lent
prin marele pustiu din Orient

TRĂIASCĂ POEZIA ȘI MARII VISĂTORI !

Al dracului am fost, cu patimă în toate
— viața mea a curs întîmplătoare —
atîtea drumuri am avut în față
dar am ales mereu cîte-o cărare

n-am ascultat de nimeni niciodată
n-am calculat nimic — și nu e bine —
ce pacoste de om voi fi fiind ? și încă
nu-mi vine în pămînt să intru de rușine

am buimăcit cuvintele, de-a hoarța
le văd cum singure își taie

o cale — parcă sînt beţivi întîrziaţi
ce-şi vor lua femeia la bătaie

iubirea am pierdut-o, azi cîte o străină
îmi pare mai frumoasă decît un cîmp de flori —
şi nu sînt fericit, însă îmi spun în gînd :
trăiască poezia şi marii visători !

lacom eram cîndva de a avea în preajmă
prieteni de oriunde — aveam ce să le spun —
adesea la petreceri trompeta mea de aur
ca o femeie goală se clătina prin fum

oglinzile prin holuri mă-ntîmpinau mai strîmbe,
copii mă porecleau în gura mare —
astfel treceam : nepăsător, aiurea
spre steaua mea bizar strălucitoare

azi mă feresc din calea celor dragi —
nervoase, în răspăr mi-s replicile toate,
mersul mi-a devenit ca al felinelor
ce se retrag să moară singure departe

am încercat suprema renunţare,
dar moartea e perfidă şi nu din vis ne fură —
mai bine, deci, să ard pînă la capăt
decît să port cenuşa cuvintelor pe gură

al dracului am fost, cu patimă în toate,
greşind fundamental de-atîtea ori
— şi totuşi printre fericiţi mă număr —
trăiască poezia şi marii visători !

CITITORILOR, DULCILOR MEI CONTRIBUABILI

Între titlu şi poemul propriu-zis
uneori curge o epocă

între titlu şi poemul propriu-zis
poţi să cobori în centrul pămîntului
poţi să mori de o mie de ori într-un război
poţi lua parte la demontarea tribunelor pentru paradă
poţi călători într-o pasăre deasupra tuturor lumilor
poţi îngăima o rugă în fiecare templu

între titlu şi poemul propriu-zis
ai timp să treci prin toate regnurile
şi-abia după aceea — într-o singură clipă —
în corpul nopţii universale
mîna care scrie devine o sondă

TRANDAFIRUL SĂLBATIC

Tăiat de viscol, pare că aleargă —
străini care nu știu cărarea atunci omătul nu-l mai rup :
înnebuniți, cu groaza-n spate
se-ntorc și spun c-au văzut lup

zadarnic alte anotimpuri
îl spală în torente —
acolo, pe cît poate, maschează trecătorii
care-i îngrașă locul din jur cu excremente

dar pe cînd arbori în păduri
se prăbușesc ruinați de topoare,
el neclintit rămîne — se apără cu spinii
și cu fantoma lui tulburătoare

ÎN DORMITOR

Adevărat, Bătrîne, se mai trezește
cîte unul în dormitor
însă cineva a spart becurile —
nu este văzut cel care strigă
se spune despre el că aiurează
și somnul continuă

adevărat, Bătrîne, se mai trezește
cîte unul —

dar au trecut ani
și s-a mărit dormitorul

acum ecoul repetă nu sfîrșitul
ci începutul cuvîntului —
pentru a mă face auzit și crezut
mi-ar trebui un milion de dovezi

ca și cum greutatea cerului nu apasă la fel
pe turnul cel mai înalt și pe coarnele melcului

DACĂ EXISTĂ UN DUMNEZEU

Cînd voi lăsa în urmă numai umbra
nu spre moarte mă voi îndreptă
ci în brațele Mamei mele

cum astfel fiecare ajunge
în brațele celei care l-a născut,
cum însăși Mama stă în brațele
mamei sale care stă în brațele
mamei sale care stă în brațele
mamei sale...,
îmi închipui că dincolo e o lume visînd
în brațele unei mame uriașe

dacă există un Dumnezeu
nu poate fi decît femeie

CLANȚA

Colătăisem pînă tîrziu, șchiopi de dans
și uzi leoarcă — ne plouase
dintr-o cisternă

prietenii mei ca niște soldățoi
așa cum îi știți au rămas — în tăcere
au lustruit și țevi și traiectorii —
cînd dau mîna cu ei parcă aș atinge
clanța ușii lui Dumnezeu

(m-am ferit mereu de acei clămpănitori
care confundă gloria cu onorurile)

ne adunasem foarte mulți —
nu mai țin minte care dintre noi
eram eu

femeia cu picioare infinite
mă aștepta cîntînd
casa noastră — cazarma noastră
însă eu urmăream o idee devenită obsesie

de fiecare dată înainte de-a adormi
ascult :
vîntul oftează ca o mamă,
copilul care-am fost mi se închină —
fața i-o luminează doar fulgerele

cînd m-am trezit am auzit pe scări —
pașii celui care-mi vorbise în vis :
locuiești pe o bombă

(hait ! — spune careva — ăsta iar o ia razna !)
habar nu are, cîrpaciul,
de misiunea mea într-o revoluţie

MAŞINA DE TOCAT

La stînga la dreapta la stînga soldat
evenimentele noastre s-au terminat
sînt încă morţi de îngropat

o lume cu piciorul plat
vine din urmă pe-nnoptat
la stînga la dreapta la stînga soldat

vor fi alţi morţi de îngropat
şi iar maşina de tocat
la stînga la dreapta la stînga soldat

pămîntul tot l-au îngrăşat
carnea şi osul de soldat
vivat maşina de tocat

MARELE PLÎNS

Prin arbori cîntă vîntul
ca un copil oligofren —
mi se aduce aminte
viaţa mea în Eden

vineri l-am surprins pe dumnezeu
turnînd pe flori de măr otravă —
doar floarea din vis mai rămîne
ființa suavă

urcă din rădăcini
— strîns
cu fiecare cerc —
Marele Plîns

INVIEREA

Cînd ne-am trezit priveam unul spre altul
suspectîndu-ne, ceva inexplicabil
plutea în jur ca o amenințare,
oameni pe care atît îi iubisem erau
nume săpate mult mai adînc
în memoria altei lumi

ce timp să fi fost ? cine era naivul
care voia să vadă umbra piramidei ?
din toată opera scrisă a lumii
exegeții abia reținuseră cîteva cifre

și iar am adormit —
același soare morocănos lumină
statuia phallus-ului într-o veche piață indică

REVOLUȚIA CONTINUĂ

Nu avem încotro, domnule Cézanne,
academia pretinde ca fiece pată de culoare
să aibă un contur precis, fiece propoziție
să se încheie fest — pentru că, altfel,
ideile fuzionează — ce ar spune mulțimea
despre dezordinea din capetele noastre ?
nu avem încotro, îi lăsăm pe alții
să se instituționalizeze și să trăiască
viața ca o crîșmă, noi nu avem
conturi deschise, noi nu sîntem conciliant
noi trăim revoluția continuă
noi cînd bem ne trezim : ne place
muzica perfectă, ne îmbrăcăm în alb
și vrem o văduvă curată,
ce să facem, domnule Cézanne,
dacă nu sîntem născuți pentru artă ?

PLAUDITE, CIVES !

Acum la toate mă aștept
nimeni și nimic nu mă poate lua prin surprindere
cine să știe dacă întîmpin
grav sau tandru fiece schimbare

chiar dacă atîtea le prefigurez
chiar dacă sînt sigur de ceea ce urmează
acum la toate mă aștept
pentru că pînă și incredibilul
se va întîmpla cîndva

aparţin tuturor lumilor
nu te recunosc, numitule !
nu te cunosc, renumitule !
grav sau tandru
pe toate le întîmpin

CÎNTECUL BULDOZERULUI

Nimic de înger nu are deci nu se cîntă
nu căutaţi frumuseţea acolo unde e nevoie de forţă
prin toate gropile prin toate mizeriile
nepăsător trece scrîşnind buldozerul

peste conducte vechi şi resturi de cazemate
peste bucăţi de sticlă sîrme şi oase
în urma lui puteţi merge oricînd
un patinoar se face drumul sub şenilele buldozerului

prin bălării şi duhori de canale
prin fumul galben al dărîmăturilor
pe unde orice memorie devine schematică
locuri pentru statui pregăteşte buldozerul

şi chiar cînd nu mai poate să fie ce este
nu-l uită careva la marginea oraşului
nu-l găseşti abandonat cu pietre şi iarbă în gură
pentru că prea mult metal are în el buldozerul

nimeni nu confundă buldozerul
nimeni nu dă piept cu buldozerul
pe nimeni nu-l izbeşte nu-l calcă buldozerul
toţi spun acesta e buldozerul

* * *

Preasfinte mame de la țară,
în așteptarea unui fiu
— de-atîtea gînduri tulburate —
vi-i Luna-n ceruri un sicriu

arareori vă amintiți
că fiecare m-a născut,
că-n casele cu mulți copii
e unul firav și tăcut

cum să nu trec prin lume altul,
mai singur și împovărat,
cînd ochii voștri sînt fîntîni
care de mult m-au înecat ?

Preasfinte mame de la țară,
încovoiatelor stafii,
ogoare de la Dumnezeu,
voi, roditoare de copii,

măcar o dată-n viața voastră
ar trebui să întrebați

ce simt cei firavi și tăcuți
în lumea plină de soldați

PEREGRINI ÎN CER

Mergeam cu pași vertiginoși
pe alocuri lunecam și cădeam
(peste pavajul de stele erau dîre
de terebentină) articulam înjurături
atît de frumoase-ncît îmbogățeam limbajul
(în asemenea clipe de fapt îl citam
pe tatăl meu cu spatele cît ușa —
el parcă trecuse prin lume c-un taur în brațe)
aveam într-adevăr copii
pe care-i alintam „sînteți foarte cuminți
ia duceți și ranga de colo !"
la sărbători ne propteam în fața cortului
de unde îl priveam pe dumnezeu
cel care își tot crăcăna gura
și ne promitea Soarele și Luna
(ar fi vrut să ne facă fericiți
însă nu mai avea material)
noaptea ieșeam — cîte unul —
cu pene și paie pe cap, fumam împreună
și întocmeam proiecte (în ce parte
să mutăm din timp calabalîcul)

DRAGOSTEA MEA — CÎMPUL MINAT AL POEZIEI

În oraşul acela unde mă aşteaptă
o femeie — vorba lui Joyce — ca o iapă de
Pomerania
(pentru ea am iscat o mitologie a ninsorii)
în oraşul acela unde mai de mult
cineva mi-a spus că sînt prea obraznic pentru
a fi artist
acum de-o parte şi alta a ghilotinei
au pus flori — toţi vor să mă primească
în urale, ca pe un erou

imbecilule ! — o văd : strigă femeia
cu care mă tot scald în acelaşi
baptisteriu, nefiind catolici —
umflă-mă !
nu-mi trebuie samurul şi diamantul !

iar eu :
strînge din fălci şi saltă-mă, trăpoaso !
am lansat o lozincă absurdă
şi-un cîntec pentru mulgătoare
— decît Cresus din Lydia sînt mai bogat —
nu simţi cum te apasă gloria ?

CORABIA

Azi aruncînd coroana de rege blestemat
eu m-am oprit la tine ca Noe-n Ararat

am cuie-n mîini, privirile năuce ?
doar singur m-am desprins de pe o cruce

Marie din Magdala — poți să auzi, Isuse —
te voi iubi ca-n basmele hinduse

Walkyrie de-ai fi, acum respiri
fumul plutind pe lungi nenorociri

primește-mă, Corabia mea sfîntă !
la pieptul tău mă simt infernul care cîntă

* * *

Închide clipa desăvîrșită
sub pleoapele tale imbătînd noaptea

cînd astre clătinîndu-se iradiau lumină edenică
în adîncul ochilor tăi nu vedeam chipul
naufragiatului

o, nebunie a cîntecului ! mai curînd
în pustiu decît în voluptate sacră

văd cuvintele mele destrămîndu-se în aerul pe
care îl respir
și timpul ca o adiere prin pomul galben
al melancoliei

văd spaima ce-nsoțește pacea de acum
și dangăte de clopote în cer

prin strigătul de la-nceputul lumii
aleargă o fantomă făcînd semne desperate

ieri vîntul cînta între genunchii fecioarei
azi bolta înghețată îmi este mai aproape

* * *

Am avut un dumnezeu prieten —
cînd eram fericit nu știam

acum nu mi-a rămas decît iluzia
acestor versuri, acestor gunoaie,
acestui tomberon, acestei poveri

creează,
naște-te ori de cîte ori e posibil !
mă aud spunîndu-mi

dar strimtă în umeri e gloria,
suferința păstrează în mine
focul unei tăceri violente

acum dacă mă uit plîngînd în ochii
celui care m-a făcut să plîng,
dispare

ÎN FORȚĂ, CU NERUȘINARE

De faptul că exist am luat cunoștință
în noaptea cutremurului din '40
cînd peste mine s-au răsturnat vrafuri de cărți
în casa unchiului meu care a avut
cinsprezece neveste
nici una în stare să-i calce ireproșabil cămășile
(m-a salvat una dintre amantele sale)

copil pe timpul războiului, am mîncat din gunoaie
am băut apă din hîrburile cîinilor din urmele
tancurilor
și am purtat pistoale, cartușiere,
cum de atunci spre fericirea multora nu am mai
avut parte

unii au insinuat că nu trăiesc pe pămînt
și asta mi-ar conveni, însă nu e posibil

am studiat pe rupte, cel puțin o sută
din poeziile mele echivalează
cu tot atîtea doctorate (primesc în vizită
academicieni, mai discutăm
ba una ba alta)

cum ies de sub cărți nu mă pricep
decît la un singur lucru — am iubit
femeie cu tot cu fiică, am iubit surori
gemene și negemene, femei
pure sau tăvălite de o companie,

tîrfe internaționale (deopotrivă
pudice și destrăbălate),
cu fiecare am descoperit o Americă mare cît Rusia.
le-am posedat fără să mă laud
cu numele și rangul lor,
le spuneam „haidem prin mahalale
să ascultăm baliverne" însă ele numai
de mine ascultau pînă cînd noaptea
le afla și mai lungi în brațele mele,
așa că le-am iubit cu păturile-n geam,
ca un camionagiu în spatele depozitului,
ca un țigan pe marginea drumului,
le-am iubit pe deșelate
nepăsîndu-mi de scorțoși de sforari
și de toți cei care ne fluierau,
unora dintre ele spre a mă ține minte le-am
făcut plozi
pe care-i cresc bărbați cu situație (spiritul meu
să-i țină veșnic în pază !)

tot ce am avut am împărțit
în jurul meu s-au iscat încăierări
din motive imaginare am suportat lovituri
însă niciodată nu am ridicat mîinile asupra cuiva
(lecția asta o știu de la Alexandru Ivașcu,
mîndria familiei noastre, care în patru ani de front
a tras toate gloanțele în aer
și — slavă Domnului ! — războiul
l-a cîștigat cine trebuia)

rivalii mei au murit, prietenii mei
poate că au înțeles de ce le merge în plin,

prea tîrziu să spun ce se va întîmpla mîine

știu de mult că morții sînt frumoși
dar eu sorb cu lăcomie viața,
despre morți se vorbește cu anume respect
însă eu vreau să mai fiu huiduit,
există un cult pentru morți
ci eu prefer de viu dezgroparea

nefăcînd parte dintre oamenii de ordine
nu am fost totdeauna sătul —
însă ca artist n-am provocat numai scandaluri,
așa că lui Platon fie-i țărîna ușoară !
într-o mai bună dispoziție
voi da și alte explicații

* * *

...iar noi, în fugă izbindu-ne
unul de altul și toți deodată
într-un zid inexistent însă de netrecut,
spre soarele pictat, spre o iluzie
a fiecăruia, spre o absurdă perfecțiune

de-a bușilea prin istoria omului,
dirijori, țuțări, panglicari și restul,
deopotrivă malformați și sceptici
invocînd mereu nedeslușit
cu toate că pe noi trosneau odgoanele

ca niciodată ne trebuiau
sunete ascuţite, cît mai înalte,
pentru că — vă jur — cerul senin
era doar membrana unei tobe imense
întinsă la maximum

CĂTRE MINISTRUL POEZIEI

Încă nu m-am desprins de o idee fixă
încă mai port pe ochi un bandaj de ziare
încă adorm cu manuscrisul sub cap
şi visez poezia care să mă omoare

secrete nu am, Domnule Ministru,
Patria-mi este singura adresă —
chiar dacă port în cap întreagă harta lumii
pe care o cunosc din cărţi, nu ca o stewardesă

de-un timp sînt obosit, vederea-mi scade
şi s-ar putea ca într-o noapte şuie
pe sfînta masă a melancoliei
să mi se bată mîinile în cuie

de-aceea vreau să vin la Dumneavoastră
— cît nu e prea tîrziu — şi să Vă rog :
doar pensia lui Milton să mi-o daţi,
să mă retrag la ţară-ntr-un bîrlog

iar dacă nu mă Veţi chema curînd,
nu-i nici o supărare — rămîne ca în tren —

fără prea multe vorbe știu să fac
din gaură de șarpe o poartă spre Eden

mai știu să dau copiilor o buche,
să fiu grăjdar, să cînt, ba chiar să tac
— la o adică, nu aștept răspuns —
ne vom vedea, oricum, în următorul veac

ACCENTE

îngerilor triștilor falșilor
iar a trecut înhămat la furtună
nebunul irecuperabil
și-a refuzat lumina în care să apună

îngerilor triștilor falșilor
dați-i otravă să se-mbete
luați-i totul și scăldați
în lacrimile lui trompete

îngerilor triștilor falșilor
el e nebunul și atît
luați-i dați-i și luați-i
și dezgropați din el pămînt

și tamponați-l de copaci
de lumile inexistente
dar vă va pune tuturor
deasupra capului accente

MANSARDA

Ne-am rătăcit unul în altul ?
sau nu-i decît suferința memoriei mele difuze ?
încă mai am la dispoziție cuvinte
aș putea să le transform în puțină liniște
însă de cîte ori plouă — și plouă —
mă cuprinde mila cum se tot surpă
mormîntul părinților mei care continuă
să-mbătrînească așteptîndu-mă

ce ar trebui să mai spun
pentru tine, pentru tine, vouă, femei,
corpuri de iluminat viața mea hibridă ?
plîngi și tu, plîngi și tu, plîngeți toate, Marii,
îndepărtate provincii ale unui imperiu

înainte de-a adormi cu haina sub cap
într-o mansardă, îmi închipui
cum cineva se apropie totuși
să-mi pună în mînă o armă

BRAVO-BRAVISSIMO !

Bravo-bravissimo ! golane,
mare artist, pe cînd alții
să vezi ce tantieme, ce unși
cu toate alifiile, ce sictireală

bravo-bravissimo ! dar tu
privind prin toba spartă a trecutului
ţi-ai permis un respiro, ai surprins
cum prezentul se apropie bălăbănindu-se
de mireasa viitorului şi o muşcă de buci

bravo-bravissimo ! ţi se spune în rîs
şi abia te strecori prin mulţimea
care exclamă care fandează —
un vînt istoric trage la galere,
îi auzi icnetele, corabia asta
poate că ştii încotro se îndreaptă

MELANCOLÍA

Nu se topise bine zăpada
şi eu desculţ însă cu mîinile la spate
prin curtea spitalului, recapitulînd
ziua precedentă („...va să zică
i-am salutat cu distincţie pe cei
care mergeau să depună coroane de flori
la mormîntul eroului necunoscut,
am comentat cu un prieten cazul
că-n Olanda există o statuie a vacii,
am adresat cuvinte apocrife
iubitei care m-a adus aici să mă salveze,
am lovit cu mănuşa deschisă
aproape tot ce îmi ieşea în cale
— pentru a intra liber în ultima fază
a gloriei — apoi m-am visat

în acea euforică stare de levitație,
părăsind spațiul gravitațional...")
pînă cînd un nebun care dădea jos frunze
de pe acoperișul pavilionului, uitînd
că sînt extraterestru, făcu să-mi vîjîie
o piatră pe lîngă țeastă

fiindu-mi teamă să strig spre el,
să nu se prăbușească, m-am retras
în liniște, am escaladat
cîteva bare înalte cu vîrfurile ca niște suliță,
dar tocmai cînd eram călare pe gard
am auzit din stradă *huooo !*
și am înmărmurit acolo, holbat
spre manuscrisul unui cer indescifrabil
din care uneori cad litere
mai ales M și W și Z
sub formă de fulgere, iluminînd
pentru o clipă adîncul memoriei voastre

PIETÀ

Știam că mi se oferă puțin
pentru a mi se lua totul,
așadar nu m-am urnit să aflu
calea cea dreaptă a noului labirint

au sărutat fresca pînă s-a ros nimbul
pînă a dispărut chipul
pînă au uitat cui se închină

pînă s-a subțiat zidul
pînă s-a dărîmat cupola peste ei

nu am acoperit oglinzile
nu am purtat doliu
însă nici nu am îngenunchiat pe pieptul
vreunui mort pentru a cînta

cînd lacrima lui Dumnezeu va stinge
soarele fix al singurătății,
doar umbre fidele lucrurilor dispărute
îl vor urmări pînă la capăt
alăturîndu-se nopții sale

PLOAIA DE PE MANUSCRISE

Prin spațiul hașurat, nesigur,
prin ploaia de pe manuscrise
privește straniu de sub glugă
forța cuvîntului — Ulise

prin spațiul hașurat, nesigur,
pătrunde pîn' la voi cuvîntul —
de ani și ani eu rătăcesc
în locul său, eliberîndu-l

prin ploaia de pe manuscrise
mă simt corabia pierdută —
adio, tuturor adio,
doar umbra mea vă mai sărută

MAGIE, 1982

ANTARES

I

Privind îndelung un punct fix
și auzind cum spre el
se deplasează toate lumile

privind fără a fi sedus
de vreun miracol
de vreun dezastru

cu toate simțurile privind într-acolo
unde nimeni nu vede nimic
sau poate că nimic nu există

și chiar îndepărtat cu forța
privind în gînd la punctul fix
pînă la uitare de sine și exasperare

III—IV

(încă mi-e aburită fața
de gura umbrei care mi-a vorbit)

Pentru că ai deschis cercul
rămîi lîngă mine

prin retopire aurul se pierde

aceasta nu e alchimie —
te voi lăsa întreg
ba mai mult :
acum pot să te apăr

deşi cercul este acelaşi
strigătul se aude mai departe

strigătul despre care nimeni nu ştie
în ce loc se produce

V

Învaţă să mori în ţine însuţi
pentru a nu-ţi fi teamă de moartea
pe care altul ţi-a destinat-o

VI

Abia cînd mă gîndesc la cei
care voindu-mi sfîrşitul au dispărut,
îmi dau seama cît sînt de bătrîn

o, iată nişte oameni alergînd
şi sînt aproape de o prăpastie

să-i oprim :
acum, din toate puterile,
strigă odată cu mine !

VII

Ascultă cum cade lumina
ca invizibile degete pe o imensă claviatură

totuşi un singur sunet —
pentru că Dumnezeu nu este omul

nu din perfecţiune
ci din greşeală nu există
asemănare între noi

şi pentru că orice diferenţiere
are nevoie de ordine,
cine să o facă decît omul ?

fluvii de sunete au curs
prin urechile mele ascultătoare,
dar nici un cîntec

VIII

—

Cît timp să fi trecut ?

stăm atît de aproape încît
lacrimile noastre se lovesc în cădere —
totuşi vorbim atît de rar

nu-i așa că asculți ce gîndesc ?
nu-i așa că începi să-nțelegi ?

adineaori auzeam cum și tu
strigai în tine însuți
spre a-i opri pe alții care
se-apropiau în fugă de prăpastie

IX

De aici
noi cultivăm ceea ce e deasupra noastră

acum — cînd nu mai pot să rîd,
cînd rîsul meu ar fi schimonoseală —
numai tu ai rămas
în cercul vederii în sine prin alții

pentru cei care se nasc
nici măcar greșeala nu poate fi perfectă

XI

Așa cum orbii știu numai de zid
nu de grosimea zidului,
cei care văd știu că există legea
nu cît de dreaptă este ea

noapte provocată de cuvintele-n zbor

XII—XIII

Acum ești piatră și îți pot spune

acolo în afara cercului
ei se atrag pentru înfățișarea cărnii
ei prin iubire se devoră

Dumnezeu încă nu s-a născut —
el este perfecțiunea pentru că nu există
el a fost inventat pentru că oamenii
au nevoie de o memorie a tuturor timpurilor

XIV

Nu te-am ales,
pentru că e totuna cu a te fi ales

oricît ați fi de altfel între voi
pentru mine semănați perfect

memoria mea nu păstrează amănunte

XV

Cu tine vorbesc :
mai suferi pentru că nu ai aflat
nimic din ce nu se poate pătrunde cu simțurile ?

aveai cerul —
stăpîn al tuturor ai fi rămas :
puternic de nimeni știut

chiar ai fi vrut să urmărești
ființa din afara legii tale ?

sînt incoruptibil —
cel care mă iubește se neantizează

XVI

Vii tu cel pus la dispoziția
vîntului care împrăștie polenul
să judeci Forma Universală ?

ce hohot al Logosului
ar trebui să se dezlănțuie acolo
pentru a închide orice prăpastie ?

dă-mi numele cuiva
pe care după mii de ani
l-ai recunoscut

cine-și închipuie
că neaflînd îndeajuns
poate măcar să privească ?

XVII—XVIII

Auzi pocnind semințe ale hazardului —
o singură atingere
și setea voastră le-ntunecă

nu eu vă întristez
ci forma necunoscută a materiei mele necunoscute
și poate chiar locul în care mă aflu
adăpostit pentru totdeauna cunoașterii brutale

XXI

Chiar dacă neantul ar avea privire
milioane de ochi de-ar avea

tot nu ar ști ce înseamnă
adîncul sau înaltul

doar eu din starea aceasta
văd locul fiecăruia

cercul în care ai rămas
e timpul tuturor

XXII

Semne ale căror înțelesuri
de mult s-au pierdut

din ardere
unii au ales căldura iar alții fumul

XXIII—XXIV

Te-am numit piatră —
însă ești numai împietrirea

pentru că urmează imperfecțiunii,
nici moartea nu este perfectă

XXV

Privind lucruri apropiate între ele
pe care timpul pentru totdeauna le-a îndepărtat,
am înțeles ce strînsă legătură există
între ochiul meu și punctul fix

între ochiul meu și acel punct
e axa unei planete invizibile

în spatele meu e un ocean înghețat
un imens cimitir al lucrurilor apropiate cîndva între ele

dar cine ar putea să știe
poziția în care mă aflu ?

XXVI

Adînc pătrunse de ele însele,
lucrurile rămîn propriile lor idei

la fel din toate unghiurile arătîndu-se,
la fel de strălucitoare-n lumină sau beznă

semințe, drept fabuloase-nvelișuri avînd
spațiile-n care sînt privite

numai cîntecul poate într-adevăr
să le locuiască

pe timpul tăcerii — lumină sau beznă —
cerurile se strîng unele-n altele

XXIX

Avînd numai ochi
ai încercat să vezi însăși vederea

avînd numai urechi
ai vrut să asculți și auzul

cu mîini bîiguind
pînă și umbra ai fi rupt-o

auzul meu vedere înseamnă,
prin mîna retrăgîndu-se aud,
privirea-mi lunecă simțitoare pe lucruri

XXXI

Va veni un timp
cînd toate vor fi la locurile lor

fericit cel care în adîncu-i
de pe acum încearcă desăvîrșirea

XXXII

(dacă atît de greu se-nvață din cele întîmplate,
cine să creadă în cele spuse ?)

Cine mergînd în jurul cercului
pe calea dreaptă s-ar afla ?

dramă a lucrului cercetat numai de aproape,
viața ta pe urme de mult bătătorite

abia plecînd pentru totdeauna
ai fi putut să mă întîmpini

XXXIV

Ascultare am spus
și ai înțeles umilință —
astfel pe umerii tăi
ai lăsat să privească orgoliul

pentru că ai stăpîni
ești numai tu vinovat —
singur ai ales
o altă ordine a morții

XXXV

Absorbit ești pînă-n adîncul
fiecărui lucru pe care l-ai rîvnit

toate luîndu-te în stăpînire
abia o tristă imagine a ta
ajunse pînă la mine

din milioane de dorinți te-ai ales
cu tot atîtea chipuri

care îți este cel adevărat ?

XXXVI

Ca și cum toate ar avea privire,
chiar și de tine însuți apropie-te cu sfială

nu întreba cînd răspunsu-i zadarnic,
nu atinge răni mai mari ca ale tale

cel care întreabă nu află
mai mult decît pe sine se dezvăluie

XLIX

Prin iarba încîlcindu-se de lacrimi
tîrăşte-te, fluviu în căutarea albiei

L

Cuvinte încă nerostite,
acolo unde numai umbra
e veşmîntul fiecărui lucru
va trebui de-acum o piramidă
să ridicaţi pentru stăpînul vostru

LI

Eu nu mai sînt eu : am devenit
punctul pe care îl priveam

în ochii voştri se reflectă
nu dimensiunea mea,
ci distanţa la care vă aflaţi

DEMONUL

Prolog

Bătrîn, de mult retras din lumile pubère,
am dus în cer pe umeri sicriul Mamei mele

am fost la Demiurgos, am ascultat apoi
cum nori de îngeri cîntă pentru voi

și am vorbit în șoaptă cu mine pînă cînd
a început o ploaie de lacrimi pe pămînt

păsări se nasc lovind ferestrele opace —
dar vai, Cuvîntul, Noaptea, Imensa Carapace !

I

Tremurul unei raze pe chipul
celui abia născut — o sărbătoare
de-o clipă, a Universului,
ce preț imens îți datorăm !

toate — pînă și viețile
noastre următoare — se supun
acelui murmur îndepărtat rareori deslușindu-se

II

Lumi imemoriale am traversat
nemișcîndu-mă din locul acesta

numai prin mine aflîndu-se
toate a căror vîrstă se măsoară
din clipa-n care-au fost gîndite

ascultă —
pentru că sînt mai bătrîn decît piatra
căreia numai lacrimile i-au dat forme

III

Cu numele risipitorului
ai botezat fiul speranței tuturor

dar dacă e adevărat că numele
poartă în el destinul — cum spunea
credința-ndepărtatului Egipet —
o binefacere să fie asta ?

IV

Parte a unui întreg fără margini
rătăcitor vei fi
pînă și în eternitate

Osiris !
chivotul tău în fiecare clipă
e aruncat pe malul dinspre Byblos

chiar dacă nu aceleași brațe l-ar cuprinde,
vor mai veni destui să te înlocuiască

V

Acum pentru toate simțurile avem
numai soarele gurii tale

oriîncotro te afli, asupra noastră
pînă și tăcerea ta luminează mai mult
decît imnurile care străbat Universul

capete abia prăbușite surîd împăcate
încă ascultînd vocea ta inconfundabilă

VI

Lucruri abia cu privirea atinse
și fără scop luate-n stăpînire,

azi preamăriți-l în tăcere
pe regele sărac și singur din lipsă de memorie

el v-a supus redîndu-vă liniștea,
poate chiar strălucirea

VII

Toate sălășluiesc în adîncul
sufletului nostru

cel neprieten sieși
în zadar caută prietenia

cel fără Dumnezeu
în zadar îl caută aiurea

lumea e paradisul,
de infernul din mine ochii mei fumegă

VIII

Asupra ta biciul de foc numai rotindu-se
și simți cum loviturile pe trup se înfășoară

din strălucirea singurătății mele
am înțeles cum exiști :

pasăre cîntătoare devorînd,
însă pe vultur cîntîndu-l

IX

De ce schimbîndu-se continuu
cele ce sînt mă iau complice —
iar tu, Baal, din înălțimi
păstrezi în mine piatra sau brațul catapultei?

X

Cînd tunetul cutremură deșertul,
cine de acolo să răspundă ?

spinarea sfinxului înfierbîntînd-o,
numai pentru strigăt ești numit

XI

Cu fiecare cuvînt spus
mă simt mai sărac și mai singur

cu fiecare cuvînt spus
în urma mea rămîne un dezastru

XII

Înaintezi de mii de ani
și nimic nu distingi,
de parcă ochii tăi ar fi rămas în grote

rațiune fără forță, oarbă
asemeni forței fără rațiune

XIII

Drumurile știute s-au acoperit
cu pașii absenței tale

groaza de singurătate ne face să prindem
rădăcini tot mai adînci în leagănele
care ne sînt și morminte

fără cîntecul care-nsîngerează urechea
sîntem prădați înainte de-a ne naște

XIV

Prezentul meu a însemnat rostirea,
prezentul tău a însemnat auzul

astfel în același timp
nicicînd nu ne vom înțelege

trebuie să gîndești odată cu mine
ceea ce eu gîndesc

XV

Oglindă ce devine mai grea
odată cu apariția imaginii într-însa

dacă virtutea e o culpă,
celor care văd lasă-le bezna

XVI

Mîini de copil întinse-n aşteptare
au adormit lîngă absenţa ridicîndu-se acum
asemeni unui zid pe care visul pictează
neverosimilul

curînd vor îmbrăţişa cine ştie
ce închipuire a dorinţei,
lumea înmulţind-o cu fantome

XVII

Cum vîntul poartă apele în cer
adierea numelui tău face să se prelingă roua
pînă la rădăcina firavă

aş vrea să beau cu morţii însetaţi —
pentru o clipă, doar, să-nlături
măştile de aur de pe gurile lor !

XVIII

Beat de nenorocire-n pustiu nu e nimeni —
toţi te vor urmări

încearcă să fii altul pînă cînd
stratul de aer care te-nconjoară
te face invizibil

apoi, lovindu-se de tine,
vor învăța — cu fiecare pas
vor ține mîinile întinse
chiar și acolo unde nu exiști

XIX

Frica de lanț înlocuiește lanțul,
speranța în moarte mă face puternic

Horon sfărmîndu-mi țeasta
mult înaintea mea se stinse

XX

Eu distrug pînă și lucrurile mele durabile,
pentru că am o altă idee despre perfecțiune

XXI

Pe cînd vorbirea era cîntec
lumina astrelor curgea pe răni vindecîndu-le,
goi în adîncul suferinței
pudici și tandri ne priveam

XXII

Deopotrivă nu doar ție însuți,
ci lumii în care te afli

XXIII

Lumi totdeauna cu vocea-n schimbare
și noapte grea încît auzi
cum cerul se tîrăște pe pămînt

nu ne mai înțelegem decît
în limba universală a plînsului

XXIV

Abia cînd lacrimile tale
trupului au întrecut măsura
ești corabia plutind fără teamă
în orice suferință

XXV

Greu vis avut-am iar — poate ar trebui
din cînd în cînd să îl primești
pe cel îmbătrînindu-l somnul mai mult decît trezia

se părea că o singură șoaptă
ridica toate pînzele cerului
și astrele erau diamante
(rotirea lor amețitoare nu însemna decît sclipirea)
pe uriașul corp al unui demon

XXVI

Nimic mai tragic pentru tine
decît să nu-ți închipui frumusețea

pentru că, întîlnind-o,
nu vei ști să te apropii de ea

XXVII

Din cea mai întinsă pustietate — a spiritului —
se-ndreaptă spre tine întreaga-mi ființă :
cu tot ce mîinile și privirile ei au atins

de pe acum primește raza
unei forțe invizibile,
cu mult înaintea mea trecînd prin zidurile
de aer — toate — ale acestei lumi

XXVIII

Noapte frenetică
și bieți copii lucrînd la iluzia vieții eterne

dar sînt balanțe
pe care vîntul (nici măcar timpul) nu le înclină

desăvîrșită pace în lăuntru-mi

XXIX

Alt chip de mi-ai fi dat —
fiecare poartă vina mea
însă doar pentru mine acolo
egale-s fericirea și suferința

XXX

Vei avea — de acum — vei trăi
blestemul unui vis,
depărtarea în timp tot mai mult luminîndu-l

și oriunde recunoscîndu-te
nu vor afla dacă mîinile tale
au amuțit în binecuvîntare sau rugă

XXXI

Încet-încet, abia călcînd
pe propria-mi umbră, partea
cea mai dureroasă a ființei,
ajuns-am la tine

mai îndepărtat în timp
decît ecoul întorcîndu-se din haos

XXXII

Ce aș putea să aflu de la tine
risipitorule dintr-un tărîm în care
înseși cuvintele au obosit, și-au pierdut
sensurile, încît nici pe gurile copiilor
nu mai au strălucire ?

în jurul templului să fie tăcere !

XXXIII

„Ia-mi de pe umeri privirile
celor care mă așteaptă, sau dă-mi înfățișarea
unui adevăr cît de simplu —
și fericit mă voi întoarce"

Dusă de mult e clipa vieții tale,
azi timpul celorlalți abia de îl trăiești

XXXIV

Cine atunci va cădea la picioarele
idolilor săi mai mulți decît sclavii ?

cine va înălța pe turnuri jertfe
pentru zeii mai mulți decît idolii ?

și cine întorcîndu-se în sine
numai pe sine se va afla ?

XXXV

Mai vulnerabil decît aerul
și mai nevinovat decît ochiul cel orb
a cărui pleoapă ridicîndu-se distinge
în dîra de lumină galbenă aceeași
aurora a morții

XXXVI

În timp ce privim,
nu cumva întîmplările noastre de pînă acum
fac să apropie sau să îndepărteze totul ?

privim cu ochii ?
cu viața ?
sau cu înțelepciunea ?

mi-e teamă să nu fi trecut indiferent
pe lîngă prea multe în lume,
de tripla orbire mi-e teamă

XXXVII

Nedescifrat e șirul celor întîmplate —
în van numele meu abia șoptind îl spui

un frate ai avut — întîiul — jertfă
nu unui zeu, ci pentru viața ta

lui te închini — aceasta e orbirea :
văzîndu-l, oare, cum l-ai recunoaște ?

XXXVIII

Cu numai o clipă, fără să știi,
întreagă viața altuia o schimbi

de parcă nu la fel
istoria genezei ființa mea o poartă

poate că apele din mări
se-ntorc, pe alte căi, aceleași în matrice

de-aș ține minte firul de care-atîrn, sau raza,
pînă cînd însuși timpul se întoarce

XXXIX

Între copia unui lucru și amintirea lui,
alege amintirea — vei avea
o imagine regîndită a fiecărui detaliu

între două sau mai multe nenorociri,
primește-le pe toate — nu lăsa pericolului
timp să dezlănțuie răzbunarea

XL

„Cîntecul pentru care m-am pregătit îndelung
pentru care am deprins fiece măsură fiece respirație
încă nu l-am cîntat"

Berbecul cu lîna de aur căutîndu-l te-ai trezit
că pînă și inelul nunții tale
e o simplă aramă coclită

XLI

Firul înțelegerii a toate pierzîndu-se,
nu mai ascult de nimeni

poate că astre iluminînd cutremură mările
unui pămînt ce încă nu există

poate că drumul umbrei de pasăre în zbor
mîine va fi o scriere străveche

XLII

Toate pragurile de sus au căpătat bizară strălucire
din loviturile frunții tale

XLIII

Tăcere a milioane de porți închise,
dăruiește iluzii puternice singurătății,
aprinde memoria fiilor săi
înainte ca ei să se nască,
retează cu grijă
arborii în care dorm hamadriade,
închide-mă încă o dată în lăuntrul
ființei care sînt — să nu mai știu ce sînt —
și luminează astfel pentru totdeauna
pînă departe clipa morții mele

XLIV

Nu sînt cuvinte să dezvălui
suferința de a vedea peste tot
și-n timpurile toate

XLV

Atît de singuri stam încît ni se părea
că fluviul acela se varsă în cer

sau poate că murisem de mult
și doar amintiri ale noastre eram

XLVI

Pentru ultima oară
pînă-n adîncu-i ascultînd speranța care surpă

cu mii de ani în urmă ai fi spus
că nu e decît un biet animal

azi mîinile sale atîrnînd
sînt capătul lumii

XLVII

Am uitat pentru ce m-am născut —
într-atît de bătrîn am ajuns

ce semn să fie,
dacă treaz acum încep să văd
ființa pentru mine destinată ?

XLVIII

Astrul căzînd la mii de ani-lumină,
dîra de sînge pe gura muribundului

tot ce trebuia să se întîmple într-o lume
se întîmplase unui singur om

XLIX

Retină a celui abia sfîrșit,
păstrînd ultima imagine

L

Și iată, e timpul
ca lacrima ajunsă mai mare decît omul
să-l poarte pe acesta în pîntecul ei
și să-l plîngă

LI

În lumea reală
trăise mai mult în închipuire

acum fantoma lui răscolește nisipurile

RESURECȚIA

I

Absol — punînd gura pe gura
trompetei heruvimice —
de propriul cîntec
fu absorbit în înălțime

și dus a fost —
arareori
o lacrimă iluminînd
cutremură matricea lumii reale

dar cel abia trezit
încotro să distingă ?
privirea sa
e mîna-ntinsă după o himeră

totuna, de-i trec înainte
furtuni de nisip
sau fluvii de astre,
prea departe visul ce-i creşte suferinţa

chiar gura punînd-o pe gura
pe cercul de foc
pe însuşi cuvîntul,
strivit în adînc se întoarce

II

Ai vrea iubirea
să-mi fie o dogmă ?
eu te aştept
în afara bucuriei profane

din iluzia
clipei de linişte,
în strălucirea
singurătăţii eterne

cu aceste mîini firave
prin care trece lumina
eu susţin zidurile
cînd se preling lacrimile zeilor

nu înălţa
pe vînt cenuşa
trupului tău
înainte de a fi ars !

dulce mi-e gura
de cuvintele

pregătindu-se de mult
să te întîmpine

III

Ascultă
cutremurul aerului cînd izbucnește lumina,
ascultă
furia valurilor din albiile secate

privește
pînza de paianjen a stelei căzute,
privește
urmele pașilor umbrelor morților

și evadînd
incendiază cercul —
nimeni să nu afle
ce forță te bîntuie

să taci
și în singurătatea absolută —
pînă vei spune
cuvîntul care eliberează spiritul

să taci
pentru toate viețile tale următoare —
pînă vei deveni
spiritul care pe alții îi eliberează

IV

Cînd puberă primeai pe țărm
lingourile luminii,

în scoica ta am auzit cîntînd
vîntul destinului

cît încă mai am o dorință
nu sînt pierdut — spuneam —
imnuri prelungeau alegoric
numele tău

dar așteptarea a sculptat în mine
un chip greu de recunoscut
în dreptul căruia stinsă
e orice memorie

nu te mai pot privi
decît cu ochii în lacrimi —
doar prin cenușa de miercuri să caut
visul căzut din cer

totul a început cu enigma
simplă a vieții tale
și va sfîrși cu o enigmă
de necercetat

V

O, frunte boreală
sub care doarme
un uriaș
bîiguind !

grele de cîntec păsări
scufundă galionul —

adio, nupțiu ! haos :
difuză e coroana

mască a Logosului ?
sau inocență ?
dar ceea ce neînțeles rămîne
rămîne pururi

chiar în afara
oricărui pericol,
stai treaz în așteptarea
a tot ce va fi !

din fiordurile memoriei zeilor
coboare lumina —
ecou întorcîndu-se
misterului

VI

Din înălțime,
cînd aripile-mi făceau
să scrîșnească aerul,
te apăram

lumină era umbra
zborului, de-acolo
niciodată prada
nu aș fi urmărit

îmbătrînind în cer
te-aș fi condus
pe calea regală
a cîntecului

dar setea m-a învins —
și foamea altă sete :
în loc de carne,
frumusețea cărnii

Thalassa ! Thalassa !
golful în care
ancora trupului meu căzu
formei divine

VII

Cine fața mîngîindu-mi
cu sfiala
mîinii care aprinde o candelă
m-a părăsit ?

cine sufletul meu primind
numai vestmînt făcu din el
apoi străin
privirea își întoarse ?

cine de-o parte sau alta
sprijin umbrei mele va rămîne,
dacă prea multor
părere le-am fost ?

cine aminte își va aduce
de clipa
risipită o viață
cu atîta indiferență ?

adormi și tu
retină sensibilă

ce pînă și
imaginea din vis păstrezi !

VIII

La tine-am plîns
ca pe genunchii Mamei moarte
în ziua cea mai ploioasă
a vieții mele

acum desfigurat
plutind ridicol
și fără sens
în marele fluid

asupra mea
numai în vis o frunte
ușor înclinîndu-se
ca pînza unei corăbii

teroare nu ar fi
refuzul, cît spaima
că locuit de îngeri
va trebui să vin

am fost și eu copilul
trezit în lovituri
pentru că adormise
cu o fantomă-n brațe

IX

Nu invoca
nu plînge —

unde să existe
pacea eternă ?

a nu ştiu cîta oară
ascultăm impasibili
confesiunea
unui viitor îndepărtat

nimic secret
nimic previzibil —
rănită de gînduri
mi-e fruntea

străini şi totuşi
vîslind alături
cu cîte o singură aripă
ca păsările pihis

din neant
în neant —
dulce cutremur
violentă ninsoare

x

Grea de lumină
ancora trupului meu
căzu în tine,
pămînt misterios

dar voluptatea
sinelui orb
doar tu ai trăit-o
în desperare

încă vedeam
cum apele mării
pînă departe vibrau
înclinînd albatroșii

de nu a fost
închipuire,
de nu a nimerit
sămînța mea în piatră,

mîinile cui
au deschis
sîngele fiului
promis divinității ?

XI

Un vînt cotrobăie
prin măruntaiele nopții
și fiecare celuilalt
îi este complice

dar tu îmbrățișînd
fantoma somnolentă
a gloriei
mai strigi

și astfel
de fiecare dată
în jurul tău
rămîne gol

și te asculți
pe tine însuți

pînă cînd strigătul
pare că vine din altă parte

pînă cînd
— în sfîrşit —
poate fi tunetul
din gura unui dumnezeu

XII

Ce ai de spus,
catedrală a haosului
vieţii mele
a toate sprijin ?

ce ai de spus,
noapte în care
milioane de degete
mi-apasă ochii ?

e fericirea
de a fi
cel invocat
şi cel trimis ?

sau ce blestem
a fost să se alăture
cu nevinovăţie
blestemului ?

e timp de cînd
zadarnic
mi-ntîrzie urechea
la pîntecele tău

XIII

Atît de însetat apari —
cine să-şi închipuie
că ai privit cîndva
îndelung astrele ?

cine să-şi închipuie
că lacrimile tale
iluminează straniu
pînă departe ?

ei nu au curajul
nici într-o singură frescă
să te arate altfel
decît învestmîntat

frumos îţi stă
cu faţa ruptă
şi genunchii zdreliţi
în iubire satanică !

dacă primii veniţi te-ar răstigni,
toţi ar crede
că ai sfîrşit în chinuri,
că eşti un martir

XIV

Orgoliu :
trădasem iubirea,
pentru a nu trăda
propriul suflet

așadar, viață,
beție vîrfă bătrînă,
plesnește-mă peste gură
cu sînul tău flasc

răstoarnă-te
pe umerii fragili
ai celui numit
să-nvețe răzbunarea

aproape-i dezastrul —
asemenea mării
învolburează-te,
urlă

cum frămîntată
carnea frumuseții
mă schimbă-n fiară,
din însetat fă-mă sadic

XV

Mă voi opri cîndva
îl voi ajunge
îl voi întrece
pe cel care aleargă aleargă

deocamdată
îl las să creadă
că nu există
mișcare în cerc

mai gîfîi și eu
mai simulez efortul

în urma unui
celuilalt

și mă holbez
în toate părțile
de parcă oriunde
mi-ar fi salvarea

dar mă voi opri
la mine însumi —
la tine, dezastru,
gloria mea

XVI

Spuneți-mi,
frunze aduse de vînt prin fereastra
mereu deschisă a melancoliei,
să mai aștept ?

asemenea vouă, am fost fericit
numai o clipă —
atît cît durează o viață,
nu amintirea ei

o, fapt comun,
creațiune :
urmare a
predestinării !

pentru povara unei morți
pe care alții vor purta-o-n locul meu.

nu e de-ajuns ?
cine a fost mai pudic în agonie ?

credință care m-ai făcut
să renunț la credință,
primește-n pace
trupul meu însetat în exil !

XVII

Voi fi aflat
ceva despre moarte :
privesc în adîncul
ființei fiecărui lucru

(pentru că toate cele
considerate vii
mă-ntîmpină doar
cu inima lor împietrită)

încerc să rămîn cît mai mult
în starea de acum —
nu cumva Dumnezeu
pedepsește cu mîinile mele ?

încerc să devin
martorul mut —
noapte
încorporîndu-se Nopții

doar cînd o străină uimire
zguduie aerul din jur
îmi amintește vag
de colosul plîngînd

GLOSSA

Pînă departe orb
vedeam ceea ce alții
nici nu-și închipuiau
că se întîmplă

numeam abia
ultimul sens
al cuvîntului
pe care-l gîndisem

(de la orgasmul plantei
pînă la murmurul
Demiurgului rugîndu-se
lui însuși)

atît de clar
încît să distingi
umbra tăcerii
în singurătate

atît de altfel
încît să auzi
plînsul prin somn
al spiritului

ALLEGRO BARBARO

Ca Wilhelm Friedemann Bach, pierzîndu-mă
în şatră,

m-aş duce —
de nu aş fi atît de obosit încît suferinţa
încearcă să mă schimbe în omul perfect

nu pentru mine înfloriţi, primăveri,
nu pentru mine înnoptaţi, priviri,
sub aripile iluziei

Atotputernicule,
cînd valuri de-ntuneric mă izbesc în frunte
şi mă retrag în adîncul tăcerii,
distruge-mi auzul — să fiu numai fiara
care presimte cutremurul

FLAMINGO

În ultimul timp am călătorit mult
pentru că am visat mult

cum se întîmplă să adorm îmbrăcat,
astăzi chiar m-am trezit mergînd

privirea mea fixă forfecată
de braţele unui orologiu brutal
şi acel *trompe-l'oeil* din ochii naivilor

gesturile şuşotelile zgomotele
celor care fac rost care se înghesuie care procură
şi cîntecul orbului din piaţa pupată şi răspupată :
lumină de aş avea / la nimeni nu m-aş uita

agresivitatea vulgară :
hai să-l dăm gata, hai să-l bulim !
şi neutralitatea indolenţei :
lasă, domnule, timpul rezolvă totul

candid mă opreşte pe stradă
cîte un ins în pardesiu nou
şi-mi spune că e primăvară
iar eu ca un bun animal politic
simulez transa improvizez
(sătul indiferent şi elegant
oricînd puteai să fii, domnule Kant)

preocupări şi preocupări
la *Asociaţia Ornitofililor*
şi la *Muzeul Muzicii*

o femeie — o frumuseţe care întristează
şi alta — o prăpastie deghizată

totul expus şi totul codificat :
operă de binefacere şi comisie executorie

sicriele din carele pompoase
și din furgonete

mă mai odihnesc într-o biserică, mai dorm
într-o cabină telefonică, trece timpul
repede, aproape concomitent am fost
adolescent cabrîndu-se pentru întîia dată
asupra unei femei rutinate
și bătrîn morfolind carnea infantei

tocmai acum, cînd un estet
conferențiază despre forța de sugestie
și valoarea stilistică a paronimiei
în opera vorbită a unui ventrilog,
m-am gîndit — ca soldatul — să-ți scriu

PATER NOSTER

Pater noster în creștere slabule
căruia îi trimitem incunabule,
azi îți traduc urlînd : să fie — îți cer —
precum pre pămînt și în cer,
de-aproape lumina să ne arate
pe brînci în genunchi și pe coate !
cu sfinți între noi, cu atîția experți,
totu-i perfect — ce greșeli să ne ierți ?
cît să fim alții care pe alții îi imită ?
ia hleb și te dezvoltă și du-ne în ispită !
nu-i loc pentru mulțime pe scaunul divin —
de vrei să te urmăm, fii diavolul ! amin

BOUARUL

Bouarul dacă e bouar
nu loveşte cu capătul gros al bîtei,
pentru că riscă să-şi vadă şoldită
întreaga turmă
iar la o adică
nu mai are în ce să se sprijine
spre a-şi contempla opera

bouarul dacă e bouar
nu loveşte materia profesiei sale
nici cu capătul subţire al bîtei
şi nici măcar nu o împunge din spate,
pentru că-i este milă

bouarul dacă e bouar
nu-şi mînă turma ţinînd bîta pe spinarea
vreunei dobitoace,
pentru că respectiva nu înţelege aluzia
ci din contra se vrea scărpinată

bouarul dacă e bouar
nu-şi mînă turma nici ţinînd bîta mereu ridicată
asupra celei mai afurisite dobitoace,
pentru că oricum frica
s-a născut odată cu animalul

bouarul dacă e bouar
merge înainte
şi dobitoacele se călăresc în urmă
să nu-l piardă din ochi

* * *

Oricît ai merge prin suferința
care mutilează pînă și statuile,
oricît te-ai tîrî pe urme de limax,
oricît ai aștepta în propria umbră,
nu înceta să crezi în ideea
că te-ai născut pentru a fi etern

oricîtă ură s-ar năpusti asupra-ți,
oricîtă noapte, oricîtă uitare,
nu înceta să crezi — pentru că mai puternic
decît tine nimic nu există

àstfel, cîntec al meu, irigă
sufletul dornic să se oglindească
în sine însuși, ilumineză-l

* * *

Ploaie cu soare, ca în tablourile
unui poantilist — comentam
singur, acolo, într-atît sclipeau
ferestrele nopții prin lacrimile
ce-mi inundaseră fața

și încă o dată proptindu-mă cu silă
în masa de scris, ca în tejgheaua
unei cîrciumi de periferie,

am continuat să urmăresc filmul
ideii obsedante — însă nimic
nu reuşeam să-nţeleg, nu vedeam
decît fantomele cuvintelor

„MISSISSIPPI"

Îi spun şi astăzi „Mississippi"
nu pentru că e foarte lungă —
avea dreptate americanul
că-n timp ce bărbaţii trăiesc numai din
zdruncinături
femeile sînt asemenea fluviilor,
dar eu pentru cascada sîngelui ei
care atrage divulgă şi risipeşte
i-am dat numele fluviului

cu inflexiuni ale vocii pînă la ipocrizie
îi spun şi astăzi „Miss", „Mississippi",
sau o alint „Miss Mississippi"
şi chiar „Missouri", diminuînd-o
cu aroganţă cînd mă enervează

de cînd privesc doar pe deasupra
capetelor „tuturor, de cînd adorm îmbrăcat
pe lestul fiecărei zile,
de cînd am devenit o gară
prin care trece numai timpul,
de cînd pe oricine-l evit cu *asta e, domnule :*
vorbim, dar nu comunicăm !

ce altceva aveam să fac
decît să-i redau iubirii rangul ?

aşadar m-am dus la „Mississippi"
într-un hal de nerecunoscut
şi cînd cearcănele mele au început să-i fumege
în dreptul ochilor, am auzit-o :
aş vrea să fii din nou copil
iar eu să fiu mama ta
să am dreptul să te bat la fund !

nu e posibil, „Miss" — am răspuns —
mă las bătut însă nu cum vrei tu,
faţă de tot ce iubeşte
sub nici o ameninţare sub nici o forţă
un adevărat bărbat nu-şi întoarce spatele

orice s-ar întîmpla, ea îmi apare
ca-ntîia dată, cînd am acroşat-o
la cinematograf : cu o figură
de asiatică, însă un corp
de puteai s-o duci în bandulieră

ca atunci mă apropiu sfielnic
respir lîngă urechea ei de parcă
sînt gata-gata să-i spun ceva
şi îmi dau seama că aşteaptă
însă tac pînă cînd singură întinde braţele
pînă cînd din sufletul ei
mi se pare că aud mai mulţi de *da,*
ca în armată cînd se întreabă : *cîntă plutonul ?*

asta e „Mississippi", tremurînd de emoţie
totdeauna mă-ntîmpină, iar eu

acestei lumi care scîrțîie din toate sistemele
nu-i mai adaug decît scîrțîitul
patului rupt ajuns tronul
de pe care nici o revoluție nu ar putea să mă
coboare

dragostea noastră a-nceput în lagună
pe cînd eram student și „Miss" elevă,
dar cineva a ciripit
o inexactitate despre mine
(cu toate că nicicînd nu am visat
să fiu printre cei care măsoară cu cotul
patrii adoptive)
și am trăit ca blestemații

îmi trimitea mereu scrisori
în stilul ei prolix și mă chema,
uneori dispăream pe motivul :
bărbații ca bărbații ne adunăm
să mai bem să mai silabisim
cîte ceva silențios

cu ani în urmă era cît pe ce
s-o aduc pe „Miss" profesoară
unde eram director de club, să asculte
seară de seară malagueña (semnalul
de începere a filmului)
și noaptea să dansăm boogie-woogie,
însă ai ei au spus că fata
n-o să trăiască așa plutind
între mizerie și candoare

ne întîlneam rar, dar bine,
strivindu-i între sîni buchetul de flori ieftine,
cu îmbrățișări pînă la tortură

oriunde aș fi — o asiguram —
oricît de mic torentul, mă va purta
numai spre tine, nu voi sfîrși
decît înecat în vîltorile tale

chiar și în brațele altor femei
aflîndu-mă, pe ea o iubeam (de undè
atîția bani de tren, de avion ?
poate că nici Kipling nu ar fi avut,
cu toate că i se plătea un dolar
pentru fiecare cuvînt scris)

tînără încă, dar cu părul alb,
nerușinîndu-se de nimeni
pentru destinul provocat violent,
asta e „Mississippi" — singura ființă
care de la-nceput a înțeles
că am și eu un rost în lume
cu strigătul zgîriind zidul din față,
de fapt mărind continuu semnătura
neamului meu înrăit în orgoliu

poate că-ntr-un octombrie, cînd vîntul
duce schelălăind manifestele toamnei,
îi voi spune la ureche tandru
acel ceva pe care îl așteaptă
de-atîta timp, pentru că prea visez
cum umbra mea mă poartă mort pe brațe
și uneori îngenunchiază în ninsoare

VIN EU !

Pe cît ești de frumoasă, pavoazată,
pedantă, îmbufnată, sclifosită —
să-ți intre-n cap odată și odată :
n-ai să ajungi și altuia iubită !

ai vrut să uiți că mai exist — și iată :
ți-e inima de mine pustiită —
vin eu să te sărut năprasnic, toată,
cum horpăie soldatul din marmită !

ochioaso, tătăroaico, neam de hoardă,
nu-i nimeni pe pămînt să mă desfidă —
vin eu, cum spui, golanul pentru artă,
să fac din tine sfinx și piramidă !

* * *

Unde să fie încă nenumita
la care mă gîndesc și care ascultă
în pacea înfrumusețînd-o
ca pe un idol adorația ?

unde se află ea, de ale cărei voaluri
cerul vieții mele se înseninează
atît de departe ?

iar dacă un cuvînt mi-ar spune,
glasul neauzit vreodată
cum să-l recunosc ?

totul s-a întîmplat într-o clipă,
numai cît floarea deschizîndu-se ?

numai cu privirea atingînd-o
i-am scuturat polenul de pe pleoape,
că nici în vis nu ar putea să zboare ?

* * *

Se-nchide cercul —
din orgoliu
mai urmăreşti o umbră
şi semn ceresc îţi pare

azi nu atît efortul,
tristeţea te consumă —
zadarnic vîntul
îţi frunzăreşte memoria

purtat în pîntecul fecioarei
ai fost şi tu —
acum deopotrivă
acoperit de glorie şi indiferenţă

CUVINTELE

Din amfiteatre mahalale și piețe
de pe malurile bălților și din holurile tribunalelor
de pe gurile îndrăgostiților și ale muribunzilor
din discursurile politicienilor și din predicile
egumenilor
v-am încolonat și v-am trimis în exil
pînă cînd și numele mi-a devenit străin

. . . . . .

o, puncte de suspensie,
poate că de mult sînteți și voi
nisip în marile deșerturi

NEANT

Mi se dăduse un pustiu
pe care trebuia să-l fac fertil,
să-l populez
și să înalț un templu
în care să suport umilința

și iată :
un fluviu de sunete,
o procesiune de umbre
și mormîntul meu gol
pentru că moartea m-a azvîrlit cenușă-n ochii
gloriei

NIL ADMIRARI

Acum dorm — corpul meu este umbra
umbrei care a devenit corpul meu

aici în aglomerația vociferantă
unde noul eu invizibil așteaptă
pot fi strivit fără să suport suferința

rareori dacă totuși mai bîigui
nu e decît o simplă reacție
la ce se întîmplă, sau nostalgia
unei existențe ce mi-a rămas străină

dorm — noul eu invizibil
perfect protejat spionează,
va afla cine este acela
care noapte de noapte se urcă în turn
să accelereze pulsul din brațele orologiului

A BAUDELAIRE

Ca un copil pe-al cărui cap se află
coroana unui rege — mult prea grea,
schimonosindu-i fața, încleștîndu-l —,
ne-nțelegînd nimic din tot ce urmărea

îmi apăru destinul — în timp ce eu, bătrîn
mai înainte încă de a mă fi născut,
mă risipeam în haos — la ce să mă închin
orgoliului dement care dictează mut ?

în mascarada firelor oculte,
el cel dintîi asupra mea conspire !
nu mai regret şi nu îmi fac iluzii —
parcă aştept cumplita prăbuşire

de nu cumva această panoramă
a morţilor vedere-i uneori —
cînd corbii sorb alcooluri din orbite
şi se tîrăsc murdari pe cer, triumfători

DESCRIEREA MAESTRULUI DE CĂTRE EMULI

— A fost un maestru confuz,
de tot ce aflam rămîneam
cu gurile căscate şi trebuia
să luăm sub unghii firul ideii sale,
să mai dăm o raită prin labirint

— Vedea bine, însă cînd vorbea
nu mai vedea nimic pentru că de fapt
producea strigăte, ameninţarea lui
putea să însemne promisiune
şi promisiunea ameninţare

— Nu a trezit niciodată admiraţie,
pentru că tot ce ştia era spre folosul
numai al său, după cum
de ar fi stăpînit o imensă forţă absurdă
ar fi îndreptat-o asupra sieşi

ORPHEUS

I

Totul e-n ordine — mergi după mine
pe aici ! mă deplasez în sensul
unui fluviu freatic — nu-s paşii
care mă poartă singuri ci adierea
unei lumi tulburate-n adînc

în noaptea ce ne împresoară
ochilor mei nu o pînză de foc li se-arată —
altceva îi distrage : magnetul
unui astru pe axa privirii metalice

àstfel o dată-n mii de ani
urmîndu-mă ajungi întîiul,
acelei lumi tulburate-n adînc
nu-i sînt nimic — îi vei fi somma

II

Cel care a dormit cu fruntea
pe sirma unui zeu în contemplare

va încerca zadarnic să atingă
o margine a realului

de tot ce i-a fost hărăzit
arareori se va apropia —
cu ochi halucinați de spaima
că-l urmărește cineva din vis

orbul antic pe care privirea
îl incomodase-ntr-atît să-nțeleagă
așteaptă pe țărm cu o bîtă —
la fel, de el însuși, se apără

III

E timp — și cuvîntul acela
fruct invizibil gata să cadă
încă așteaptă adevărul morții

va fi mai puternic decît moartea

e timp încît poți să asculți
tăcerea transformîndu-se în *spațiu*
și fructul deși invizibil
încă nu are unde să cadă

neinsemnată pentru mulți povara,
totuși un sens devine axiomă :
cel străin de cuvînt
străin de sine însuși este

IV

Să uiţi de parcă altul
şi doar întîmplător trecuse pe acolo,
fii înţelept asemeni unui orb
care nici în închipuire nu mai vede

àstfel, pierdut, să crezi în visul
care urmează cînd nu vei mai fi,
dincolo mereu, dincolo de tine,
dincolo de memorie, dincolo de totul

şi tocmai de aceea numai al lor,
viu şi prezent, stăpîn al secretului
pe care de la ei aflîndu-l
îl vei restitui ca pe o revelaţie

V

Tîrîndu-se-n genunchi spre Muntele Promis
vor fi trecut, fără de număr,
tîrziu înţelegînd că sensul e chiar scopul

din propriul eu ca virtualitate
cel înţelept nicicînd nu evadează

totul e-n ordine — mergi după mine
pe aici ! spre aici ! fără grabă —
ai timp să aştepţi însuşi timpul
şi chiar să-i supravieţuieşti

ce murmur desluşesc ? părere ?
sau lacrima care dizolvă cîntă ?

VI

Pierdut din memoria Demiurgului,
de-ar fi avut un cer de aripi,
tot pe aici el ar fi mers

neaflînd pe cine să iubească,
nici propria viaţă nu şi-a iubit

prin adîncul primitiv al ochilor săi
numai în vis mai trece uneori
fantoma călărind în picioare o turmă de reni

a nu vedea — chiar în lumină —
e omeneşte, însă celor
care-n ei înşişi brusc au amuţit
rostogoleşte-le această piatră cu înscrisul :
a simula în întuneric
perversiune a morţii înseamnă

VII

Nu atît vorbirea, nu invocaţia

ci de cuvîntul care pînă şi nerostit
devine faptă, sau măcar credinţă
în cel care gîndeşte, să asculţi

eu de tăcerea faptei fiecărui
şi de tăcerea falselor credinţe
mai pot să te previn pe drumul
acum întunecat, parcă anume
străin să mi se pară

dar îl vei întîlni pe cel care să fie
peste tot precum în sine însuşi ?

abia atunci ai spune : Ecce Deus !

VIII

Spre cerul obosit de alergarea Moirelor
de mult izgonite, pentru că omul
nerăbdător să-şi apropie sfîrşitul
a inventat chiar modul de a nu se mai naşte,
în zadar vei înălţa privirea

iată aşadar de ce străbatem
calea primordială, din loc în loc
întrerupînd lanţul cuvintelor
care l-au trădat îndepărtîndu-l
miracolului că există

IX

Sub noaptea care din pămînt emană

unde ai fost așteptat și iubit,
unde ai fost urmat
mai înainte chiar ca ei să te-nțeleagă
și părăsit cînd totuși te vor fi înțeles

în răbdarea care umilește

căzut, împroșcat, ție însuți
de nerecunoscut — și astfel
de pe acum în apele negre
pentru a nu ajunge obosit în moarte

X

O, suflet care-ncepi evaziunea
în chiar clipa în care te naști —
o, suflet care te-ai născut perfect,
numai lucrarea ta este eternă

risipind, numai tu nu adaugi
nimic niciodată în locul risipei —
numai tu ești inepuizabil

numai tu pe toate întregindu-le
rămîi întreg

XI

Dacă tot ce-n ochii noștri dispare
s-ar adăuga spiritului !

dacă tot ce repede-am uitat
s-ar ivi cîndva în strălucire !

întreb : cele abia văzute,
ale căror imagini acum
ondulează-n memoria noastră,
ce înțeles aveau ? cum să distingem
din infinite moduri ale formei ?

ceea ce ochii — asemeni unei
balanțe-n echilibru — au admis
judecata noastră a dezechilibrat

nu oameni împotriva celorlalți
vom fi văzut, ci încleștarea lor
cu ceea ce ei înșiși creaseră

XII

Acolo unde unul
înseamnă de fapt o mulțime —
pentru că el apare altfel
în ochii fiecărui,

acolo unde unul
înseamnă de fapt o mulțime
necunoscută —
pentru că-n ochii celorlalți
imaginile nu se suprapun,

acolo unde unul
înseamnă de fapt o mulțime
necunoscută chiar sieși,

în timp ce unul
în ochii celorlalți e pelerinul,
din sine însuși
poate că nici nu a plecat

XIII

Vis, nebunie, sete absolută,
cînd pînă și umbre au naufragiat
în adîncul oglinzilor mărilor,
spre unde mă duceți în mine însumi ?

să fie, oare, sufletul acesta
mai în pericol decît în infern ?

iar dacă prin tăcerea mea
provoc un semn de întrebare
mai răscolitor decît strigătul de acolo,
cine acum să deslușească ?

te țin în dinți, cuvînt-fiară,
odată cu tot sîngele meu
te voi scuipa în obrazul minciunii !

XIV

Demult — pe cînd vedeau sunetul —
nu credeau că de atît de departe
ecoul va tîrî spre ei
cumplita noapte

acum dorm pe urmele-n zăpadă
ale fantomei
pe care-n altă viață au visat-o

cînd se vor ridica din grotele memoriei
copiii care-au fost
vor întreba ce s-a făcut
cu visul lor și cu speranța lor

e timpul
ca fiecare drum spre înțelegere
să devină eroic

XV

Stai aplecat asupra memoriei
a toate cîte le-ai trăit —
abisul din care
nici un abur nu se mai ridică

și în ideea că Universul
nu e decît continuă mișcare,
întrebi de nu cumva

cele ce acum se depărtează
de o a doua moarte se vor stinge
în propria-ţi moarte

la infinit — sub cîte forme ! —
de milioane de ori se vor stinge
odată cu alţii

XVI

Înălţime a spiritului, rază
care despici întunericul geologic
fără să pierzi nimic din strălucire,

proclamă pacea de miliarde de ani
pentru Poporul meu
care nu vrea decît să-l petreacă-n lumină
pe fiecare dintre fiii săi

proclamă pacea pînă la sfîrşitul soarelui
pentru Poporul meu
care niciodată n-a avut repaosul
să-i distingă pe sacrificaţi

XVII

Înainte de a se fi format planetele
înainte de a fi apărut nebuloasele
înainte de a fi fost Universul
a existat sensul

dincolo de cele mai depărtate astre
în adîncul infinit al cerului
dincolo de alt infinit și chiar dincolo
de spațiile imaginației absurde
există sensul

pentru fanaticul profund
sensul spre Om
nu trece prin vreo catedrală

XVIII

E cineva care sfîrșind se naște —
supremă gloria ființei
àstfel îmi apăru de fiecare dată :
în fața dezastrului

agonie perpetuă viața care creează,
materie a creației
deopotrivă cu însuși Creatorul

nu gloria și nici măcar
numele gloriei să nu-l pronunți
dacă nu ai numit ființa eternă
a mamei tale universale

XIX

Vai, mamă care ai albit născîndu-mă
vai, mamă care și-n pămînt mă naști

vai fiului care și-n moarte
va continua să se nască

fericiți cei care cu picioarele înainte venind
au văzut lumina cu tălpile
și orbi au rămas
și muți au rămas

și eu am albit, au albit
pînă și nopțile mele,
iar în urmă — prin cablul
unui lung ombilic ne-ntrerupt —
aud șirul de mame gemînd

XX

Chiar aici — la un pas —
chiar acum — în clipa ce s-a adăugat
sfîrșitului devenind *trecut* —
m-am auzit strigîndu-mă din tot ce urmează

dacă mîna o-ntind, orizontul
nu se apropie mai mult înțelegerii —
dar dacă răspund e posibil ca altul
și nu doar ecoul să răspundă

mi-s ochii obosiți de vis —
ca păsările însetate deasupra mării
se prăbușesc peste real

de aş putea să mă sting
în cel care trebuia să fiu !

XXI

Ideea te izbeşte-n frunte —
un şiroit sub pleoapă inundă retina
cu imaginea închipuită numai

întrebi : secunda raţiunii
— singura prin care efemerul
mai depăşeşte propriul timp —
n-ar trebui să fie sacră ?

în miriadele de astre
— în organismul colosal —
aţi existat vreodată-n armonie
voi, oameni, celule din creierul Universului ?

ca ziua şi noaptea, mereu alternînd,
cuvintele voastre şi-au pierdut rezonanţa

cît despre Orpheus, adevărul e altul :
nu doar coroană pentru cîntec i s-ar fi cuvenit

XXII

În pumnul de pămînt pe care
şi astăzi îl mai strîng la piept

e sarea sîngelui și lacrimilor
celor mai însetați de armonie

nu forma sau dimensiunea
lyrei dăruite de Apollon
înalța odinioară imnuri

cîntecul
— asemeni suferinței ce l-a născut —
ne urmărește din lăuntru

în talismanul de nedespărțit
aud vuietul mării cînd pămîntul se tulbură —
oracol îmi este

numească alții, aceasta, myster —
însă tu, Musaios, înțelege

XXIII

La fel profețiile :
din suferința celor demni se trag —
verificări îndelungi ale spiritului,
nu scîncet al mărginirii
ce proprii părinți și-i defaimă

pregătit pentru arme de însuși Oiagros,
am luptat în războaie —
dar brațe puternice deopotrivă

pentru lyră avînd, cîntecul meu
i-a supus pe mulți lăsîndu-i în libertate

zadarnică de fapt orice victorie,
dacă inima vie a omului
— acel fort ultim, cel mai rezistent —
nu ai reușit s-o cucerești

XXIV

Cînd singur vei rămîne,
să nu ai orgoliul de a ști
cine anume sau cîți te urmează

nicăieri nu te înalți mai mult
decît în proprii ochi

ei *àltfel* după tine vor veni

chiar dacă tocmai de sub corpul tău
ar izbucni în fierbere pămîntul
și nici s-ar presupune că ai fi existat,
ce altă înălțare
ar depăși-o pe aceasta ?

XXV

Dacă-ntr-o infimă parte a haosului
ar domni ordinea,

cine supus acelei părți
ar înțelege haosul ?

de-atîtea ori cele imaginate
s-au dovedit provocatoare de confuzii,
mult mai periculoase față de realul
pe care tîrziu aveam să-l cunoaștem

dominați de o parte infimă,
poate că înseși ideile noastre
atît de departe lovesc, devastînd
lumi pe care încă nu le-am aflat

pe cînd în jur îngheață totul,
în depărtări nebănuitele explozii
continuă, chiar dacă tu stingîndu-te
nu ești decît un craniu prin care viscolește

XXVI

Se-ntîmplă astfel uneori :
pînă și gîndurile-n mine tac —
nimic din ceea ce străin îmi este
nu vreau să distrug

în perfect echilibru a toate
însuși increatul devine etern —
a stelelor expansiune
cine dintre noi ar provoca-o ?

timp îndeajuns nefiind
unei singure vieţi să mă uimesc
de miracolul că exist,
o alta nu-mi va fi pedeapsă

iar dacă totuşi s-ar abate,
necunoscut mie însumi plecînd
— chiar în aceeaşi suferinţă născîndu-mă —
cum aş putea să mă recunosc ?

XXVII

Mult prea tîrziu am distins înţelesul
ce faptelor avea să dea un înţeles

între naiade aşadar în clipa
cînd capul mi-au desprins de trup
voi fi văzut-o pe Eurydice

va fi spus : „aceasta-i răzbunarea —
un neîncrezător în cel care-l urmează
nu merită să fie urmat

unic îţi este cîntecul
— pînă şi pentru zei —
însă din suferinţă numai prin suferinţă
ar fi trebuit să mă salvezi"

greutatea razelor din ochii-i
o mai simt pe umeri

în care parte să fie acum
lyra mea pe cer, Musaios ?

XXVIII

Despre ceea ce știu
am dezvăluit numai prin cîntec,
dar cine să-l reia întocmai ?

despre ceea ce presimt
nici nu am timp să spun,
că se și întîmplă

despre ceea ce aș vrea să fie
nici nu aș avea timp să vreau pînă la capăt,
că repede m-ar înconjura
o mare de lucruri mult imperfecte

groază mi-ar fi acum să visez —
am îmblînzit nenumărate fiare,
fiara trezită din vis nu ascultă de nimeni

XXIX

Spațiul în care se mișcă ideile mele
nu are limite —
înseamnă că sîngele meu
circulă nu doar în corpul meu

pentru că deține spirit,
acest corp care ocupă doar
pămînt cît rădăcina unei plante
este imens

limitată pînă la batjocură
e forma ființei umane
pentru a simți din plin suferința,
dar infinită prin ceea ce rațional înnobilează

XXX

Atît de mult crezînd în rațiune,
îmi închipui uneori că lumea
înainte de a se ivi în forme
a existat în milioane de oglinzi
ale spiritului,
că fiecare ne vom fi ales
pentru anume timp matricea

dacă spiritul unuia continuă,
oare nu cumva l-a și precedat ?

XXXI

Chiar dacă de atîta beznă
şi-n somn mă doare umbra-nchisă-n mine
a cîntecului pe care nici moartea
nu-l va elibera pînă la capăt,
alt sens nu mi-aş fi vrut

oricît lumina lui se revarsă,
mereu sedimenteze în lăuntru-mi
cenuşa arderii secrete

departe mi-a fost viaţa
de practicile histrionice

lumea nu poate fi schimbată prin cîntec
dar ea încetează unde cîntecul dispare

XXXII

Pe cînd aveam speranţă, aşteptarea
încă era o formă de luptă

chiar în exasperare aflîndu-mă,
nu vedeam totul pierdut —
pînă şi-n tăcere absolută
voi fi-ncercat să comunic

ia-mi viaţa — aş spune oricui —
decît să fiu martirul confuziei,
decît să-mi dai o speranţă deşartă

ce zeu mă vrea multiplicat ?
zadarnică e jertfa ! mai curînd
în dulce uitare de sine, a nebuniei,
stingă-se unul

XXXIII

transă (ecou din *katabasis*)

De mult stins,
continuă să existe

pierdut pentru de-a pururi
şi totuşi prezent în multiple forme

în sine prăbuşit,
cuvintele sale înalţă temple

cîntecul care vine de atît de departe
nu poate fi decît al nostru

XXXIV

anabasis (despre inefabil)

Dacă ai fi măcar plăsmuire
te-aş descrie, chiar aş vorbi
enigmatic despre tine

dacă ai fi măcar cuvînt
ai reduce spaţii, ca o aripă vibrîndă
ai putea să domini

dacă ai fi măcar o lumină palidă
asupra mea un astru persistent
ar decide în toate

însă de la tine, idee
continuu abstrasă prefigurării,
eu nu primesc decît
o nesfîrşită stare de melancolie
din care cîntecul porneşte ca un sălbatic
şi neurmărit de nimeni se înalţă
pe soclul divinităţii

XXXV

Abia o lume-n care omul
să fie declarat fiinţă sacră
te-ar mai întoarce din pustiul
chiar zeilor necunoscut
pe care l-ai creat imaginîndu-l,
a cărui forţă de seducţie
e mai puternică : spaţiul
unui refugiu perfect

iar dacă-n urmă pentru alţii
inaccesibilă e calea,
cine-ar putea să te invoce ?

înseşi ideile tale vor fi fiind acum
asceţi încovoiaţi la ţărmurile
celuilalt infinit : al morţii

şi tot multiplicare-nseamnă

XXXVI

Decît cel care privește-n beznă
un orb în lumină vede mai mult —
însă pe cînd orice schimbare
orbul nu o distinge,
pînă-n detaliu celălalt pătrunde

cerber luminii nu poate fi
nici măcar profetul, dacă e orb —
din beznă și animalul avertizează

cum orbire cumplită înseamnă
abia cînd nu vezi în lăuntru-ți,
singura dramă reală ce te îndepărtează lumii
aceasta e : imposibilitatea
de a o înțelege prin propriul sacrificiu

abstrasă judecății, însăși suferința
uneori sofistică apare

XXXVII

Ți se împotrivește, forță oarbă,
te sfidează, nimicnicie,
te glorifică, spirit,
cel care și-n pustiu rămîne nobil
pînă la pudoarea față de sine însuși

în timp ce natura și fiara
se retrag sau se dezlănțuie,

în timp ce avarul
spre crimă corupe inocența,
între oameni urmează
ceea ce am pregătit să urmeze

norma întîi se învață
și mult mai tîrziu decurge
dreptul de a discerne

XXXVIII

Celui Universul guvernîndu-l
pentru ce i-ar trebui agora ?

iar celui numai din instinct mișcîndu-se,
necercetînd nimic din ceea ce interzis îi este,
orbului captiv propriei clipe,
la ce i-ar folosi un cod de legi universale ?

deosebirea dintre ei
e în esența suferinței lor

absorbi și te răsucești spre lumină
doar pentru tine, asemenea plantei ?
aștepți vîntul să ducă polenul ?
indiferentă pulsație-n haos !

eu de fiecare dată renunțînd pentru alții
nimic nu am pierdut —
iubirii supreme doar omul
îi poate răspunde fără măsură

XXXIX

Asemeni ecoului ce nu are unde să se întoarcă
m-am înstrăinat cîndva de mine însumi

dar ce este gloria mai mult
decît ceea ce ne închipuim despre ea ?
şi la ce foloseşte celui care o deţine ?

chiar în divină strălucire,
proiecţia îndepărtată a eului meu
cum te-ar salva din suferinţă ?

sînt firav pentru că am dăruit forţă,
flămînd şi însetat pentru că am salvat vieţi,
orb pentru că drumul ştiindu-l
a trebuit să merg în fruntea celorlalţi prin furtună

gloria mea poate-nsemna şi muţenie,
o iluzie numai a mea

însă armonia între voi
e o lege a existenţei reale

XL

Pentru zei,
drept jertfă animalul ucis
pînă şi un sălbatic poate aduce

însă cîntecul-jertfă
esență a firii înseamnă

între fumul din carnea încinsă
și aburul ce din gura cîntînd se înalță,
între mireasma ce doar îi tulbură pe-nfometați
și undele cîntecului iluminînd,
nimic să nu deosebească zeii ?

ochi stinși nu de privirea în real
ci-n depărtări imaginare,
gură prăbușită-n mutenie

XLI

Ură nu port — pentru că ura lor
numai din iubire s-a născut :
pe oricare altul ascultîndu-l,
era în firea lor să-l și ridice-n slavă

prea departe aflîndu-mă tocmai
pentru că elogiul îmi repugnă,
ce vină au ei dacă nimbul
în care-au crezut acum fumegă ?

tîrziu de vor fi înțeles
că și tăcerea cîntec înseamnă,
bine va fi — deznodămîntul
nu-și modifică sensul : pe toți
mai mult decît oricine timpul ne pradă

XLII

Din matrice, liber sub acoperișul
de frunze și liber sub bolta cerească,
destinat pentru cîntec

totuși abia în ultima clipă
de agonie dacă vei spune
originea secretă a cuvîntului

iar acel unul aflînd-o,
sau doar întrezărind-o, încotro să se-ndrepte
și cui să divulge ?

XLIII

Om fiind,
pentru că mi-a provocat o nenorocire
suferă

aflînd că am dedus cine-i vinovatul,
chiar nenumindu-l, rușinea
îi este o a doua suferință

faptul că nu urmăresc răzbunarea
îl umilește, i-a devenit
a treia suferință, exasperîndu-l

între învingătorul care se clatină
și învinsul din lungul supliciu,
puternică e agonia mea
care să reconstituie cuvîntul

XLIV

Cum jertfa adusă călăului
îl întristează,
pentru că-l absolvă de plăcerea de-a ucide,

în fața destinului jertfește
propria existență : cîntecul viu

însuși destinul fiind o rotație
din marea mișcare continuă,
alte și alte vor reconstitui
sau vor șterge pentru totdeauna
semnele trecerii tale

XLV

În unu, în șapte, în nouă —
și iar,
sacrificați întru spirit,
sau idei purtînd aureole
în căutare de capete

multiplicați sau singuri, dar eterni,
pentru ca toți să ne asculte :
cerul, oamenii, sălbăticiunile,
arborii zmulgîndu-se din rădăcini,
apele împietrind și munții mișcîndu-se

chiar cînd mîna hieratică nu mai ajunge
să cuprindă lyra,

cîntecul nu e pierdut, îți rămîne
idealul cîntecului : aureola
secretă a vieții — să o dărui
în tăcere și anonimat celui care te urmează

XLVI

Dintre suferinzi cu privirea lor dreaptă
și dintre puternici simulînd orbirea
te-am ales și te-am adus pînă aici
numai pe tine într-adevăr orbul

poți merge singur mai departe
pentru că ai cuvîntul, prin care
toate se văd cum sînt —
pînă-n misterioasele fire
ce-n adînc sau deasupra le mișcă

ține minte : adevărul
are nevoie de fidelitate —
cît despre cel nenumit,
în somnul său visează un uriaș

XLVII

Nici o adiere nici un foșnet
de aripi nici un murmur
al firului de apă strecurîndu-se printre

pietrele întîiului Pantheon — mărturii
ale marelui cutremur astral —
și nici propria respirație nu se aude

și nici măcar urma în memorie
a vreuneia dintre acestea

însă mai tulburătoare pace
decît moartea ce se amînă pentru a dezvălui
pînă la capăt răspunsul zeilor,
singurătate mai înfricoșătoare decît gloria
cine altul să poarte pe umeri ?

XLVIII

Cum despre Apollon Hyperboreanul
— voind în rîndul zeilor să-l pună —
au spus că nu spiritul
ci coapsa îi era de aur,

vor desluși ce semne lasă piatra
pe-o latură a stîncii din care s-a desprins ?

mîna mea friabilă s-a ros pînă la umăr

fie ca altul ducînd mai departe
lucrarea anonimă dar inconfundabilă
să se facă auzit în tăcere
spre sensul crescînd în cercurile memoriei

totu-i trecut — acesta e
adîncul beznei cîntecului morții

XLIX

Astfel
capul tăiat şi azvîrlit în Hebros
ajunse — nu cîntînd — înapoi,
pînă la izvoarele Kogainonului

şi nu oracol avea să devină — oracol
e însăşi latura muntelui :
în măsura-n care apele îl spală
şi-n măsura-n care timpul fiecărui
pătrunde semnele

strălucire orphică prin adîncă muţenie, cîntec
numai în lăuntru auzit — mysterii
ce ţin trează în eternitate stirpea

vîntul Gebeleizis : respiraţia lor

L

Adorm —
vină totul în urmă
sau nimic — înţelesul
acelaşi ar fi, oricine aflîndu-l

şi oricine, aflîndu-l, din fiece clipă
nu ar avea mai mult decît
lacrima-n care lumea se reflectă

sub vălurile pleoapelor acum
sînt oglinzi ce singure se sfarmă —

àstfel în mine mai întîi
totul se distruge sau renaşte

rămîn — mă-ndepărtez — adorm

LI

reconstituire de către Musaios a ceea ce ar fi vorbit în agonie Orpheus

Roua sărutului tău nupţial,
Eurydice, mireasă pură
— oglindă singurei imagini —
stinse cuvinte îmi lasă pe gură

în timp ce toate eîte există
se schimbă-n bine sau se diformă,
neînţeles — şi àstfel întegru —
cîntecu-mi umblă ca o fantomă

şi în hazardul nemărginirii
e însuşi trimisul mereu după tine
să mi te redea — omophonie —
întru esenţa lumii ce vine

viaţa dintîi e pentru-a cunoaşte,
vom fi aceiaşi — a doua oară
ne vom petrece fără cuvinte,
apţi în tăcerea primordială

LO STESSO TEMPO

vorbește **Musaios**

Începi să ai asemănare
cu tine însuți cel pe care
l-ai fi închipuit — se pare —
în lumea lor devoratoare

dar să ajungi să-i semeni foarte
e un spăimîntător departe —
primești repaosul în moarte
pînă cînd vine o Astarte

XLIX

Marele Preot Vezina :

Ros din toate părțile, istovit
mi-i trupul, de suferințele voastre —
ochii mei își pierdură lumina
de cîtă moarte au văzut,
mintea mea nu mai poate pricepe
de unde-atîta rău spre voi se abate,
însuși sufletu-n mine se clatină

ruga-n asceză-mi fu întreruptă
noapte de noapte, de-al groazei răcnet —
atît de scurt vă e răgazul,
că-n rare clipe de tăcere
pe mine mă aud strigînd
si sîngele din glas imi pare nebunie,
însuși sufletu-n mine se clatină

Sancta Regina
Sarmizegetusa,
Imago astrorum,
Lux caelo diffusa,

memento mei,
Te oro, fortunate,
in nomine Deorum,
sub clara potestate:

servus fidelis,
humilis regnator
alter tam fuit
mortis amator ?

Mundus Mundorum,
Deae Horarum,
cui prodest frangere
gloriae ramum ?

Magnificentiae gentis,
sum vestrum idem —
Dii me ament:
moveo ignem !

„Si vis amari, ama !"
SENECA

ARS ANTIQUA

Superbă idee avu Apollon
rînduind muzele în cor
dirijîndu-le iubindu-le — ce timpuri ! —
ai dracului grecii şi nu în zadar

în jurul pămîntului lor
şi chiar asupra lor
s-au înălţat şi-au dispărut imperii
însă Grecia a rămas

plătindu-i gros pe luptători
însă regeşte pe poeţi
mai totdeauna se-ntorceau
victorioşi din războaie

superbă idee avu Apollon —
chiar dacă primul dirijorat
nu ar fi fost decît un simulacru
al gesticii obişnuite

muze nu doar cu numele
ci ele însele ştiind

ce să pretindă pentru cîntec —
un ideal matriarhat al artei

ce mîini stăpînind lyra
l-ar mai salva pe un Asklepios
din pîntecul în flăcări
al mamei sale ?

pedeapsa olimpiană
pentru Apollon este infinită —
eu l-am văzut alergînd prin mărăcini
după turmele lui Admetos

DIAMANTUL

Din adîncul geologic pe care
nimeni vreodată nu-l va cerceta,
prin apele bîhlite ale memoriei
oricărui timp în afara timpului,
pe deasupra capetelor înţelepţilor şi pe deasupra
celor purtaţi aiurea ca o ciurdă,
privit cu speranţă cu invidie sau neobservat
străluceşte oricum diamantul

ca o frumuseţe înnebunită de patimă
sau indiferent ca un astru de gheaţă,
din apropierea clipei de iubire magică
sau neştiut semnalizînd în haos,
al fiecărei părţi întreg real

sieşi asemeni cînd natura-l divide
arar încorporîndu-l minţii de geniu,
străluceşte oricum diamantul

GALIMATIAS

— prelucrare —

(după un cîntec de dragoste african)

Am întins arcul pînă să plesnească
dar săgeata nu a zburat

am hîit acoperişul am găurit cortul
dar tam-tam-ul încă nu răzbate

am săpat să se adune apă
să vezi de aproape în oglindă cerul
dar nu e o noapte înstelată
luminează numai dinţii tăi

IMBROGLIO

Să fie de vină doar timpul
dacă din ceea ce scribii lăsară
un înţeles anume
se descifrează tot mai greu ?

prea multă umilinţă au strîns
cuvintele al căror înţeles

a pietrei greutate întrecînd-o
l-ar prăbuși pe un Sisif

trebuie să fac semne adînci
în această piatră
pentru ca nimeni după mine
să n-o mutileze

PANTUM

Sufletul greu nu avu timp a mai vedea
cade în vis cade în cer — dus de neant —
îngerul meu demonul meu pierderea mea
poate auzi doar un ecou stins delirant

cade în vis cade în cer — dus de neant —
moartea iubind spulberă sori totu-i în van
poate auzi doar un ecou stins delirant
au mai rămas fluviu de foc negru ocean

moartea iubind spulberă sori totu-i în van
dulce mi-ai fost un paradis într-un infern
au mai rămas fluviu de foc negru ocean
cîte acum altui miraj i se așternă ?

dulce mi-ai fost un paradis într-un infern
azi îmi apari îndepărtat și ireal
cîte acum altui miraj i se așternă ?
strig înecat — saltă-n reflux ultimul val —

azi îmi apari îndepărtat şi ireal
sufletul greu nu avu timp a mai vedea
strig înecat — saltă-n reflux ultimul val —
îngerul meu demonul meu pierderea mea

POEM ÎN PROZĂ

— metaforă extinsă —

Trecuseră ani alţi şase la puterea a treia, două sute şaisprezece. Pythagoras tocmai îşi încheiase — psihogonic şi metensomatic — a nu ştiu cîta serie a palingenezelor ; reapărînd — într-o altă ţară — deveni profet şi salvă ca prin minune mulţimea de acolo. Poporul acela îi era din toată fiinţa recunoscător, însă nu ştia cum să se manifeste.

Abia după ani alţi şase la cub de la dispariţia profetului, se născu — într-o altă ţară — un ins care, ajungînd sculptor, îl reprezentă în marmoră pe profet şi ordonă ducerea statuii pe ţărmul celei mai apropiate mări. Acum, uitîndu-l pe Pythagoras, toţi ştiau cine este profetul cu braţul întins într-o anume direcţie — însă, marea nemaifiind aceeaşi, le era imposibil să distingă sensul.

Urmară ani alţi 6^3 de la stingerea în exil a sculptorului, timp în care braţul arătător al statuii avea să fie distrus. Şi se născu — într-o altă ţară — un ins care, devenind poet, scrise la un moment dat ceea ce într-o nu prea inspirată însă fidelă traducere ar însemna : „Distrugerea nu e atît acţiunea brutală / a unei forţe subconştiente, / cît inter-

venția, de dincolo de timpul fizic, / a însuși creatorului care, continuînd să acumuleze, / își dă seama de erorile sale și / — în imposibilitatea de a reface — / renunță la parte, convins că oricum / infinitatea nu admite absolutul."

Oamenii uitaseră de profet, auziseră de opera sculptorului, iar versurile acestea îi intrigau : pentru că nu înțelegeau despre ce este vorba.

Incredibil ! rosti cineva — într-o altă țară — după mai bine de două sute șaisprezece ani de la uciderea sau sinuciderea poetului. De ce să fim noi aproape orbi și surdomuți, dacă dreptul de a greși nu l-am pierdut ? Acolo se iviră dintr-o dată : rațiunea savantului, înțelepciunea profetului, privirea sculptorului, viziunea poetului. Curînd, acel tărîm încetă a mai fi un deșert.

QUATTROCENTO

(prezintă ghidul)

„Un tablou anonim :
variantă ultimă
a unei munci obsedante

nefiind comanda vreunui mecena,
domină roșul — pentru că artistul
a trebuit să picteze cu propriul sînge

nuanțele de brun și violet
sînt reflexe extraordinare
pe care le-a adăugat timpul

deţinem una din cele mai valoroase
opere din Quattrocento,
însă nu cunoaştem autorul

specialiştii susţin — şi ipoteza
e unanim credibilă — că pentru semnătură
pictorul nu a mai avut sînge"

SONET

Oricum fiind corabia ce vine
ca însuşi timpul care ne măsoară,
chiar dacă neiertînd — a cîta oară —
a morţii rază ar ţinti spre mine,

de neclintit rămîn, ca Arhimede,
cu numai ale logosului cercuri —
deci viaţa mea o lungă zi de miercuri
se pare că finalul nu-l prevede

...pe cînd la ţărm corabia se-nclină
gemînd ca sub cadavrul unei stele
desprinse brusc de propria lumină,

din locu-n care sînt îmi dau eu seama
că absorbit în cercurile mele
mă apăraţi — *Si vis amari, ama !*

SUPERSTIȚIE

My Black Cat, îmi pare că de mult
stăteai pe undeva la pîndă,
gata să te arunci în calea
celui sedus de o cometă fumegîndă

însă mai tremură departe
o lunatică Lună subțire,
ca un genunchi de care se sprijină beată
fruntea unui mire

My Black Cat, adormi ! visează-te leoaică —
poate că ai să auzi cumva
răgetul cutremurînd înaltul,
poate că-n lumină îți voi apărea

ȘCOALA DE POEZIE

— aglomerare —

...și doar învăț Dom' Profesor
și doar Vă iubesc Doamnă Profesoară
dar poezia nu vrea să asculte
vin cuvintele-n haită lăbărțează ideea
oricît șterg nu-mi ajunge hîrtia
lecția de astăzi am scris-o pe zid
și nici n-am terminat-o
lucrează-n mintea mea diversiunea
cred că Simonide încă amînă

să spună ce-nseamnă divinitatea
pentru că fiind poet are-n el demonul

eu recunosc fereastra însă
de faptul că figurez pe lista
celor care au lipsit de la demonstrație
nu sînt vinovat întrebați-l
pe Homer șeful clasei cum
steagul echipei noastre olimpice
l-a mototolit Edgar Poe
pentru că alaltăieri noapte nu a avut
cu ce să se-nvelească

îmi spuneți să vin cu părinți sau tutori
cum să-i aduc
Eminescu la spital Verlaine beat-cleşte
Petöfi-n revoluție surorile Brontë în vis
Lermontov după glonte Browning după nevastă
Gautier prin ruine Musset joacă șah
Pușkin duelează Shelley la scăldat
Byron la război von Kleist cu logodnica
Chénier spre ghilotină Vico la academie
Quevedo în dizgrație Shakespeare la pescuit
Góngora după-mprumuturi Malherbe la curte
Villon la pușcărie Petrarca la biserică
Dante în exil Brunetto Latini culege folclor

scuzați am un lapsus dar mai încolo
arborele nostru genealogic
nici împăratul August nu-l știe prea bine
de vreme ce pe Ovidiu l-a trimis la stuf
iar pe Vergiliu îl protejează

eu atît am făcut am spart fereastra
să intre muza mea cu pîntecul la gură
să-mi nască poemul
de ce s-o las pe drumuri nu-i Fecioara Maria
dar nici Maria regimentului

mă doare cotul de scris lecţia
priviţi zidul
mîine-poimîine poate să vină
oricare puţoi s-o copieze
cum a făcut Rimbaud de l-am văzut pe Baudelaire
trăgîndu-l de mînecă şi făcîndu-i cu ochiul :
très bien, petit gamin ! les affaires sont prospères !

TANGAJ

Wiegenlied, lullaby, colîbèlnaia pèsnia,
cîntec de leagăn, *berceuse* —
istorie nescrisă a lumii,
fluturi în aerul roz

gute Nacht ! buenas noches !
rêves miraculeux dans le sommeil !
deschideţi porţile, îngeri,
grădinilor prin care umblă zei

eia popeia ! bàiuşki baiù !
nani-nani ! *fais dodo, ma Terre !*

dacă peste noapte cineva tresare,
la-ndemînă-i casca unui ofițer

angenehme Ruhe ! ipnos elafròs !
dolci sogni d'oro ! somn ușor !
lume plînsă, doar copiii și poeții
te mai leagănă-n visele lor

TRANSĂ

Atîția ani — scriind — nu privisem
niciodată mîna care scrie

tîrziu, cînd în sfîrșit întîmplător
am observat cum tremură,
semăna atît de mult cu mîna
pe care o sărutam, a Mamei,
încît am stins luminile
și-am adormit în patul meu de lacrimi
ca-ntr-un mormînt rămas descoperit

ZURVANISM

De nu cumva unul de altul — frați —
apărîndu-se
lumina și bezna tihna și spaima
în van le vor fi străbătut ținîndu-se de mîini

ceea ce se clatină acum în adîncuri
nu e decît un coşmar de demult
al unui anonim înţelept

ceea ce tîrziu va fi de ne-nţeles
va fi însăşi Fata Morgana
pe care noi — fericiţi în deşert — o văzurăm

WHITE BOX — BLACK BOX

Te lasă vederea sau e nisipul
noapte de noapte azvîrlit în ochi
te lasă memoria cuvintele se prăbuşesc din poem înainte de a-l scrie
bate la uşă moartea se pregăteşte
să intre gloria dar viaţa ta unde-i ?

atîtea din cele reale
care niciodată nu ar putea fi enigmatice
încă rămîn de neatins
în spatele unei fantome

cică să vină taumaturgul
pentru a face asta şi asta

— şi mai ce ? întrebă Empedocle
îndreptînd spre Pompei tulumba

YTTERBIUM

„...cică poetul
marea absență și bilocația
fotoliul silențios la masa chiolhanurilor
și călcătura pe ștaiful prăsilei
terciul și conserva tuturor
visul cu ușa întredeschisă prin care intră
mișcîndu-se ca-n actul sexual
doamnele bine și *la Vièrge*
ba că a lungit-o pe răsturnica
ba că a răsturnat-o pe lunga
iar noi să credem că naivul
a tocat o avere și a iubit picioare strîmbe
de unde pînă unde box și tandrețe
ăl care plouă și ăl care ninge
pentru că a băut cu alde ăia
pentru că a băut singur din Castalia
din punct de vedere în ceea ce privește
un citat apodictic în care anume
se infiltrează un text oarecare
după ce se împiedică de vrejuri
prin marile piețe ca-ntr-o bostănărie
pretinde că abia se mai mișcă
prin mulțimea de tuburi digestive
l-am auzit hohotind cînd în centrul
orchestrei cînd în spatele publicului
spunea că dirijorul în loc de baghetă
învîrte reteveiul și l-am dat afară
cu bombastica lui cu petardele
cu pegasul duhnind a grajd
cu pliurda cu hoaspa de Sappho

să meargă în Olimp că ţărănoiul
are genă mai puternică decît zeii
dacă vorbeşte-i cu sorcova
dacă tace devine poltron şi nu prea
mereu are ceva de completat
să mîrîie spre teapa lui
printre jaluzelele secolelor
praxisul e praxis malaxoarele cuvintelor
de la un timp consumă enorm
valea cu boccelele cu papornițele
mama sau trosnitoarea lui de golănete
şi alte adjective noi permitem
numai atît cît să coabităm
vom avea cîntece — asta e — cu poezia
mai vedem noi"

GLORIA

Grei de cîte au văzut, ochii
nu-i vei mai ridica niciodată

poate că oriunde-i la fel — totuşi,
rar destin : cum de a lumii vinovăţie
fiinţa ta încă nu e strivită

pătruns, în fine, de acea proprie
axiomă : ceea ce se întîmplă o dată
şi nefericit se întîmplă se repetă
la infinit, însă ritmul diferă

iluminat fie chipul peste care adie
ale morților tăi umbre —
a lor este gloria, de acum
adîncă pace te așteaptă
în hohotul departe al enigmei

DILATAREA TIMPULUI, 1991

„Non est beatus, esse qui se non putat"
PUBLICUS SYRUS

NATALIS

I

Uriaș îmi apare totul — doar mintea
unui romantic nebun ar putea să-l cuprindă —
Mater Deorum ! infinitezimalul însuși
văzut prin ale morții ocheane
îmi deveni obsesie

nerenunțînd la cîte fără nume,
s-ar crede că nu am iubit
și nici nu am urît cu-adevărat,
mai treacă — zici — și se întîmplă
cum se întîmplă, sau cum se spune că a fost
(îndepărtîndu-ne de cuvinte, disprețuindu-le,
ne îndepărtarăm de esență)

drumul era unic, însă mulți
se rătăciseră-n ei înșiși
(cei dispăruți vor fi înțeleși —
dar cînd imaginea despre noi
va fi reală, cînd ne vom fi stins,
cîți — și de unde — să vadă ?)

uriaș îmi apare totul — pînă și
inexistentul —
iar această formă a demenței
dorința de a recompune
lumea sau paradisul
mă neantizează

II

Să lăsăm asta, Ulise,
nu e de noi dacă altora
nu le ajută — Marele Timp
nu se măsoară în ore sau ani
și nici în capete retezate,
asaltul Troiei nu aduse prea mult aheilor
iar victoria ta îl acoperi cu lauri
doar pe un Orb în stare să o glorifice

...milenii au curs pînă cînd
Femios — deopotrivă luptător —
își întoarse puternicul spate
(ca și cum ar fi spus : „mi-a fost milă
de cei o sută de bețivani —
și chiar aveam chef să cînt pentru mine")
apoi își văzu de ale sale

dovadă că trecuse prin așa ceva,
nebunul acela scrise și Surd partitura —
sau poate că numai o făcea pe surdul,
să nu salute coroana imperială

să lăsăm asta, Ulise,
unii pierdură mai mult

și — fără să provoace atîta suferință —
abia în altă viață, necunoscuți,
s-au întors în Itaca

III

Cum adică, Anaximandros, venim din fără-margini
și ne stingem în fără-margini ? dacă e așa,
înseamnă dispariție aceasta ?

prezenți în timpurile toate,
întîmplător ne arătăm pentru o clipă
ce viață o numim, dar infinit e omul

timpul trecut e dus — ireversibil —
și totuși în cei vii se dilată,
iar faptul că sîntem văzuți
lăsînd niciodată urme la fel
nu e dovada schimbării eterne ?

drumul înapoi se îngustează
pentru că ochii nu-l mai pot cuprinde,
cel pe care înaintăm ne apare străin
pentru că nu l-am gîndit îndeajuns

oglinzi păstrînd chipurile
celor care și-au imaginat că priveau în ele
ne refuză pe noi cei reali,
doar cîțiva amintindu-și
ceea ce alții au trăit

nu o dată din tine plecînd

însuşi dublul tău e călăuză
şi astfel moartea nu e decît
somnul din care te vei trezi un altul

IV

În adîncul apelor însîngerate
se dizolvau pietrele —
de un ecou îmi spunea vîntul,
ploaia îmi readucea în auz
ritmul unui cîntec ancestral,
dar cum fiece ureche o pîndea pe cealaltă
începusem chiar să mă divid

monologam — dialogam :
să adormim, să ni se mai arate
măcar în vis realul pe care l-am pierdut

indiferenţa ce venea dintr-o neînţelegere
avea o nuanţă de noblеţe,
dar apăru sfidarea, din orgoliu,
apoi ura, încît ajunserăm
să locuim acelaşi corp
ca doi criminali într-o celulă,
care — deşi se bat pe înfundate —
încetează brusc de cîte ori
aud paşii paznicului

sînt plin de răni pe dinăuntru
şi nu am dreptul să pretind
armonie între voi, dar spun :
îndepărtaţi la timp cenuşa,
daţi spiritului formă

V

Dar uneori îmi vin semnale
din lumi pe care le credeam pierdute
și de la tragic dispăruți primesc mesaje
anume să devin precaut,
ființe dragi de prea departe
mi se arată-ntocmai în străini
abia-ntîlniți și totuși dispuși să înțeleagă
de parcă-am relua un fir de mult același

atunci mă recunosc pe mine însumi
cel mîndru-n suferință și dus ca de-un miracol

în rest, nu-mi aparțin, contrarie oglindă :
reintegrat în vis, ori limpede încît
nimic nu îmi apare-ntîmplător

balanța pentru-acestea, cu talere ascunse,
tîrziu avut-am parte să o aflu :
din șiruri, simulacre, o piatră simțitoare
nici ea nu mai credea ca altădată
în mari promisiuni făcute-n șoaptă

sorbindu-i din priviri, ce stranii alcooluri,
mă ține treaz măcar cît lumea beată

mai mult de-atît nicicînd n-am să mă clatin —
de-ar fi oricum trecutul ce umerii mi-apasă,
desprinde-n infinit un sens doar pentru mine

cumplită fii, tu, clipă ! de-un timp imens mi-e bine

VI

Cînd — chiar din palatul tiranului Dionysios —
Platon a fost vîndut ca sclav,
l-a răscumpărat nu vreun rege sau văcar,
ci filozoful Annikeris

îmi trebuia mult aur ! voiam să-i răscumpăr
pe toți sclavii

îmi trebuia mult aur ! însă neavînd
am încercat să-i răscumpăr altfel :
însumi robindu-mă lor în ascuns,
manevrînd legi, salvînd vieți,
ocultînd pînă și voința zeilor

sînt obosit — mai greu decît carnea
atîrnă măștile pe mine —
dar nu renunț,
chiar dacă într-atît multiplicat
nu mai pot să inspir nimănui încredere

pietre din temelii n-am vrut să urnesc —
rămînă acolo unde se află,
cu tot ce deasupra încet se sfarmă

altor credințe supus nu am fost
și — oricît se inventă —
n-am îndreptat pe nimeni spre o nouă dogmă

El, Marele Timp — nu timpul vieții mele —
mă făcu indiferent forței de care multor li-i groază

VII

Calvar — spună alții — însă mania
de a lăsa în urmă semne
cumplit pe cei puternici îi robește

încît eu mai curînd am străbătut
o fastuoasă cale, nopți ca de înviere
m-au copleșit învrăjbindu-mi nălucirea,
un sînge trosnind îmi năvălea spre margini
cînd Luna ca un chip de tînără nordică
ilumina cortegiul din jurul catedralei

preamărit fie cel care-mi dădu afurisenia,
pentru că înainte de a mă duce-n stomacul enorm
al mării
cuvîntul l-am trăit ca pe-o revoltă

abia din somn mai aruncînd
un vag surîs acestei lumi,
am și uitat ce mi-a promis

iar dacă numai prin ceea ce și-a închipuit
m-a lăsat pradă rătăcirii,
fiul chiar de-i netrebnic ajungă-i mîngîiere

știu : zeii nu plîng pentru că nu cunosc iubirea,
dar un cuvînt îngropat în sexul ierbos
al pămîntului meu va rodi pururi
și tuturor alor mei le va aduce aminte
că din îndepărtate ceruri, din martoră oglinda,
în clipe anume, ca o adiere asupra lor se clatină

VIII

Cîtă răbdare au morții
cum resemnați așteaptă
o altă lume a celor vii
și o altfel de moarte !

cît de greu să alegi
între un timp imens dar limitat
și abia perceptibila clipă nemărginită !

să fi văzut un singur cub
care după dispariția ta se diminuează continuu,
sau acel șir de cuburi
asemeni unei piramide ?

să fi trăit un haos temporal
între anume limite,
sau infinitul unei clipe ?

(Unde ? anume nu l-am întrebat
pe cel învins de o lungă suferință

privind nisipul din clepsidră
nu-și mai aduce aminte de deșert
ci de timpul trăit în zadar

Cînd ? nu ar răspunde nici un înțelept
silit să aibă-n fața ochilor deșertul

trebuie să numim speranța
viciu, dacă zei indiferenți
ne întîmpină cu surîsul ambiguu)

IX

De trei ori mi-a cîntat norocul
dar niciodată pe înțelesul celorlalți
și astfel tot ce au pierdut
ei au pierdut prin mine

tragic să fiu martorul celor
care cred în iluzia că stingîndu-mă
s-ar putea să le spun
ce anume trebuia să se întîmple

și tragic să duc în necunoscut
nu atît un cîntec irecuperabil
cît imensa povară
a tăcerii care l-a urmat

(Din casa mea a mai rămas doar ușa —
spre oriunde plec
pașii mei tulbură imensitatea,
în lumină sînt altul și altul
pentru că prin mine trec vuind
un șir de oameni invizibili

întreb : dacă totuși
ceva îmi rămîne continuu
anume spre a-mi da identitate,
în timp ce scad spre minus infinit
nu sînt eu creatorul
celor care imateriali trecură prin mine ?)

X

Tot urmărind ceva pentru dincolo
de moarte — liniștea
sau numai zbuciumul
unui blestem originar —
uitasem să trăiesc

dar în ideea că aș fi trăit în zadar,
acum — că mi-am adus aminte —
în loc să mă-nspăimînt de mine însumi,
tînjesc după cel de mai înainte
al cărui trecut e întrezărire,
al cărui prezent se naște abia,
al cărui viitor continuu
e așteptarea de a exista

încît mă cuprinde iarăși dorința
uitării de sine — fără efort
reiau peregrinarea în lumile abstracte,
ca nimeni să afle de cel care sînt
și nici de povara pe care o port

comunicarea în ascuns
cu nenăscuții și cu zeii
să fie un real dezastru
pe care altor l-am adus ?

vai, astrelor în depărtare,
lumini, erori imaginare !

XI

Absent fiindu-mi, la o depărtare
imensă aflîndu-te, spun doar în gînd
cuvîntul anume — și e de-ajuns

însuși numele meu e altul,
care din ale lumii începuturi
nașterea mea o așteptase

repede pradă-mi căzură prea mulți —
întreabă-i pe vii dar mai ales pe morții
care au ținut să mi se-mpotrivească

alege așadar din unul :
cu o singură cupă doar o dată plină
duci spre buze otravă și elixir

(Cei care violent negau divinitatea
sfîrșiră prin a fi zeificați,
pentru ca alții făcînd același lucru
să-i coboare în anonimat

încă străin de propriu-mi înlăuntru,
încă de toate îndoindu-mă,
de mult am înțeles că Dumnezeu e omul —
dar niciodată pentru el însuși

nu-i loc pentru unul — mai pot să întreb :
unde se află oceanul
care adună lacrimile noastre,
pînă și cele neplînse ?)

XII

Vai, alergam să-ntîmpin ceea ce
nimeni altul nu ar fi rîvnit
și nici n-ar fi putut să primească

orbește alergam să-ntîmpin clipa
care oricum — nu se știe cînd anume —
doar mie mi se poate da

egal mișcării tuturor
cum toate prin mine vor trece,
de azi pentru de-a pururi sînt pătruns
de a lui Zenon iluminare

iminență asemenea morții,
clipa de care spun
mă lăsă indiferent încît
nici n-o mai aștept

(Ne-au invadat în noaptea cu care ne obișnuisem,
în chiar bezna din lăuntrul fiecărui

tocmai cînd credeam că nefiind văzuți
nimic mai rău n-ar fi putut să se întîmple

deși eram o imensă mulțime,
ne-au surprins ca pe niște zei în agonie

altceva nu știm, s-ar spune mai curînd
că de viitor ne aducem aminte

cele cîteva semne rămase în piatră
codificări ale morții apar)

XIII

Ceea ce se întîmplă nu se întîmplă acolo
ci mai departe și în alt timp

ceea ce ni s-a părut e chiar începutul
a ceea ce nepresupus urmează

iar ceea ce am vrea să se întîmple
e de fapt o amintire vagă
a ceea ce de mult am trăit

vulnerabil și totuși indiferent
ești singurul sfidînd infinitul

(Nu-i nimeni acolo, abia se mai simte căldura
din vechi așternuturi — toți au plecat
să tremure de-a lungul unui zid

nu sînt nici eu — dar umbra mea vorbește

ea mă va readuce viu în misterul unei stirpe
care nimic din ofrandele zeilor
nu a vrut să primească)

Astfel, robit creației
și deopotrivă creîndu-se pe sine
în ascuns, o lungă devenire

sărbătorește-l continuu, Natalis !

clipă de clipă e altul,
pînă și-n umbra lui strălucește
o mînă de asasin

sărbătorește-l continuu, Natalis !

NUPȚIILE

I

Încă din clipa-n care m-am născut
am auzit izbindu-se porțile paradisului

știam că pentru mine s-au închis —
cine atunci să mă primească ?

numai voi, femeie și fiică
ale grădinarului din pustiu

numai tu, oază a nebuniei
care aprinde focuri în cer

bogat și darnic anotimp cu viața mea
într-o lungă și deznădăjduită petrecere

răul pe toate le înțelege mai repede —
răul e mai aproape de absolut

(Asupra lui îndreptîndu-ți privirea,
îl traversau fulgurări ale unui spirit divin

nimeni nu i-a rostit mai frumos numele
încît ecou al destinului să-l audă continuu

grandori ale lumii, voi străluciți
doar sub a Soarelui lumină, doar jumătăți de timp

eternă e roua gurii atinse de patimă
dacă naște cîntecul etern

cele ce au sens în alt infinit, imaginar,
există pentru că existăm noi

și pururi inexistent rămîne
realul care niciodată nu ni se dezvăluie)

II

„Și nu a fost oare un zeu de vină
că mintea-mi pierdui ?"
PHILODEMOS

Din tot ce încă nu trăisem doar tu îmi apăreai
trecutul,
de nici nu aș fi fost vreodată ai fi-nțeles de
unde-apar,
fiind în lumea aparentă eu mie însumi aparență
mi se părea că mi se pare că te-am văzut pe tine
doar

ca-n vis, cu brațele întinse spre ceea ce se
depărtează,
n-am vrut să tulbur nici o clipă din șirul timpului
divin —
dar nu-i aceasta o minune în templu, dacă începură
să cadă lacrimi din icoana la care-atîta mă închin ?

o, Demon, poartă-mă de-a pururi așa cum sînt
uitării mele
prin lumea care încă uită anume spre a exista !

în mii şi mii de părţi infime, astfèl neantului
redă-mă,
ca peste tot să se răsfrîngă doar cerul din
privirea ta !

(Imaginea surprinsă acum
fiecăruia àltfel apare —
ea se multiplică fals cînd privim,
ea de anume *unul* nu cade în uitare

singură doar clipa ne urmăreşte pururi
prin tragic sau prin măreţie,
chiar dacă uneori o inventăm
şi o trăim fără să fie

între abis şi panteon,
demonul meu mai vine să te cheme —
tu eşti realitatea pe care n-o-nţeleg,
eterna utopie dezlănţuind sisteme)

III

Nu-ţi trebuiau podoabe, frumuseţea
umileşte orice bogăţie

nu-mi trebuia glorie, spiritul
supravieţuieşte fără martori

pe cînd însuşi Zeus abia schimbat în lebădă
cîntînd o fermeca pe Leda,
eu mut îţi potriveam sărutul
mai scump ca o brăţară de aur la gleznă

însă din cercul hidriadelor
cum să te fi desprins ?

de nici nu ar mai răsări Arcturus,
din mine s-ar porni furtuna

(Cine să mă strige în somn ?
cine să mă fi iubit în infern ?
cum ar putea să-l recunoască
pe cel din flăcări ?

însă, chiar de am fi pierdut totul,
pe cel care va veni trebuie să-l primim
ca într-o altă lume, nouă înşine
încă necunoscută, să ne arătăm
lacomi de a privi odată cu el
ceea ce nu îndeajuns vom fi înţeles

urîndu-ne, chiar, să-l iubim
cum în urmă cu mii de ani la Perşi)

IV

De ce ochii mei aproape orbi
să te primească, frumuseţe,
ca pe-o nenorocire ?

oare într-adevăr plîngeai,
sau duioşia chipului tău
făcu să tremure lumina ?

pe neaşteptate am spus : rămîi,
fiică a doicei mele,
acum trebuie să bem din aceeaşi otravă !

(Crunt vinovată clipă ! adieri ale memoriei
îmi readuc uneori acel dans :
genele tale de jivină speriată
se-nrourau atingîndu-mi fața,
firavi pluteam deasupra unui abis

dulce-amarul gust de piersică, ameţindu-mă,
încleindu-mi gura, făcu să bîiguie
vîntul ce dinspre oracol venea —
şi nu am mai spus în ce sens o lumină
va trece redîndu-mi-te

în urmă, departe,
sub umbrele noastre încă trosnesc
fragede crengi — dar unde să te aflu
şi unde 'sînteţi, înălţimi
peste care sufletul abia se mai tîrăşte ?)

V

Rege să mă fi născut nu aş fi fost mai bogat
din paradis în paradis nu aş fi trăit în mai mare
desfrîu
iubindu-te fugeam de lume spre a nu-i trezi ura
mulţumeam pe ascuns lui Dumnezeu care
pusese-n tine totul

gloria noastră o răzbunare-mpotriva unui
blestem antic
ai cărui eroi fuseseră-ngropaţi de vii
noi am reapărut sfidînd pentru că devenisem orbi

vieți de singurătate le-am supus doar privind
fiecare în lăuntrul său prin ochii celuilalt
pînă cînd lumină se făcu fără cuvînt

un farmec ascuns e și-n umbra cuiva
dacă pierderea celui drag îl ruinează și-n moarte

am supraviețuit milenii încleștării
cu noi înșine în timp ce pacea de o clipă a altora
o acoperea un lătrat al tabu-urilor

de-o àstfel de iubire s-a amestecat în noi
sîngele tuturor semințiilor

de-atîtea ori abia desprinzîndu-se de lumea reală
spiritul meu a fost întrebat : cine-i străina
măturînd cu părul despletit
ultimele tale imagini de pe o masă lungă ?

și răspunsul din haos același : acum înviata,
noi întreținem fără să ne mai recunoaștem
un foc divin în Univers

VI

Mă-ntorc la cel de altădată
ca orbul, care-n van privește în oglindă —
mi-i tulbure memoria, doar umbre
și doar străine voci prin mine se perindă

nicicînd a mai distinge àstfel
ce-anume parte în ruină vrea întregul —

destinul însuşi de mi-ar fi prieten,
o clipă nu-l ascult şi nici mai înţelegu-l

fii tu, iubire, moartea, vino
cu nimb întunecat şi gesturi de nebună —
prin ochii tăi zburau atîţia îngeri,
acum sălbatici toţi ca-n peşteri se-mpreună

(Ce viaţă e aceasta ? şi scurtă, şi săracă :
abia dacă ai timp să-ţi mai aduci aminte
de cel care ai fost în viaţa dinainte,
necontenită setea prin ploi de foc să treacă)

Blestemul ce îl port nu e al meu,
ce zile am avut numească-le cum vor,
se duce frunza — şi ? oricum nu ar afla
ce floare dă, ce vînt o ia în zbor

sînt nopţi în care nici măcar în vis
nu te mai văd, nu te urmez, nu te mai cînt —
părîndu-mi-se cum că am murit de mult,
sînt nopţi în care plîng pe sub pămînt

VII

Să fi crezut că spre oriunde
un paradis ni se aşterne ?
ce sens e-n gloria de-o clipă,
cînd eşti al unei nopţi eterne ?

în calea marelui dezastru,
chiar zei de ar putea să vină,
un şir de genii fie lumea,
n-ar pune totul în lumină

(Eu am trăit și altădată,
eu viața numai o repet —
îți spune propria-mi fantomă
silabisind abia, încet,
îndepărtat în timp ecoul :
te vei fi stins, iubita mea,
spre a rămîne însăși clipa
cînd veșnicia mă iubea

eu știu că mă voi naște încă —
voi pierde ceea ce însum,
voi deveni în ochii altor
ce trebuia să fiu acum

totuna mi-i de visul pururi
sau de realul delirant
ce mutilează și devoră —

eu sînt mișcarea în neant)

VIII

Atunci te aștept, cînd plouă pe mare,
cînd însuși Dumnezeu plînge-n singurătate,
cînd nu mai sclipește nimic în adîncuri,
cînd stinse de lacrimi sînt astrele toate

să mai privesc în mine însumi
prin ochii tăi, să mi se pară
trecutul ca un nor de aur —
fii tu oglinda ideală !

(Spre mîine nu îmi fac iluzii,
spre ieri nu-i cale să mă-ntorc —
dă-mi clipa de acum, eternă !
doar cît iubim, atît noroc

devină totul mai departe
abis, aceluiaşi trecut —
dă-mi clipa de acum, eternă !
tu îmi eşti zeul absolut)

Pe o insulă, deci, prăbuşit în nisip,
cum încă aşteaptă corăbii astrale,
un Robinson Crusoe, halucinează —
în braţele morţii ? în braţele tale ?

însă nu-l vei cunoaşte, nimic despre el
acum nu vei şti, vei rămîne departe —
iubire sortită-n van să urmeze :
asemenea gloriei, doar după moarte

IX

Nopţi de iubire, în care umblai
desculţă pe cer, mai răscolind
nisipurile din stele, orbindu-i pe zei

toate le vei fi uitat —
sau pentru că asemeni doar zeilor favoare
cîndva li se făcu, mă ajunse blestemul

cît încă vedeam,
hăuri de lumină se mai cutremurau

într-o parte a cerului,
de unde căzuseră îngeri

însuși cîntecul, care altădată
misterios aștepta în lăuntru-mi,
aleargă să te întîmpine

iar tu, în cine știe ce lume,
sau chiar aproape de mine — dar acum
străină — plutești indiferentă

definitiv pierdut fie-mi totul,
pînă și amintirea ta —
să mă eliberez, e timpul, de această
melancolie răvășindu-mi în zadar trecutul

ce să-i mai spun celuilalt eu, marelui credul ?
ca un fanatic l-am tîrît prin eroare —
acum în mutenie să ascultăm întunericul

anno mortis ? vivere moriens !

THAMYRAS

I

Atît de mult mi te închipuisem
atît de mult te așteptasem
încît începusem să te văd reală
încît te auzeam vorbind

uneori în transă urmîndu-te
rătăcindu-mă de mine însumi
înnoptam în acea volburată somnie
ca presimțirea unei genuni

de ne-nțeles cum brusc trezindu-mă
încă priveam o imagine dizolvîndu-se —
totuși persistă-n memorie
contururile spectrale

acea dorință nedefinită, uzurpatoarea
dintr-un întuneric îndepărtat al ființei mele,
erai tu, iluzie a iluziei,
forță străbătînd prin munți de tăcere

cei încă pîndind prin divinul omphalos
n-au ochi pentru tine, nici timp îndeajuns —
nefiind creație de o clipă,
ești ceea ce se naște sau moare continuu

un pandemoniu au avut — și l-au distrus,
dar cum să fie liniște-n infern ?
dacă e noapte am adăpost :
pe această jumătate a lumii sînt singur stăpîn

II

Întunecat cerul nopții
cu imensitatea de stele —
te izbește lumina
din frunți austere

acolo și totuși absent,
pentru a exista în moarte —
stranie confuzia duratei
se prelungește-n timpurile toate

încă visezi, adică ești gîndit
de propriile idei în alertă —
ferice numai de piatra
în stare inertă

(Ce, dacă toți celui egal cu sine
i-ar spune că mereu e altul ?
pentru o clipă, doar, eternul geniu
îl apără anonimatul

ce, dacă nimeni pentru nimeni
nu ar avea nimic de spus ?
e prea de mult în noi cuvîntul,
încă lumina soarelui apus)

...a soarelui rotindu-se la fel,
însă la fel niciciînd nu mai apare —
cum creșteți, miluri ale beznei,
din apele primordiale !

III

Ajuns aici, neamintindu-mi
prin cîte bolgii am trecut,
mă voi împarte mie însumi :
celui de nimeni cunoscut

nu-i totul o promisiune ?
abia am apucat să fiu,
de parcă din acelaşi arbor
mi s-au cioplit şi leagăn şi sicriu

cine-a văzut în vis cu ochii
ceea ce trebuia să se arate ?
primim în viaţă doar memoria luminii —
spre a distinge, orbi, apoi, în moarte

(Că orele faste în van le aştepţi,
sau vin prea tîrziu, nu te mire —
primeşte-le doar cu acea resemnare
gata să-ntîmpine o nenorocire

fii ardere în întregime, uită
ce alţii vor : infime părţi din toate —
un alter ego în continuă geneză
te va petrece mai departe

vom fi — dacă am fost vreodată —
iar dacă nu, abia urmare
iluziei că am aflat
esenţa unei lumi reale)

IV

O memorie violentă îmbrîncindu-se continuu
să ia parte numai la prezent ?

sau harul pentru acea nobilă dăruire
obişnuinţa lumii întrecînd-o ?

ale nebuniei porniri le-am îngropat în lăuntru-mi
spre a vedea în mai adîncă beznă

despotic m-am purtat cu propria-mi clipă
spre a-i înțelege și mai mult pe alții

(Unde-i flacăra pentru care mai arzi ?
pînă departe frigul te-a cuprins

ce ai primit pentru binele făcut altora ?
pe atît rău s-a abătut asupra-ți

ce vînt a încurcat firele privirilor tale ?
un păienjeniș de sensuri te năucește

printre cei vii mai cauți ce ai văzut în vis ?
doar al morții somn să te refacă)

Dați-mi doar cît să nu dispar înainte de
nenorocirea
pe care destinul mi-a prezis-o — și îmi va fi
de-ajuns

treceți din auz în auz blestemul cerului
asupra-mi —
și cîntecul meu îl va acoperi

duceți-mă în lanțuri pînă pe culmea
fără nici urmă de fiară — și acolo-mi va fi
panteonul

nu știu dacă mîine sau mult mai tîrziu voi
pleca —
dar un cîntec va fi chiar stingerea mea

V

Era-n amurg — un alt oracol
sau chiar Supremul Creator
vorbea de cel trimis anume
să stea de veghe tuturor

că a urmat imensa noapte,
străin de-am fost în propriul vis,
Fortuna mi le-a dat pe toate —
sub fruntea mea e un abis

adune alții într-o viață
risipa unuia-ntr-o zi —
de ar avea cît faraonii,
mai scumpă-i clipa de a fi

din prea îndepărtat trecutul,
se mai abate-asupra mea
amurgul doar din ochii Mamei
ce-n agonie mă năștea

(În cerc se mișcă toate-n Univers,
dar sensuri schimbătoare mai mult ca pe pămînt
nu va fi cunoscut mișcarea — de un timp
au obosit și apele curgînd

acum în delirantul du-te-vino
abia te-nalți deasupra unui val
să-ntrebi de vei mai fi redat
oceanului primordial)

VI

Îmi spun de noaptea cea sinistră,
de Dumnezeu și de Satan,
dar în imensul ocean
ființa ta — întreb — există ?

acum nici visul, irealul,
să-l reconstitui nu mai pot —
acum ești parte altui tot,
prin care te-a gîndit finalul

născuți chiar sub aceeași rază,
doar impasibili urmărim
cum și demonic și sublim
din unu-n altul evadează

(Imens de-acum e prețul înfrîngerilor tale,
dar să pretinzi nu-i demn — divina ta sorginte
n-ar înțelege-o nimeni, a lor succesiune
orbește îi consumă, din leagăne îi minte

chiar cînd presimți că slava în taină te urmează,
chiar cînd auzi cumva și muzici de cuvinte,
nici pentru doar o clipă să nu întorci privirea —
prea multe sînt anume în van să se perinde

cît încă vezi în ceruri o singură lumină,
sub astrul înghețat pămîntul e fierbinte —
fii timpului asemeni, mereu imperturbabil,
e prea departe-n urmă, departe-i înainte)

VII

O, zeu al timpului, ne iartă !
prin bezna clipelor nefaste
la fel se-nalță piramide
din înseși capetele noastre

învins de propria ta fire,
de-o infinită bunătate,
ascunde-te vederii, încă,
adormi să se refacă toate

ori să dispară fără urme,
ca reluînd a vieții taină
să dai creațiunii spirit
prin care pururi să discearnă

(Ce semne, cîte moduri în van să te prevină —
și ce stăpîn din haos ai vrea să se arate ?
nu-i propriul timp trăit o parte-acelui spirit
pe care îl numești supus Divinitate ?

nu-i viața trecătoare criteriu-acelei forțe ?
pe cît cuprinzi misterul, pe-atîta te cuprinde —
înțelegînd prin el, sporindu-i înțelesul,
devii complice, ritm al sferelor vuinde

că prin vacarmul cosmic abia îți prinde urma
vreunul fără noimă, un fir de colb în lume ?
cel care nu e sclav legendelor profane
Divinității chiar va ști să te însume)

VIII

Cine s-ar fi așteptat ?
însuși dublul meu
evadase din lume,
devenise chiar zeu

din întîmplarea
că mi se dăduse prea mult,
ce urmase ?
nu mai aveam nimic de pierdut

eram de fapt o singurătate
a suferinței de sine,
o continuă prăbușire-n abisul
orbitei divine

o himeră
a unui timp ce altfel se măsoară,
o aluzie la existența
cealaltă, astrală

(Nu atît cîntecul însuși,
cît ideea noastră despre cîntec
era esența unei religii
mai puternice decît orice forță

și mai cum spuneai, nebunule ?
că despre acea realitate
ar fi trebuit să lăsăm în urmă
un depozit al formelor imaginare)

IX

Destul ! am locuit nenumărate corpuri —
chiar dacă spiritul ar vrea
o altă metensomatoză,
i-ajungă numai umbra mea

de liniște mi-e dor, deci fără să regret
eu mă retrag senin ca un brahman —
spre ieri, spre astăzi, ori spre mîine ?
oricum, același timp îl măsurăm în van

divin cuvîntul viu ? tot două margini :
cîntec de leagăn și requiem —
oare nu e mai plină de sens
tăcerea de care și zeii se tem ?

destul pînă aici ! vedea-vor alții
'nainte sau în urma lor ?
cei morți, cei vii, cei nenăscuți
privească haosul cum vor

eu plec — dar pînă să dispar
mai ascultați-mă în gînd,
redați memoriei întocmai
durata clipei care sînt

exaudi : Ave Maria...
tresari din somn, Prenăscătoare !
voi fi eu însumi creatorul
vi-e-ții me-le ur-mă-toa-re

X

Acolo, încă implorînd
spre cerul tău, la steaua pură :

să dau luminii prin cuvînt
pămîntul ce-mi va sta pe gură,
mai lasă-mi doar un ideal —
să-mi limpezească trista parte
a vieții cît am fost real

și curgă timpul mai departe
ca-ntr-un pustiu, indiferent,
voi ști că-n ordinea divină
chiar iluzoriul meu prezent
balanța lumii o înclină

(...acolo unde aerul mai tremură-n continuarea
ultimelor vibrații ale sunetelor unui
cîntec divin care s-a stins de mult

poate că aștepți — însăși divinitatea revine,
dar insesizabilă trecerea ei
nici semne pentru mai tîrziu nu lasă)

Trebuia să ne retragem undeva
într-o grotă, să ne amintim
viitorul pe care îl și trăisem

al lui Thamyras destin mi-i cunoscut,
nu țin să supraviețuiesc muzelor —
vină alții să cînte

XI

„Tre donne intorno al cor mi son venute"
DANTE

O fiică a morții
se apleacă asupra-mi
îndelung cercetîndu-mă

o străină muză — de nu cumva
însăși inspiratoarea lui Dumnezeu —
cîntînd mă înfășoară-n vis

o mireasă nebună
dansează pe pleoapele mele
pînă cînd mă trezesc

dar numai umbra mea se ridică și merge
de parcă eu încă aș continua să dorm
în somnul dinainte de a mă fi născut

(Locul în care ai fi putut să rămîi
crescu inimaginabil — un pustiu
al memoriei delirante

mult timp tăcerea ți-a însîngerat gura —
dar suferința nu mai era a ta,
ci a cuvîntului nerostit)

Cel care dispăru fără cuvînt
acum lent se cutremură-n sine

a lui Tantal pedeapsă chiar mai înainte
de a ajunge-n Hades i se dădu

el vede un alt chip în apele oglinzii,
pe care-abia iluzia le mișcă

EPILOG

Din acel crîng de lîngă Atena,
din inima cocioabei Academiei lui Platon,
adîncaori am reapărut

spuneți-mi : cum de vă mai holbați
la semnele haruspiciului
și cum de mai ascultați profețiile
din cîntecul păsărilor ?

chiar pe calea mai neumblată,
pe ocolite am venit,
anume să nu-i tulbur pe Manii
altora — și ce mi-i dat să aflu ?

am vrut cîntecul care sacralizează totul
și nu m-am ales decît cu strigăte
în vacarmul acestei lumi — ce imnuri prolixe
ar intra în grațiile tuturor ?

și acel cu care m-a purtat primind
în loc de viață numai cuvîntul viață
și abia un nume silabisit în șoaptă,
o glorie slutită, unde l-ați dus ?

pentru el am venit, iar dacă răspunsul
încă atîrnă greu de capetele voastre,
ar trebui să înțeleg în fine
că-n dorința de a cunoaște e însăși enigma

Non est beatus, esse qui se non putat

ALEA IACTA EST

O mie de ani cîntece ! — mă gratulează
cu jumătate de gură noul protector,
îmi spune așa într-o doară de parcă
nu ar fi trecut destul timp în care să mă conving
de intențiile sale, de parcă aș fi ultimul
îndreptățit să revendic (și nu de la el)
ceea ce zeilor li se cuvine

O mie de ani cîntece ! — dar nu amintește
nimic de promisiunea de a mă elibera
dintr-o lungă recluziune, aceleași
priviri suspicioase printre gratii,
același semiintunericul ce maschează
capetele paznicilor care acum se numesc
prietenii mei (cum să verific ?)

în viață v-am avut întîmplător alături,
dar în viitorul pe care singur mi l-am pregătit
numai eu voi decide

URANIA

„Închizi ochii pe care de fapt orbirea
de mult i-a închis (aşadar
cobori pleoapele pentru a retrăi acea
senzaţie a voluptăţii de a pătrunde
în adîncul necercetat al unui spaţiu
care întrece imaginarul)

neurmărit înaintezi
în celălalt univers de unde niciodată
nu te vei întoarce înfrînt ai părăsit
în grabă totul spre a lăsa timp celorlalţi
să se purifice în mizeria continuă

eşti fiul risipitor care le va trimite
un alter ego sau numai fantoma
(de te-ar fi preţuit viu ar fi trebuit
să te compare cu morţii) atît
ţi-a mai rămas cît încă exişti :
àstfel — din moarte — să dispreţuieşti"

* * *

Mereu singur
fără gesturi în plus
fără surîs de complezenţă

gata să-ntîmpine deopotrivă
ceea ce se repetă
și ceea ce neprevăzut urmează

pregătit pentru toate
pentru iubire
pentru pustiu
pentru moarte

L'ORGUE DE BARBARIE

Lui Helmuth Frisch

O noapte, două, trei, o mie,
cu nopți măsor de cînd mă știu
această cruntă parodie
a vieții — un imens pustiu

cînd caravane trec orbește,
sub dîra palidei lumini
să nu te miri că se vorbește
prin semne, doar, ca-ntre străini

ar mai rămîne, prin urmare,
să-ntindem pînă la refuz
burduful unei orgi barbare
între Caiafa și Isus

TÜBINGEN

Doctore ! te mai rog doar atît :
ai grijă de mine încă o zi —
pînă să plec în noaptea unei lumi
din care nu se ştie ce va fi

aceste rare alcooluri
mi se aduc pe masă în zadar
şi în zadar această forfotă în juru-mi
de tinere femei plutind spectral

boala mea se numeşte iubire de lux,
corabie ce nu-i a tuturor —
vreau diamantul din noroi,
vreau paradisul de care să mor

las altora ce nu-i al meu
şi las lumina orbitoare
pentru singurele mîini care pot
rana din suflet să-mi înfăşoare

tot aşteptînd să mai trăiesc,
bogat ca faraonii m-am trezit —
aş da oricît Apusului
să mă îngroape-n Răsărit

ENIGMA

Aceiași ochi, dar înțelegerea diferă —
e o continuă mișcare,
un flux imperceptibil între
cele ascunse și cele reale

o extraordinară memorie ar spune
de ce zadarnic viața o repet —
spiritul încă tulbură zeii,
numai că morții vorbesc în secret

* * *

Să mergi acolo doar din cînd în cînd
și să privești pe geam hîrtii duse de vînt —
și doar silabe, începuturi de cuvinte
să spui, să simulezi că nu-ți aduci aminte

arareori să mergi, să fie noapte
și să te lași văzut numai din spate,
să nu-ți sărute nimeni obrazul peste care
de mult nu trec nici lacrimi nici mîini tremurătoare

și să aprobi orice, de clipa lor
bătîndu-ți joc mai înfiorător
decît oricare altul, să creadă în prostie
și-n viitorul care nicicînd nu va să vie

astfel, indiferent, să nu dai de-nțeles
că pentru mult mai mult în lume ești ales
și că prin trista parte voindu-se totală
blestemul tău e chiar a zeilor povară

* * *

după Anaxagoras

Ce să-mi dai tu, noroc al celuilalt ?
și ce să-mi dai tu, ființă a beznei
din care nenorocul meu te-a salvat ?

unde mergi tu, sfîrșit sau început ?
spre care bine te îndrepți
pe calea răului meu absolut ?

ce semne, care zei să se arate ?
și cine să mai tragă de tine, clipă dusă,
dacă speranța însăși durează o eternitate ?

URANIA

Cînd iar îmi apăru, în ochii ei
se-ntretăiau lumini crepusculare —
aceeași tăcere-ndelungă și totuși
un templu în cutremurare

vai, cît îmi dorisem înțelesul
care precede în secret cuvîntul —
dar totul devenise religie,
pe dumnezeu îl pierdusem văzîndu-l

nu știu cum încă de atunci
vorbeam dintr-o umbră abia —
de strania dezintegrare
demonul meu în hohote rîdea

PRIN SÎRMA GHIMPATĂ

lui Taško Sarov

Tu cînți într-o patrie adoptivă —
eu în patria natală urlu

dă Doamne să nu ne iubească proștii,
să le fie aproape doar dușmanii noștri !

tu ai o casă pe un pămînt al cutremurelor —
asupra mea se cutremură cerul

dă Doamne să ne bată blestemul cît de mare,
numai să rămînem în picioare !

tu înfrunți confuzia despre o realitate —
eu înfrunt o realitate confuză

dă Doamne să mai fie timp
de pandemoniu sub Olimp !

SUNT LACRIMAE RERUM

Departe au rămas victimele
victimelor, cei care înşelîndu-ne
au lovit în ei înşişi luîndu-ne pentru
totdeauna speranţa de a-i salva

departe sîntem de idealul
celor sacrificaţi, încît în ochii
tuturor acum ar fi ridicol
un alt sacrificiu

departe ne este şi bezna
dulce a trupului neprihănit
prin care o clipă ne-a cutremurat
nu atît iubirea, ci darul Celui Sfînt

spună alţii dacă e o tristă
umilitoare zbatere în care
ne murdărim plîngînd, sau marele
vis în care plînsul ne spală

* * *

Cîndva de mult s-a întîmplat —
era un vis adevărat
în care mă urmau tăcut
cei însetaţi de absolut

de parcă nici nu aş fi fost
acelui spirit adăpost,
ca parte unui alt întreg
azi doar cu morţii mă-nţeleg

încît mai bine-ar fi să cred
că nu e nimene profet,
că toate merg spre locul lor
cînd *se întorc* din viitor

DE NEÎNŢELES

Te-au uitat cei de aproape şi cei de departe
— cine te mai iubeşte, popor al meu ? —
dacă însuţi vei uita de tine,
te va uita şi Dumnezeu

se aruncă în tine cu pietre şi resturi,
deşi pentru mulţi ai fost frate la greu —
lumea stă-n cumpănă pe umerii tăi
şi totuşi te sperie cu blana de leu

cînd unii din orgoliu îţi mai dau speranţă,
rămîn deoparte mut ca ultimul ateu —
şi chiar de mă rog, sau plîng pentru tine,
poate că nu te mai iubesc nici eu

* * *

Obosisem de tot şi de toate,
mai speram doar în cele abstracte

aş fi rămas un timp în aşteptare,
să uit, să plec în lumi imaginare

dar cînd cădeam în somn (de-aş fi căzut în
moarte !),
abia de mine însumi de mă puteam desparte

ce umilinţă, ce mizerie, ce jale,
să visezi numai lucruri reale !

AXIS MUNDI

Darnic pămînt — încolţeau şi pietrele —
şi limpezi ape, în care vedeam
pînă şi umbra celor închipuite

însă oamenii, astrele, zeii —
totul ne-a fost împotrivă

de-acum doar coborîrea în Infern
(îţi aminteşti că te-ai născut pe locul
în care altădată ai fost îngropat)

s-au stins eroii ?
s-au zmintit înțelepții ?
unde se află cel așteptat ?

sau poate că mulțimea cerne greu
în timp ce pe ea însăși o cerne Dumnezeu

ET IN ARCADIA EGO

lui Mircea Lesovici

Oare într-adevăr am fost ?
și, dacă am fost, numai asemeni altora ?
numai să văd ? sau de fapt aceasta
a însemnat o întoarcere ?

la cine și la ce ? arcadian
la arcadieni ? sau la pelasgi ?
la sălbăticia devorînd rădăcini ?
sau la tragismul unor oameni de rang ?

pe cît ne adîncim în trecut — prin ce beznă ! —
tot mai multe drumuri se bifurcă
derutîndu-ne, àstfel începem
să ne îndoim și de propria identitate

cine eram eu, dacă am fost
ori m-am întors în Arcadia ?
și de ce nesiguranța mea sau a lumii mele
să mă fi lăsat pradă aventurii ?

pentru a mă desfăta gol în sălbăticie
sau pentru a suferi alături de nefericiți
nu aveam loc destul ?
ce să fi căutat în Arcadia ?

dar cum originea oricărui lucru se explică
prin originea celor de mai înainte,
ce anume continuăm noi ?
care a fost începutul real ?

dacă-ntr-atît uitînd nici nu mai știm
unde ar trebui să ajungem,
nu cumva ne mișcăm în virtutea
unei memorii inventate ?

față de atîtia lăudători ai confuziei
și ai viitorului în care nici ei nu mai speră,
dezolantă probă las timpului meu —
am fost, măcar imaginînd, în Arcadia

nu simplă nostalgie, ci o dorință
ancestrală pentru acea lume
inocentă și pentru adevărații
eroi civilizatori — acolo am cîntat !

* * *

Norocul, Suferința — voiau ceva să-mi spună
el, fratele meu vitreg, ea, sora mea cea bună

trezit brutal, cînd stranii bătăile în ușă
făcură să mă bîlbîi, în ochi aveam cenușă

un altu-n locul meu n-ar fi deschis îndată,
însă de mult și casa-mi era înstrăinată

mi s-a părut că două vagi umbre se strecoară —
de ce un singur suflu ? cine-a rămas afară ?

cînd vei pleca de tot, cu tine împreună
voi merge, Suferință, tu, sora mea cea bună

URANIA

„Pe cînd mama care te născuse
încă se zbătea în agonie,
moartea pe genunchi te legăna cîntînd
în limba ei, ce nimeni nu o știe

nici zeii n-au aflat ce ți-a prezis,
te vei fi dus, ești altul — următor —
și chiar lumina care te-nfășoară
e un mister în ochii tuturor"

* * *

Într-un continuu du-te-vino :
de la gloata care te respinse
la cititorii în astrele stinse

cum să nu-i iubești ? atît de mult
le trebuie imaginea apropiată
a unui dumnezeu care cîntă și iartă

AL TREILEA TESTAMENT AL LUI FRANÇOIS VILLON

„.. iar cînd va fi să nu mai fiu,
întoarceți-mi, în troaca de sicriu,
mai sparte buzunarele pe dos,
orientați-mă apoi cu fața-n jos,
francezii toți spunîndu-mi *adio !* sau *pardon !*
să lustruiască fundul numitului Villon
pe care l-au ținut la zdup să le arate
o cale spre eternitate —
ca lumea de oriunde să laude Parisul
cînd i se scoală și-o apucă scrisul !"

VIS

Parcă eram într-o țară nordică — nicăieri nu
văzusem
atîta lume civilă, dispăruseră toate uniformele —
într-un oraș atît de liniștit de parcă-n toate
casele nu se mai făcea decît dragoste

eram undeva oricum foarte departe
pentru că mi se făcuse — trebuie să spun —

silă de locurile în care poetul
nu poate să trăiască decît nebun

și mergînd eu aiurea pe străzi
dintr-o dată ochelarii mei se izbesc
de ochelarii lui Leons Briedis : din fruntile noastre
se derulau imense tabele ale lui Mendeleev
acoperite cu poeme — în mii de exemplare —
la care să se holbeze cei de pe alte planete,
să vină să ne ia cu farfuriile zburătoare

URANIA

„Nici despre voi nu se va ști nimic,
puteți sfîrși în liniște, oricum —
voi' abia pregătiți leagănul unei
alte civilizații, de pe acum
cei încă nenăscuți visează
îndepărtate galaxii,
în lumea voastră morții veneraţi
sînt singurii prieteni vii

abia dacă vă mai ating
particulele de lumină —
drept mulțumire pentru tot,
ridică-te și te închină
și cît mai repede fii gata

să lași în urma ta nu altul,
ci spaima că ai fost, fantoma
pe care-o flutură neantul"

* * *

Să nu mai stingi lumina ! încearcă să te-apropii
de tine însuți cel de înainte,
să nu auzi furtuna cum alungă
fantomele rămase pe morminte

să nu mai stingi lumina ! în drumul spre Nirvana,
ori numai spre o tristă re-ncarnare,
să-nlocuiască mîna ce aprinde
o flacără în dreptul frunții tale

* * *

Cînd Haron mă purta — un fel de-a spune —
pe un tărîm bizar, necunoscut,
asemeni unor ochi de fiară prin lagune
ascunse diamante sclipeau și am văzut

cum viermii în cohorte prin nămol
mai fojgăiau pe ultima scursură
a lumii — proxeneți și tîrfe-n curul gol
cu șomoioage de bancnote-n gură

și — cum să nu ? — cînd am ajuns în fine
la poarta dinspre Marele Infern,
m-am pomenit strigat, știam că-n urmă vine
un alt predestinat al focului etern

dar n-am întors privirea, pentru întîia oară
mă despărțeam de tot ce însemna trecut —
chiar viu, celălalt eu, rămas pe dinafară,
nimic nu mai pretinde acum, e absolut

RAPT

Au adjudecat opera,
însă niciodată nu vor putea să onoreze
prețul suferinței

cei într-adevăr fascinați
vor uita — primii —
de infernul creatorului

doar àstfel se întîmplă —
însăși lumina, care dezvăluie misterul,
rămîne misterioasă

de acum și cuvintele ar trebui
să le păstrezi pentru dincolo —
a cîta oară să devină
pietre îndelung rostogolite pe drumurile nomazilor?

RELIGIA ARTEI

lui Marco Cugno

Ce secol ne așteaptă ? al unei lumi savante ?
robotizații creieri (de calcule, de cuante)
sfidează-ntreagă stirpea romanticului care
abia atinge spinul de trandafir — și moare

ce liniște-n Duino, sau în oricare parte,
va mai avea-nsetatul etern de puritate ?
cînd nori de foc sînt nimbul planetei, ni se pare
că-n haos nordul cosmic e în dezintegrare

dar n-am pierdut credința că totuși se mai poate
să auzim prin spirit ecoul de departe —
visăm la cerul unei imense Bolți Sixtine,
ca omul de oriunde lui însuși să se-nchine

POLITICA

Unul vrea să fie frate cu iluștrii,
mîine-or să-l privească șpanchi prin țeava puștii

vine altul, dreptul pe nedrept să-mpartă —
lacomii dau buzna, suferinzii rabdă

cei aleși ți-arată cotul — sînt „ai noștri",
care spun că plebea o formează proștii

nume de martiri de-ar fi pe frontispicii,
pun reclame pentru libido mojicii

cum a devenit politica mai mare
tîrfă dintre toate, nu e de mirare

ce întreg visează partea să-l încapă ?
se închide cercul — și continuu crapă

VOX CLAMANTIS IN DESERTO

Mîngîind și sărutînd capetele
fiilor tăi, amintindu-ți
măcar din cînd în cînd aromele din Eden,
ai fi avut speranța că blestemul
nu e totuna cu sfîrșitul

cum îngeri triviali tăvălindu-se-n cețuri
au spart acoperișul unui adăpost
în care nimeni nu se închinase,
nimic nu au prezis

înțelept, așadar, etern așteptatul —
decît viu în suferința tuturor,
mai curînd în liniștea începutului

tîrziu dinspre acolo abia o nălucire —
și ai orbit în clipa următoare

și noapte s-a făcut sub cerul gurii tale

BIDONVIL

Cînd stinsă e speranța, nu spune că o alta
nu poate fi oriunde, nu-i gata să apară —
se cîntă-n bidonvil, un dumnezeu al celor
loviți împarte-n beznă o clipă ideală

pe capete, coroane — mai umblă treaz norocul ?
pe sexuri, briliante — a mai rămas candoare ?
se cîntă-n bidonvil, chiar dacă-n jur agonici
aruncă spre fantome priviri tentaculare

susțin orbește unii că n-au văzut infernul ?
cred alții în ideea abjecției mascate ?
se cîntă-n bidonvil, e ritmul din adîncuri
al muzicii concrete — și iar se schimbă toate

URANIA

„Să alergi ! să alergi !
pînă într-atît necunoscut
să le fii străinul ca și cum
din altă lume ai fi apărut

...și norocul să nu vezi decît
ceea ce abia dacă transpare —
cumplit să te izbească-n față
valurile unei mări imaginare

să alergi ! să alergi !
pînă cînd pînă unde
să ai halucinația că unul
tocmai de pe cruce îți răspunde

...și un eu metafizic obosit
care plutește în neant —
care nu mai poate să îndrepte
nimic din nebunia celuilalt"

* * *

Secol feroce,
rar minte și trează —
misionari de ocazie
proliferează

evoluție — însă
ce fel de bine,
dacă de răul pierdut
le este rușine ?

că sînt inegali,
sau deopotrivă ?
distruge totul
ființa agresivă

în van auzi coma,
vor sunete acute —

nu ai ce să regreți,
închide ochii și du-te !

* * *

Se înnegrise îngerul prin hornuri,
că i-ar fi fost chiar Mamei de nerecunoscut —
abia ajuns la mine, fără de nici o veste,
plîngea de întîmplarea că totuși m-am născut

și cum — înspăimîntat, cu vocea tremurîndă —
vorbea o limbă numai din consoane,
am înțeles că e aproape clipa
să mergem împreună la ceruri diafane

dar nu-mi aduc aminte — el, îngerul afazic,
mă va fi scos din cercul mulțimii triviale ?
sau trăsnetul căzut asupra mea
va fi aprins și aripile sale ?

* * *

Deasupra tuturor — deasupra și departe —
un celălalt, pe care l-au creat
în suferința dornică de moarte
alți zei — și altei lumi predestinat

în calea unui datum anume să dezlege
un început mai clar, o provocare
a toate cîte sînt, nu prin blestem sau lege —
nici s-a născut, ai spune — te uită cum dispare !

PRINȚUL [1]

I

„Se schimbă toate ale lumii
— neîncetat, alunecînd —
întîrzie asupra lor
doar numele, doar un cuvînt

rar dinspre capătul risipei
de pe acum se-aude plînsu-ți —
mergi într-acolo, însă uiți
să te aștepți pe tine însuți

nu știi cu fiece mișcare
cît pierzi din marele-nceput —
un alter ego urmărește
norul în care-ai dispărut

imensă beznă e lumina
care se tulbură întruna —
zadarnic drumul tău de lacrimi
îl reconstituie furtuna

coroana cea de spini, sau nimbul
— o efemeră-nfățișare —

[1] Fragmente din poemul închinat lui Eminescu.

se schimbă toate, însăşi moartea
e o părere schimbătoare"

V

„Mult mai departe
— în altă sferă —
această lume
ţi se revelă

zadarnic, totuşi —
cum să dezvălui
anume sensul
şi adevăru-i ?

nici nu e cale
a te întoarce
firelor ale
triadei Parce

tristă voinţă
de răzbunare
să schimbi cu visul
viaţa în care

totul se clatină —
să dau verdictul ?
milă îmi este,
horribile dictu"

IX

„Priveşte lacom
şi fără teamă
cum iau fiinţă.
cum se destramă

cine să afle,
cine ascultă ?
îţi este gura
o catapultă

şi dus cuvîntul
în înălţime
pentru de-a pururi
Marelui Nimeni"

XI

„O zi dacă dispari,
nu recunoşti pe nime —
de parcă sub ocean
ai fost, la Otohime

de-aceea te previn —
întîrzie cît poţi
acolo, în diluviul
ce-i spulberă pe toţi

fii ritmul şi măsura
a ce a fost şi este —
chiar neaflînd ecoul
în armonii celeste"

XIV

De-ai fi acolo —
cine pătrunde
pînă la astrul
din ceruri imunde ?

iar existentul —
cît mai apare
pe axa nopții
integratoare ?

XV

„Scrutează doar înaltul
din care siderații
fac să adie-n lume
iubirea pentru alții

atîția se apleacă
de timpul ce desparte —
cuvîntul tău mai fie
privirea lor din moarte

iar de se vor desface
în haos aștrii cei,
Urania te aibă
mereu sub ochii ei"

XVI

A trebuit o viață
să îmi aduc aminte

ce am făcut în viața
de mult mai înainte

va trebui o alta
spre a putea răspunde
cît voi fi mers acuma,
de unde pînă unde

or, àstfel, dînd secretul
tot altora, anume,
cum să mai fii credibil —
și pentru care lume ?

XXII

E liniște-n adîncu-mi :
o lume ne desparte —
mă mîngîie pe frunte
imaginare șoapte

imense porți vederii
în ceruri s-au închis —
la ce să mai apară
fantoma unui vis ?

e un pustiu de timp —
arareori străbate
doar muzica divină
din spații înghețate

XXIV

Din tot ce a fost,
nimic nu s-a stins —
altfel se mişcă
în necuprins

falsă ideea
partea ocultă
a unui datum
ce azi exultă

sensul că sînt
nu e să mor —
poate mă-ntorc
din viitor

XXVII

„Nu întreba, Hymeros,
ce mină le împarte —
ei ştiu că n-au decît
o *viaţă* pentru *moarte*

ei văd ca-ntr-o balanţă
ce-i una sau cealaltă —
noi, însă, le trăim
continuu laolaltă"

XXXII

A stelelor în ceruri
mişcare aparentă

îi poartă ca pe orbii
ce toate le-nventă

în viața de o clipă,
de-aceea li se pare
că ar putea pătrunde
adîncul lumii tale

de-ar fi răspuns la multe
povara cea de spirit,
n-au timp să descifreze —
opus magistri finit

XXXV

„Risipind întreagă viața
calculînd triunghiul sferic,
de pe-acum a lor părere
te absoarbe-n întuneric

un infern de timp va trece
pînă cînd, prin ce resort,
în oceanul lumii aste
geniu-ți te va naște mort

parcă-i vezi cum trag să-mpartă
spațiul ce li se deschide,
pîngărind pămîntul sacru,
baza unei piramide"

XXXIX

„Şi dacă iar a morţii
cumplită frumuseţe
m-ar urmări — un timp —
tăcerea să mă-nveţe,

eu — zburător în mări —
plutind pe-acel pămînt,
din groapa mea din ceruri
aş vrea să o mai cînt"

astfel spunînd acolo,
prin lungile transepte
el dispăru în noaptea
cuvîntului, s-aştepte

şi poate nici visează
alt spaţiu lumii sale
decît fantoma unei
iubiri mistuitoare

o clipă-ntinde mîna
şi retrăgînd-o lasă
— el, Prinţul vulnerabil —
o urmă luminoasă

INDICE ALFABETIC AL POEZIILOR

A

A Baudelaire, 109
Accente, 51
A doua zi, 27
Alea iacta est, 198
Aleluia, 8
Allegro barbaro, 97
Al treilea testament al lui François Villon, 211
[Am avut un dumnezeu prieten —], 46
Antares, 56
Ars Antiqua, 146
Ave Maria, 1
Axis Mundi, 207

B

Bătrînii, 24
Bidonvil, 217
Bouarul, 100
Bravo-bravissimo !, 52

C

Calul verde, 14
Către Ministrul Poeziei, 50
[Ce să-mi dai tu, noroc al celuilalt ?], 203
Cititorilor, dulcilor mei contribuabili, 34
[Cînd Haron mă purta — un fel de-a spune —], 213
[Cîndva de mult s-a întîmplat —], 205
Cîntecul buldozerului, 41
Clanța, 37
Clopotele, 10
Confesiunea unui tablou celebru, 18
Corabia, 44

Cu inima, 19
Culoarea Van Gogh, 5
Cuvintele, 108

D

Dacă există un Dumnezeu, 36
[Deasupra tuturor — deasupra și departe —], 219
Demonul, 66
De neînțeles, 206
Descrierea maestrului de către emuli, 110
Diamantul, 147
Dragostea mea — cîmpul minat al poeziei, 44
Dumneavoastră, 28

E

Enigma, 202
Epilog, 196
Et in Arcadia ego, 208
[Eu sînt o barză mîncătoare de zăvadă], 13

F

Flamingo, 97
Fum, 27

G

Galimatias, 148
Gloria, 160
Glossa, 96

H

Halabuș, 3
Holocaust, 21

I

[...iar noi, în fugă izbindu-ne], 49
Imbroglio, 148

Î

[Închide clipa desăvîrșită], 45
În dormitor, 35
În forță, cu nerușinare, 47
[Într-un continuu du-te-vino :], 210
Învierea, 39

L

L'Orgue de Barbarie, 200
Lo stesso tempo, 143
Lupoaica, 30

M

Mansarda, 52
Marele Plîns, 38
Maşina de tocat, 38
Mă bărbieresc şi plîng, 31
Melancolia, 53
Mereu singur], 199
„Mississippi", 192

N

Natalis, 162
Neant, 108
Nil admirari, 109
[Norocul, Suferinţa — voiau ceva să-mi spună], 209
Novissima verba, 145
Nupţiile, 175

O

[Obosisem de tot şi de toate,], 207
[Oricît ai merge prin suferinţa], 101
Orpheus, 111
O sută de pantaloni albi, 5

P

Pace, 9
Pantum, 149
Paradisul, 26
Pater noster, 99
Peregrini în cer, 43
Pietà, 54
Plaudite, cives!, 40
Pleava, 18
Plecat sînt de mult din Abdera, 11
Ploaia de pe manuscrise, 55
[Ploaie cu soare, ca în tablourile], 101
Poem în proză, 150
Poet, 17
Poezia mea, 11
Politica, 215
[Preasfinte mame de la ţară,], 42
Presiunea luminii, 4
Prin marele pustiu din Orient, 32
Prin sîrma ghimpată, 204
Prinţul (fragmente), 221

Q

Quattrocento, 151

R

Rapt, 214
Religia Artei, 215

Resurecția, 82
Revoluția continuă, 40

S

[Să mergi acolo doar din cînd în cînd], 202
[Să nu mai stingi lumina! încearcă să te-apropii], 213
Sărut mîinile, Doamnă! La revedere, Domnule!, 12
[Secol feroce,], 218
[Se înnegrise îngerul prin hornuri,], 219
[Se-nchide cercul —], 107
Singurătatea în doi, 1
Sonet, 152
Spleen (III), 5
Spre Capul Horn al Patagoniei din stele, 25
Sunt lacrimae rerum, 205
Superstiție, 153

Ș

Școala de poezie, 153
Șirul lui Fibonacci, 7

T

Tangaj, 155
Thamyras, 184
Trandafirul sălbatic, 35
Transă, 156
Trăiască poezia și marii visători!, 32
Tübingen, 201

U

[Unde să fie încă nenumita], 106
Urania (Cînd iar îmi apăru, în ochii ei), 203
Urania („Închizi ochii pe care de fapt orbirea), 199
Urania („Nici despre voi nu se va ști nimic), 212
Urania („Pe cînd mama care te născuse), 210
Urania („Să alergi! să alergi!), 217
Ursul, 22
Utrenie, 13

V

Vă rog să revizuiți statutul meu de poet!, 23
Victoria, 8
Vin eu!, 106

Vis, 211
Vox clamantis in deserto, 216

W

White Box — Black Box, 158

Y

Ytterbium, 159

Z

Zamolxis (fragment), 144
Zurvanism, 158

CUPRINS

Prefață V
Tabel cronologic XXIII

SINGURĂTATEA ÎN DOI, 1966

Ave Maria 1
Singurătatea în doi 1

PRESIUNEA LUMINII, 1968

Halabuș 3
Presiunea luminii 4

ABERAȚII CROMATICE, 1969

Culoarea Van Gogh 5
Spleen (III) 5

POEME, 1971

Șirul lui Fibonacci 7
Aleluia 8
Victoria 8
Pace 9

FAVOARE, 1972

Clopotele 10
Poezia mea 11

Plecat sînt de mult din Abdera 11
Sărut mîinile, Doamnă ! La revedere, Domnule ! . 12
Utrenie 13
[Eu sînt o barză mîncătoare de zăpadă] . 13

BAIA DE NORI, 1973

Calul verde . . . 14
O sută de pantaloni albi . 15

POET AL URIAȘILOR, 1973

Poet 17
Confesiunea unui tablou celebru . 18
Pleava . 18
Cu inima . 19

LAVĂ, 1974

Holocaust 21
Ursul 22

PARADISUL, 1975

Vă rog să revizuiți statutul meu de poet ! . 23
Bătrînii 24
Spre Capul Horn al Patagoniei din stele . 25
Paradisul . 26
Fum . 27
A doua zi . 27
Dumneavoastră . 28

ENERGIA VISULUI, 1977

Lupoaica 30

Mă bărbieresc și plîng . . . 31
Prin marele pustiu din Orient . 32
Trăiască poezia și marii visători ! . 32

TRANDAFIRUL SĂLBATIC, 1978

Cititorilor, dulcilor mei contribuabili . 34
Trandafirul sălbatic 35
În dormitor 35
Dacă există un Dumnezeu . . . 36
Clanța 37
Mașina de tocat 38
Marele Plîns . . . 38
Învierea 39
Revoluția continuă . . . 40
Plaudite, cives ! . . . 40
Cîntecul buldozerului . 41

ACCENTE, 1981

[Preasfinte mame de la țară,] . . . 42
Peregrini în cer 43
Dragostea mea — cîmpul minat al poeziei . 44
Corabia 44
[Închide clipa desăvîrșită] . . . 45
[Am avut un dumnezeu prieten —] 46
În forță, cu nerușinare . . 47
[...iar noi, în fugă izbindu-ne] . 49
Către Ministrul Poeziei 50
Accente 51
Mansarda 52
Bravo-bravissimo ! . . 52
Melancolia 53
Pietà 54
Ploaia de pe manuscrise . . 55

MAGIE, 1982

Antares . . . 56
Demonul . . . 66
Resurecția . . . 82
Glossa . . . 96

FLAMINGO, 1984

Allegro barbaro . . . 97
Flamingo 97
Pater noster 99
Bouarul 100
[Oricît ai merge prin suferința] . . . 101
[Ploaie cu soare, ca în tablourile] . . . 101
„Mississippi" 102
Vin eu! 106
[Unde să fie încă nenumita] . . . 106
[Se-nchide cercul —] 107
Cuvintele 108
Neant 108
Nil admirari 109
A Baudelaire 109
Descrierea maestrului de către emuli . . . 110

ORPHEUS, 1986

Orpheus 111
Lo stesso tempo . . . 143

ZAMOLXIS, 1988

Zamolxis — fragment . . . 144
Novissima verba . . . 145

ȘCOALA DE POEZIE, 1989

Ars Antiqua* 146
Diamantul 147
Galimatias 148
Imbroglio 148
Pantum 149
Poem în proză 150
Quattrocento 151
Sonet 152
Superstiție 153
Școala de poezie 153
Tangaj 155
Transă 156
Zurvanism 156

MORENA, 1991

White Box — Black Box 158
Ytterbium 159
Gloria 160

DILATAREA TIMPULUI, 1991

Natalis 162
Nupțiile 175
Thamyras 184
Epilog 196

URANIA, 1992

Alea iacta est 198
Urania [„Închizi ochii pe care de fapt orbirea] 199
[Mereu singur] 199
L'Orgue de Barbarie 200

Tübingen 201
Enigma 202
[Să mergi acolo doar din cînd în cînd] 202
[Ce să-mi dai tu, noroc al celuilalt ?] . 203
Urania [Cînd iar îmi apăru, în ochii ei] . 203
Prin sîrma ghimpată 204
Sunt lacrimae rerum 205
[Cîndva de mult s-a întîmplat —] . 205
De neînțeles 206
[Obosisem de tot și de toate,] 207
Axis Mundi 207
Et in Arcadia ego 208
[Norocul, Suferința — voiau ceva să-mi spună] 209
Urania [„Pe cînd mama care te născuse] 210
[Într-un continuu du-te-vino :] . . . 210
Al treilea testament al lui François Villon . . 211
Vis 211
Urania [„Nici despre voi nu se va ști nimic.] . 212
[Să nu mai stingi lumina ! încearcă să te-apropii] . 213
[Cînd Haron mă purta — un fel de-a spune —] . 213
Rapt 214
Religia Artei 215
Politica 215
Vox clamantis in deserto . 216
Bidonvil 217
Urania [„Să alergi ! să alergi !] . 217
[Secol feroce,] 218
[Se înnegrise îngerul prin hornuri,] . . 219
[Deasupra tuturor — deasupra și departe —] . 219

INEDITE

Prințul — fragmente — . 221
Indice alfabetic al poeziilor . . 229

Lector : Ecaterina Țarălungă
Tehnoredactor : Dragoș Moldan

Bun de tipar : 20.10.1993
Coli tipar : 8,5
Apărut : 1993

Tiparul executat sub cd. 197
la S.C. „Dosoftei" S.A. Iași,
str. Sf. Lazăr nr. 49